The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvērs, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA
SATURDAY, AUGUST 27, 1955

LATVIJA
AMERIKĀ

67./398. n-rs — SESTDIEN, 1955. GADA 27. AUGUSTĀ — 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvērs, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

Pieprasa AN iejaukšanos Ziemeļafrikas konfliktā

KOPĒJAM DARBAM JĀPIESAISTA VISJAUNĀKĀ PAAUDZE

AMERIKAS LATVIEŠU JAUNATNES 4. KONGRESAM SANĀKOT

Amerikas latviešu jaunatnes apvienības trešais darbības gada posms tuvojas noslēgumam. Jaunieši septembra sākumā pulcēsies Klīvlendā gadskārtējā kongresā, lai novērtētu šī gada darbību, novērstu kļūdas nākošajā darba cēlienā un rastu vadlīnijas turpmākajam darbam. Šogad apvienības vadība atrodas ASV vidienē, ar centru Indianāpolē, kas tās darbībā ir iezīmējusi jaunus darbības veidus.

Apvienības visnopietnākais darbs ir bijis izveidot jauno vadītāju kursus, par kuriem sen tika runāts, bet tikai šogad tie reālizējās. No Apvienības izsūtītajām aptaujām redzams, ka pulciņu vadība ir neziņā, kā vadīt sanāksmes un kā pulcināt vienkopus jauniešus.

Tāpat apvienības rīkotajos kursos liela vērība tika piešķirta Latvijas kultūras, ģeogrāfijas un vēstures jautājumiem, tāpat tehniskajiem jautājumiem, kā, piemēram, protokolēšanai un grāmatvedībai, tā ievadot jauniešus sabiedriskā darbā. Tika arī apskatītas dažāda veida problēmas, kas rodas pulciņu iekšējā dzīvē. Tomēr nākotnē kursos ir jāparedz vieta arī audzināšanas metodikai, jo bez tās pulciņa vadītājiem būs grūtības darbā. Kursos jaunieši iegūst daudz ideju, tikai vēlāk viņiem rodas grūtības tās izmantot darbā pulciņos. Bez tam jāievēro, ka pulciņa sastāvā vairums jauniešu ir 14—30 gadīgi, tādēļ jāatrod dažāda pieeja darbā.

BIEDRU SKAITS PIEAUDZIS UZ 600

Ja iepriekšējā gadā apvienības biedru skaits nesasniedza 500, tad šogad tas tuvojas jau 600, kaut gan īsto skaitli varēs konstatēt tikai kongresa laikā, jo divi iepriekšējie gadi rāda, ka biedru skaits visvairāk aug dažas nedēļas pirms kongresa. Aktīvākie pulciņi ar lielāko biedru skaitu tagad atrodas ASV vidienē, kaut gan divos pirmajos gados aktīvāka bija austrumu piekraste.

Apvienībai nedz agrāk ,nedz tagad nav izdevies ciešāk piesaistīt mūsu trimdas lielākās kolonijas — Ņujorkas jauniešus. Bet nav jāaizmirst, ka varbūt tieši Ņujorkā ir visvairāk organizētu jauniešu. Tai ir studentu biedrība, studentu un studenšu korporācijas, divi draudzes pulciņi, tāpat skautu un gaidu vienības ap sevi pulcina pāri par 400 jauniešu, kaut gan apvienības biedru skaits pašlaik ir tikai ap 10. Līdz šim nav atrasts iemesls, kāpēc ALJA's biedru skaits seit nav pieaudzis.

LABA SASKAŅA VALDES DARBĀ

Ja divus gadus apvienības vadība atradās austrumpiekrastē, un dažreiz tās darbību traucēja cīņas politisko novirzienu starpā, tad jāsaka, ka šogad apvienības valdē ir liela viengabalainība, pie tam politikā tā izrādījusi lielāku rosmi nekā agrāk. Vissvarīgākais uzdevums, ko veikusi valde, jāuzskata tās dažādām amerikāņu organizācijām iesniegtais protests pret latvju jaunatnes iznīcināšanu dzimtenē, ar lūgumu šo jautājumu pacelt Apvienotās Nācijās.

Šogad lielāka vērība piešķirta arī apvienības vientuļajiem biedriem, nodibinot vientuļo biedru nozari. Nozares darbība ir tikai sākuma stadijā, bet veikusi jau svētīgu darbu. Aptaujās noskaidrotas vientuļo biedru intereses un domas par mūsu sabiedriskajiem jautājumiem. Vientuļie biedri regulāri saņem arī apkārtrakstus, kas viņiem dod informāciju un iespēju apmeklēt jaunatnes dienas vai citus jaunatnes sarīkojumus tuvākajā apkārtnē.

(Nobeigums 4. lpp.)

VINIPEGAS DRAUDZEI 5 GADU JUBILEJA

Vinipegas latviešu ev.-lut. draudzes vadība. No kr.: J. Ansklavējs, rev. kom. pārstāvis, draudzes māc. F. Ruperts, draudzes pr. agr. Osvalds Šmits. Otrā r.: valdes loc. Miķelis Tolks, kasieris Alberts Aņģis, sekretārs Edmunds Vulfs, valdes loc. Tālivaldis Sniķeris. Foto: V. Bergs.

FRANČI IESAISTA CĪŅĀS SIMT TŪKSTOŠ VIRU

Apvienoto Nāciju dalībnieces Āzijas un Afrikas valstis iesniegušas lūgumu ģenerālsekr. Hammeršīldam, lai pēdējais Apvienoto Nāciju vārdā mēģinātu panākt slepkavošanas izbeigšanu franču Ziemeļalžīrā

Apvienotās Nācijas, Ņujorkā. Apvienoto Nāciju Āzijas - Afrikas bloks, kas pārstāv 15 valstis un kas jau agrāk prasīja Apvienoto Nāciju rezolūciju neatkarības palielināšanai Marokā un Alžīrā, tagad iesniedzis lūgumu ģenerālsekretāram Hammeršīldam, lai pēdējais mēģinātu panākt kaujīņu izbeigšanu Ziemeļafrikā.

Atzīmējot nacionālistiem labvēlīgā Marokas sultāna atcelšanas otro gada dienu, pagājušā nedēļā visā Marokā un Alžīrā sākās pret frančiem vērsti nemieri. Pirmajās četrās nemieru dienās nogalinātas 2000 personas, to starpā vairāki simti eiropiešu un franču ārzemnieku leģionāru. Vairākās pilsētās franču Ziemeļafrikas karaspēka vadība nemiernieku apspiešanai sūtīja talkā tankus un lidmašīnas, kas arābu nemierniekus apšaudīja ar ložmetējiem.

Tuvojoties franču atceltā sultana Ben Jusefa trimdas otrai gada dienai, franču iestādes sagaidīja nemierus Marokā. Vienlaicīgā nacionālistu sacelšanās arī Alžīrā nāca kā pilnīgs pārsteigums. Frančiem nodarītie zaudējumi Alžīrā rezultātā ir daudz lielāki nekā Marokā. Vairākas pilsētiņas gandrīz pilnīgi iznīcinātas, kamēr nogalināto eiropiešu skaits sniedzas simtos, Franči savukārt nolīdzinājuši līdz ar zemi deviņus arābu ciemus, kamēr lielāks skaits nacionālistu atrodas policijas apcietinājumā.

LIELĀKĀ FRANČU OFENSIVA PĒDĒJO 30 GADU LAIKĀ

Kasablankā. Sekojot asiņainajiem nedēļas nogales nemieriem Alžīrā un Marokā, franču armija uzsākusi savu lielāko ofensīvu pēdējo 30 gadu laikā, lai reiz par visām reizēm iznīcinātu arābu nacionālistus. (Apmēram tikpat grandiozu ofensīvu franči kopā ar spāņiem izdarīja 1925. gadā, piespiežot padoties rifu vadoni Abd el Krimu spāņu Marokā).

Jaunajā franču lielofensīvā piedalās 100.000 karavīru, tanki un artilerija. Spēcīgas franču vienības ieņēmušas pozicijas 60 jūdžu garā frontē starp Oued Zemu (kur sacīrsti gabalos gandrīz 100 eiropiešu) un Kenitru, lai uzbruktu apkārtējām berberu ciltīm, kas vainīgas augšminēto eiropiešu noslepkavošanā. Franču karaspēka vadība rēķinās ar nemiernieku lespaidīgu pretestību.

Daļa no nemiernieku armijas, četru Ben Jusefam lojālu cilšu karavīri, franču uzbrukumu gaidot, ierakušies grūti pieejamos Atlasa kalnos protektorāta rietumos. Alžīrā franču karaspēks turpina Konstantina līdzenuma tīrīšanu, saskaroties ar atsevišķām nemiernieku bandām.

Aizsardzības ministrija Parīzē līdz šim vēl nav oficiāli atklājusi, cik liels franču karaspēks tiek sūtīts cīņā pret nemierniekiem Ziemeļafrikā. Pēc neoficiālām ziņām frančiem Alžīrā ir 100.000 - 120.000 karavīru un Marokā apmēram 40 - 50.000. Kasablankā pagājušās svētdienas nemieru laikā no Francijas pienāca divi svaigi bataljoni. Tālāki papildspēki jau atrodas ceļā.

Sakarā ar kritisko stāvokli Ziemeļafrikā Francijas ministru prezidents Fors darījis zināmu, ka armijas palielināšanai jau tuvāko dienu laikā tiks iesaukts lielāks skaits rezervistu. Kaut gan kaujās pret Alžīras un Marokas nacionālistiem pašlaik iesaistīta milzīga armija, Francijas valdība paredz ilgas un smagas cīņas, rēķinoties ar ievērojamiem cilvēku zaudējumiem.

FORA SARUNAS AR NACIONĀLISTIEM ATLIKTAS

Parīzē. — Francijas ministru prezidenta Fora un vairāku nacionālistu vadoņu sarunas, kas turpinās jau kopš pirmdienas, atliktas uz vairākām dienām, gaidot ierodamies vēl divus nacionālistu kustības vadītājus no Ziemeļafrikas. Līdzšinējās sarunās, kā paskaidro Francijas valdības pārstāvji, frančiem un Ziemeļafrikas nacionālistiem vēl nav izdevies izstrādāt kopēju, abām pusēm pieņemamu formulu, ar kuras palīdzību varētu cerēt izvairīties no līdzīgas asinsizliešanas turpināšanās vai atkārtošanās.

Lai gan vairāku dienu ilgās sarunās vienošanās nav panākta, abas puses nav vēl zaudējušas optimismu, jo sevišķi Francijas ministru prezidents Fors, kas parēģo, ka, sarunas beidzot, vienošanās tiks panākta. Sagaida, ka frančiem un nacionālistiem izdosies vienoties apmēram šādā veidā:

1. Pašreizējais Marokas sultāns, kas labvēlīgs frančiem, bet ne nacionālistiem, tiks atcelts.

2. Sultāna vietā Marokā tiks radīts kaut kas pagaidvaldībai līdzīgs, kuŗas pienākums būs izstrādāt plānus jaunai Marokas valdībai.

3. Trimdā izsūtītais sultāns Ben Jusefs no Madagaskaras tiks pārcelts uz Parīzi. Iespējams, ka ar laiku viņš atgriežas Marokas tronī, kaut gan galvenā problēma pašreiz ir amatā esošā sultāna atcelšana un nevis Ben Jusefa atgriešanās.

VIŅI BIJA PADOMIJĀ

Starp amerikāņu farmeŗa un Padomijas kolhoznieka dzīves apstākļiem ir bezdibeņs

Pēc piecu nedēļu ceļojuma un iepazīšanās ar lauksaimniecību Pad. Savienībā amerikāņu farmeŗu delegācija par plašajā „sociālisma" zemē gūtajiem iespaidiem, starp citu, pastāsta sekojošo:

Padomju zemnieka dzīves standarts ir ļoti zems. Starp amerikāņu farmeŗu un kolhoznieku dzīves apstākļiem ir — bezdibens. Krievu zemnieks var apmierināt tikai savas visnepieciešamākās prasības. Pēc farmeŗa Ouena ziņām — padomju kolhoznieka par uzvalku jāizdod divu mēnešu peļņa. Turpretim amerikāņu farmeris uzvalkam vajadzīgo naudu var nopelnīt 2-3 dienās. Lai Padomijā nopirktu duci olu, jāizdod 2 dienu alga.

Farmeris Olsens izteicās, ka kanālizācijas sistēma krieviem esot pavisam primitīva, leduskapju tikpat kā neesot. „Viņiem virs galvas ir jumts un nepieciešamās drēbes, uzturs ir stipri trūcīgs, liekas naudas, lai pirktu plaša patēriņa preces, šķiet, viņiem nav," piezīmē Olsens.

Cikāgas universitātes prof. Džonsons, kas arī piedalījās Padomijas apskatē, pastāsta par satiksmi: „Nemsim, piem., automobiļus. Kādā lielā kolhozā, kurā 7000 cilvēku, ir tikai divas privātas mašīnas. Otrā kolhozā ar 4000 cilvēkiem, nav nevienas."

ATMOŠANĀS

Sav. Valstu prezidents Eizenhauers aizslauka Ženēvas sapņus un atgriežas pie reālitātes

Vašingtonā. — Analizējot četru lielvalstu valdību galvu konferences gaitu Ženēvā, Sav. Valstu valdība ir atzinusi, ka konferences radītais optimisms ir daudz lielāks nekā konferences īstie rezultāti. Lai izvairītos no šāda nepamatota optimisma iespaida par pasaules nākotni, Sav. Valstu prezidents saziņā ar savas valdības pārstāvjiem nolēma, ka cerību vilnis mazliet jānobremzē, jo pretējā gadījumā vilšanās var iznākt pārāk liela.

Savā pēdējā runā, kas bija veltīta tieši Ženēvas konferences atskaņu iztirzāšanai, prezidents Eizenhauers sacīja, ka konferenci var saukt par īstu un sekmīgu tikai tad, ja to ieskata kā sākuma soli Vācijas apvienošanai, satelitu atbrīvošanai un pretamerikāniskās propagandas izbeigšanai. Ženēvas sarunas nedrīkst ieskatīt kā Sav. Valstu piekāpšanos par dalītu Vāciju, verdzības turpināšanu satelitu valstīs un subversīvā komūnisma turpināšanu visā pasaulē.

Pēc Ženēvas konferences radās iespaids, ka lielo sarunas notikušas vienīgi amerikāņu un krievu savstarpējo attieksmju uzlabošanai un nevis, kā to nepārtraukti uzsver amerikāņi, lai panāktu vispārēju Eiropas problēmu atrisinājumu. Cik var noprast no pašreizējās Padomju Savienības izturēšanās, tad arī krievi ir amerikāņus pārpratuši, domādami, ka Vācijas apvienošanu amerikāņi nespiedīs un satelitu jautājumu tālāk nekustinās. Spriežot pēc prezidenta Eizenhauera runas, tā tas nav. Ženēvas konference ir tikai sākums tālākām sarunām. Vismaz pēc amerikāņu domām.

Prezidenta Eizenhauera runas temats jau bija iepriekš zināms visiem Sav. Valstu sūtņiem ārzemēs, liekot saprast, ka runas virzienā vadāma turpmākā Sav. Valstu valdības oficiālā politika. Ko prezidents savā runā teica, tiks atkārtots oktobrī gaidāmā ārlietu ministru konferencē Ženēvā ,kur Sav. Valstis pārstāvēs ārlietu ministrs Dalless.

Sekojot Sav. Valstu prezidenta Eizenhauera runai, amerikāņu prese rēķinās ar lielu komūnistu sašutuma vētru, jo no līdzšinējās Padomju Savienības izturēšanās varēja noprast, ka tā ar Ženēvas konferenci ir apmierināta tādēļ, ka Savienotās Valstis it kā būtu atzinušas komūnistu pašreizējās robežās un politisko virskundzību Eiropā. Pasaule, atskaitot, protams, apspiestās valstis, jau likās ar stāvokli samierinājusies. Saspīlējums bija mazinājies, draudzīgās attieksmes plauka un brieda. Padomju Savienības valstsvīri smaidīja. Ženēvas konferences radītās draudzības garā Anglijas valdība aicināja uz Londonu Padomju Savienības komūnistu partijas pirmo sekretāru Chruščevu un ministru prezidentu Bulgāņinu. Francijas ministru prezidents Fors un Ēģiptes ministru prezidents Nasers ir saņēmusi aicinājumu viesoties Maskavā, kamēr angļu karaflotes vienības paredzējušas vizīti Ļeņingradā. Tai pašā laikā, arī Ženēvas konferences rezultātā visā pasaulē sākušās valodas par bruņošanās un aizsardzības vajadzībām paredzēto naudas summu samazināšanu nākamā gada budžetos.

Labi, ka Vašingtona vēl laikā pamanīja, ka Ženēvas konference pasaules politisko domāšanu ir ievadījusi neparezīgā gultnē, tādā, kā vēlējās ievadīt Padomju Savienība. Lai atmodinātu brīvo pasauli no Ženēvas optimisma sapņiem un atgādinātu apspiestajām tautām, ka tās nav aizmirstas, prezidents Eizenhauers nolēma no jauna deklarēt Savienoto Valstu politisko nostāju.

PĀRSTEIGUMS MASKAVĀ

Pirmajā valstu sacīkstē futbolā starp Rietumvāciju un Padomju Savienību, kas notika Maskavā, krievi pieveica savus pretiniekus tikai ar niecīgu vārtu starpību — 3:2. Kaut gan vācieši zaudēja, šis rezultāts uzskatāms par zīmīgu panākumu, jo krievu profesionālo futbolistu spēles spēks un brutālitāte ir plaši pazīstama visā pasaulē, un kur nu vēl spēlējot savās mājās!

IESAUC REZERVISTUS

Ziemeļafrikā paredzamas smagas cīņas

Nākamo trīs mēnešu laikā Francija paredzējusi iesaukt vismaz 50-60.000 vīru, kas tiks nosūtīti uz Ziemeļafriku franču karaspēka stiprināšanai Marokā.

Kasablankā. — Sakarā ar franču kolonistu lielo neapmierinātību un atklātajām, pret viņu vērstām demonstrācijām, no amata atkāpies Marokas ģenerālgubernātors Grandvals. Kādā garākā telefona sarunā ar Francijas ministru prezidentu pēdējais mudināja Grandvalu palikt amatā, ja ne ilgāk, tad vismaz līdz tam laikam, kamēr stāvoklis Marokā kļūst normālāks. Cik zināms, Grandvals ministru prezidenta aicinājumu tomēr noraidījis un no amata atkāpies. Marokā frančiem vispār būs vajadzīga jauna vadība, jo pagājušā pirmdienā kādā aviācijas katastrofā tika nogalināts franču Marokas bruņoto spēku virspavēlnieks ģen. Divals.

Ziemeļafrikā franči gatavojas ilgam un dārgam karam. Francijas valdība Parīzē paskaidro, ka tā izlietos visas savas tiesības franču armijas palielināšanai un pastiprināšanai. Tuvāko dienu laikā no Francijas sūtīs sešus svaigus bataljonus, lai pastiprinātu franču vienības Alžīrā. Marokā franči savu karaspēku gatavojas palielināt uz pusi. Visi jauniesaucamie rezervistu tūkstoši tiks sūtīti uz Maroku franču armijas stiprināšanai šai nemieru pārņemtajā protektorātā.

Pēc smagajām cīņām nedēļas nogalē ,kad tika nogalinātas gandrīz 2000 personas, Ziemeļafrikā pašreiz iestājies relatīvs klusums. Tas tomēr nenozīmē, ka nacionālisti būtu atteikušies no saviem franču padzīšanas plāniem un pēdējie rēķinās ar jaunu nemieru uzliesmojumiem kuŗu katru brīdi.

SPĀNIJA ATBALSTA BEN JUSEFU

Madridē. — Arabu vadoņi spāņu Marokā paskaidro, ka viņi metaupīs nekādas pūles pirms diviem gadiem trimdā izsūtītā Marokas sultāna Ben Jusefa atbalstīšanai. Spāņu Marokas vadoņu deklarāciju atbalsta arī Spānijas valdība, kas aizstāv nacionālistu kustību franču Marokā. Spāņu marokāņi pieprasa Ben Jusefa atgriešanos Marokas tronī.

Spānijas valdībai arabu prasība ir ļoti pa prātam, jo kritizējot Francijas koloniālpolītiku un franču kolonistu brutālitāti Marokā, marokāņi Francijas valdībai ieteic mācīties no Spānijas.

Brazilija baidās no komūnisma

LAI IZVAIRĪTOS NO KOMŪNISTU IETEKMES VALDĪBĀ, BRAZILIJAS ARMIJA GATAVOJAS PĀRŅEMT VALSTS VARU SAVĀS ROKĀS

Riodežaneiro. 1954. gada 24. augustā, pēc tam, kad armija Brazilijas prezidentu Vargu bija piespiedusi atkāpties, viņš izdarīja pašnāvību, līdz pamatiem satricinot jau tā nestabilo Brazilijas iekšējo politiku. Šogad sakarā ar prezidenta nāves gada dienas atceri Brazilija gatavojas demonstrācijām pret pastāvošo valdību. Visas lielākās pilsētas atrodas trauksmes stāvoklī.

Kopš Vargas nāves politiskais stāvoklis Brazilijā ir bijis ļoti nenoteikts; armija joprojām draud, ka varu pārņems savās rokās, jo vadošo politiķu starpā ārkārtīga komūnisma ietekme.

Šī gada oktobrī Brazilijā galdāmas prezidenta vēlēšanas, un armijas vadība baidās, ka vēlēšanās varētu uzvarēt Minas Gerais gubernātors Kubičeks un viņa sekotājs, agrākais darba ministrs Goularts, kuŗus atbalsta komūnistu partija, kas Brazilijā ir nelegāla.

Armijas vadība jau arī ir piedraudējusi, ka vēlēšanas drīzāk izjauks, nekā ļaus savai valstij no jauna ieslīdēt korruptās, Vargas valdībai līdzīgās, administrācijas rokās.

Sacelšanās Sudānā turpinās

Chartumā. — Skopās ziņas, kas no Sudanas dienvidus provincēm plenāk Chartumā, liecina, ka nemieri, kuŗi sākās ar dienvidus provinču karavīru sacelšanos, draud izvērsties vispārējā revolūcijā pret pastāvošo iekārtu.

Dinvidus provinces, kur nemieri sākās, ir visprimitīvākā Sudanas daļa, kur satiksmes un sazināšanās iespējas ir ļoti vājas, tā ka nemieru gaitas precīzi izsekot ir pilnīgi neiespējami.

Nemiernieku galvenie spēki sakoncentrēti Toritas pilsētā, austrumos no Ņilas upes un apmēram 50 jūdžu ziemeļos no Ugandas robežas. Par spīti Sudanas valdības ultimātam Torita vēl joprojām atrodas nemiernieku rokās. Nemiernieki paskaidro, ka padosies vienīgi angļiem vai ēģiptiešiem, bet nekad nepadosies „ziemeļniekiem."

JAUNAS SADURSMES GAZAS APKĀRTNĒ

Pēc jaunām sadursmēm Gazas apkārtnē pārtrauktas Apvienoto Nāciju vadītās sarunas Ēģiptes un Izraēlas starpā.

Kairo. — Pēc jaunām sadursmēm Gazas apkārtnē, kas beidzās ar trīs ēģiptiešu nāvi, Ēģiptes valdības pārstāvji pārtrauca Apvienoto Nāciju sarunas ar Izraēlu saspīlējuma mazināšanai Gazas apkārtnē. Sarunas sākās 28. jūnijā.

Kanadiešu ģenerālis Burns, starptautiskās pamiera pārraudzības komisijas vadītājs Palestīnā, pēc sarunu pārtraukuma apmeklēja Ēģiptes ministru prezidentu Naseru un vēlāk žurnālistiem paskaidroja, ka viņam ir iemesls cerēt, ka sarunas tuvākā laikā tiks atkal atjaunotas.

Mūsu otrās sacensības dalībniekiem

Atomlaikmeta bīžu rakstu sacensībā, kas beidzās Latvijas Amerikā 43. n-rā, saņemtos atrisinājumus apgāds beidz kārtot un drīzumā paziņos rezultātus. Redakcija

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

DAUGAVAS VANAGU SALIDOJUMAM TUVOJOTIES

Šogad paiet pieci gadi kopš Kanadā uzsāka darbu Daugavas Vanagu organizācija. Bija pagājis jau vairāk kā 2 gadi, kopš šai zemē uz dzīvi pārcēlās pirmie jaunieceļotāji, kuŗu vidū lielākā daļa bija tādu, kas, izstaigājuši kauju laukus 2. pasaules karā, kā fiziski norūdītākie bija ļoti noderīgi Kanadas darba tirgum. Darba ministrija viņus izvietoja daudz un dažādās darba vietās, kā mežu ciršanā, dzelzceļu būvdarbos, lauku darbos u. c., kur tiem bija jānostrādā līguma gads.

Grūtības, kādas bija jāpārvar bijušajiem karavīriem, lai tie, atgriezušies no gūsta, varētu uzturēties DP nometnēs, nebija vēl aizmirstas UNRRA un IRO toreiz stingrī skrīnēja tautiešus nometnēs, bet tas sevišķi smagi skāra bij. karavīrus, jo viņiem bija liegts uzturēties nometnēs. Ar lielu nepatiku bija jāatceras arī tas, ka ne tikvien IRO un UNRRAs pārstāvji piegāja skrīningiem ar lielu bardzību, bet tos dedzīgi atbalstīja arī daži latviešu nometņu vadītāji un to izpalīgi, tā veicinot karavīru izskrīnēšanu.

Vēl lielākas grūtības bija jāpārvar tad, kad sākās izceļošana, it sevišķi uz Kanadu, kuŗas durvis bija slēgtas visiem tiem, kas piedalījušies Otrā pasaules karā, galvenokārt gan ciņās pret komūnismu. Izceļošanas komisijās kā tulki un ierēdņi strādāja daži latvieši, no kuŗiem daži par katru cenu centās atmaskot bij. cīnītājus, tā daudziem laupot izceļošanas iespējas uz vairākiem gadiem, un dažam pat vēl šodien ieceļošana Kanadā ir liegta. Tomēr lielai daļai DV organizācijas biedru izdevās iebraukt Kanadā kā vieniem no pirmajiem.

Tūlīņ pēc ieceļošanas tika pētīti veidi, kā palīdzēt otrā krastā palikušajiem, jo pirmajā gadā daudzu palicēju acis Vācijā raudzījās uz bagāto Kanadu un gaidīja nó ieceļotājiem atbalstu. Tas arī tika sniegts, sākumā gan individuāli, vēlāk, kad nodibinājās vietējās latviešu organizācijas, līdzekļus vāca ar to starpniecību un sūtīja tos pāri okeanam, galvenokārt DV Rietumvācijas valdei un Latviešu pašpalīdzības fondam Vācijā tālākai sadalīšanai.

Atjaunot DV organizācijas darbību Kanadā pirmajos gados bij. DV biedri neuzdrīkstējās, jo arvienu vēl kā baigs rēgs acu priekšā stāvēja skrīningi Vācijā. Beidzot 1950. gada 30. jūnijā Toronto latviešu biedrības telpās sanāca kopā 22 latvieši un nodibināja Daugavas Vanagu Toronto nodaļu. Tūlīņ pēc nodaļas nodibināšanās bija dzirdamas balstis, kas krasi to nosodīja. Un tomēr, DV nodaļas sāka dibināties arī citās vietās, un šodien Kanadā ir 14 nodaļas ar pāri par 1000 aktīvu biedru.

Lai dotu iespēju DV biedriem un labvēļiem satikties, paredzēts ik gadus Ziemeļamerikas kontinentā rīkot Daugavas Vanagu dienas. Tādas notika pagājušā gadā Toronto, šogad notiks laikā no 2. līdz 5. septembrim Toronto, bet nākošā gadā šādu salidojumu paredzēts sarīkot Čikāgā.

Šo sanāksmju mērķis ir, atsvaidzināt atmiņas par vecajiem grūtajiem laikiem, pētīt iespējas, kādā veidā palīdzēt tiem, kam grūti klājas, un ko darīt dzimtenes atbrīvošanas labā.

Tomēr ne tikai DV organizācijas biedri ir tie, kas velc lielo palīdzības darbu, bet vēl lielāku darbu velc tie tautieši, kas, nebūdami biedri DV organizācijā, ar saviem ziedojumiem bagātīgi atbalstījuši trūkumcietējus. Tādēļ Daugavas Vanagu dienās mīļi aicināti piedalīties visi tautieši no tuvienes un tālienes, arī visi tie, kas vēl šodien uz DV organizāciju raugās ar aizspriedumiem, varbūt apstākļu nezināšanas dēļ. Ir pienācis laiks, kad darbošanos sabiedriskā laukā novērtējam objektīvi. Arī ikviens, kas vēlēsies pareizi novērtēs DV darbu, nāks pie atziņuma, ka pēdējai nav citu mērķu, ka vienīgi latviešu tautas labklājība un ciņa par brīvu, neatkarīgu Latviju. Uz redzēto starpniecību un sūtīja tos pāri šanos DV dienās Kanadā!

URĀNA DRUDZIS KANADĀ

Financists, kuŗš dzimis Latvijā, jau nopelnījis 60 milj. dolaru

Blaindriveras (Blind River) pilsētiņa Ontario provincē, kur pirms diviem gadiem dzīvoja 2.500 cilvēku, ir kļuvusi par pasaules ievērojamāko urāna iegūšanas centru. Turienes urāna slāņu vērtību lēš uz 3 miljardiem dolaru. Septembrī Blaindriverā sāks darboties pirmā raktuve, kas dos dienā 5000 tonnu urāna (ASV lielākā urāna raktuve dod tikai 1000 to dienā). Līdz 1957. g. Kanada kļūs par pasaulē lielāko urāna ražotāju. Ar to Rietumu pasaule ar urānu būs nodrošināta uz ilgiem gadiem. Šī stratēģiski svarīgā metalla daudzuma ziņā Rietumi ir noteiktā pārsvarā.

Blaindriveras urāna atklājējs ir ģeologs Žubēns (Joubin), pēc izcelšanās francūzis, dzimis 1911. gadā Sanfrancisko. Par urānu viņš sāka interesēties jau 1933. gadā. Savā 16 gadu ilgajā prospektora darbā Ž. apceļojis Ameriku no arktikas līdz Amazonai, meklēdams urānu, zeltu un citus metallus. Kad beidzot viņš bija atklājis bagātos urāna slāņus Blaindriverā, trīs gadi viņam pagāja, iekāms atrada financētāju.

Beidzot liktenis viņu saveda ar kādu Džo Hiršhornu. Tas dzimis Latvijā, bet uzaudzis nabadzībā Bruklīnā. Viņš sāka savu karjēru Volstrītas financistu dienestā. Sākot ar 1933. gadu ik nedēļas pavadījis dažas dienas Toronto, kārtojot raktuvju sabiedrību lietas. Hiršhorns, tagad 55 gadus vecs, ir dinamiskas dabas, viņa runas plūdi atgādina ložmetēju, un cigāru viņš neizlaiž no mutes

Viņi ātri sapratās: Hiršhorns sagādāja 30.000 dol., un 1953. gada aprīlī sākās urbšanas darbi, lai konstatētu urāna daudzumu un precīzo atrašanās vietu. Kad iegūtos paraugus nosūtīja analizei, rezultāti bija labāki, kā varēja sagaidīt. Tad pacēlās jautājums, kā nodrošināt izmantošanas tiesības visā territorijā, kuŗā atradās urāns. Kanadas likumi nosaka, ka dabā nospraustie „klēmi" jālegālizē 30 dienu laikā. Tiklīdz izplatīsies ziņa par urāna atradumu, apgabalu pārplūdinās prospektori, kas centīsies iegūt sev kādu „klēmu." Tāpēc visa šī operācija bija jātur slepenībā. Žubēns un Hiršhorns saliga 75 prospektorus. Tos noveda lidmašīnās vajadzīgā vietā, neatklājot, kur tie atrodas. Viņi nedrīkstēja atstāt savu rajonu, iekāms nebija beiguši darbu. Advokāti izlidoja uz operāciju vietu, lai sagatavotu atsevišķo „klēmu" pieteikšanas formālitātes un tad tos iesniegtu reģistrēšanai visus vienā dienā. Lai novērstu uzmanību, dažas raktuvju licences tika pieteikta Ontario provinces dažādās daļās.

30 dienās viss darbs bija paveikts, un 11. jūlijā Ontario valdības iestādēs tika pārplūdinātas ar atradumu pieteikumiem. Tanī dienā tika iesniegti 1400 pieteikumi 56.000 akru lielā platībā. Tas sacēla sensāciju kalnraktuvju īpašnieku aprindās. Vēl tanī pašā vasarā simtiem prospektoru devās uz Blaindriveras apkārtni un pieteica vēl 8000 „klēmus".

Tūvākos pētījumos noskaidrojies, ka urāna krājumi ir lielāki, nekā varēja sagaidīt. Raktuvju 5 gadu produkcija ir jau pārdota Kanadas valdībai par 207 milj. dolaru. Līdz šim Hiršhorns Blaindriverā nopelnījis ap 60 miljoniem dolaru, bet Žubēns — apm. 5 miljonus.

KATOĻU DIENAS TORONTO

Tās atklās Viņa Eminence kardinals J. McGuigan

Sakarā ar vairāku svarīgu notikumu ateri Latvijas katoļu dzīvē, un, nolūkā stiprināt trimdā izklaidēto tautiešu kopības saites, šogad 3., 4. un 5. septembrī Toronto tiek rīkotas Kanadas latviešu katoļu dienas. Šo dienu ietvarā notiks svinīgi dievkalpojumi, akts Rīgas archibīskapijas 700 gadu dibināšanas un Rīgas archibīskapa A. Springoviča 35 gadu konsekrācijas atcere, Kanadas katoļu vienību delegātu kogress, referāti, LKKCK koŗa un solistu koncerts, katoļu rakstnieku vakars ar Toronto vīru koŗa Vlesturs mūzikāllem priekšnesumiem un plašs saviesīgs vakars.

Katoļu dienas ievadīs 3. septembrī, plkst. 10 rītā ar dievkalpojumu sv. Miķeļa katedrālē. Plkst. 11 dienā šīs katedrāles zālē notiks akts, kuŗā pieminēs Rīgas archibīskapijas dibināšanu pirms 700 gadiem (700 gadi pagāja š. g. 20. janvārī), tagadējā Rīgas archibīskapa A. Springoviča konsekrāciju par bīskapu pirms 35 g. (22. aug.) un uzklausīs augstākās garīgās vadības norādījumus katoļu dzīves turpmākai veidošanai.

Pl. 12 dienā turpat sāksies Kanadas katoļu vienību delegātu kongress, kuŗā sniegs pārskatu par pag. gada darbu LKKCK centrālā valde un vienību pārstāvji. Par garīgo darbu pārskatu sniegs LKKCK kapellāns. Savus pārskatus sniegs arī revīzijas komisija un atsevišķas darba komisijas. Kongresa principālo runu teiks mag. iur. un phil. B. Čevers no Otavas. Kongress ievēlēs jaunu LKKCK centrālo valdi, revīzijas komisiju un citas amatpersonas nākamajam gadam, kā arī pieņems budžetu un nospraudīs valdes darbības vadlīnijas.

Sestdien, 3. septembrī, plkst. 7.30 vakarā sv. Kazimira auditorijā, 154 Roncesvalles Ave notiks LKKCK koŗa V. Rundāna vadībā un solistu J. Raudzēnas (sopráns) no Kingstonas un A. Kivlenieka (tenors) no Toronto koncerts. Pēc tam saviesīgs vakars.

Svētdien, 4. septembrī, pl. 11.30 dienā Newman kluba baznīcā, 89 St. George ielā notiks svētku dievkalpojums ar LKKCK koŗa piedalīšanos.

Plkst. 3.30 pp. sv. Miķeļa katedrāles zālē notiks rakstnieku vakars, kuŗā par latviešu katoļu rakstniecību referēs prāvests un mag. iur. N. Trepša no Detroitas, bet savus literāros darbus lasīs prāvests N. Trepša, M. Andžāne no Nujoras, B. Senkēviča no Toronto, K. Strods — Plencinieks no Nujorkas un F. Murāns no Lansingas. Lasīs arī citu redzamāko katoļu rakstnieku darbus. Toronto vīru koris Viesturs V. Rundāna vadībā dziedās latviešu komponistu dziesmas.

Pirmdien, 5. septembrī, paredzēta Kanadas Nacionālās izstādes apskate.

Katoļu dienās ierasties solījuši visi Kanadas katoliciģo latviešu garīdznieki un viesi no ASV: mons. J. Velkme, prāv. N. Trepša, prof. B. Baginskis un citi, daudzi sabiedriski darbinieki un kuplā skaitā tautieši no Kanadas un ASV. Piedalīties katoļu dienās apsolījuši arī jauniecelta is Komitejas Latvijas orīvībai loceklis agr. O. Rancāns no Nujorkas un LKSA Dzintars prezidente V. Tropa no Detroitas.

Uz katoļu kongresu vienības sūta delegātus pa vienam no ik 10 biedriem. Delegātus jau pieteikušas gandrīz visas vienības. Tālākās Rietumkanadas vienības par saviem pārstāvjiem izraudzījušas Toronto un apkārtnes vienību locekļus. Kuplāks dalībnieku skaits šogad sagaidāms no Montreālas un Detroitas.

Visos Katoļu dienu sarīkojumos, bet sevišķi ievadījuma dievkalpojumā sestdien, 3. sept., plkst. 10 rītā sv. Miķeļa katedrāles zālē un pēc tam aktā turpat laipni gaidīti visi latvieši. Katoļu dienas atklāt un aktā teikt runu lūgts Viņa Eminence Toronto archibīskaps, kardinals J. McGuigans.

Dar' man, tēti, pastaliņas...

Kaut pastaliņās latviešu bērniem uz skolu vairs nav jālet, tētis un māmuļa tomēr lūgti pārcilāt savu dēlu un meitu skolas somas un grāmatas, sakārtot rakstāmos piederumus, jo septembŗa sākumā, drīz pēc kanādiešu skolām, durvis atvērs arī latviešu papildskolas visā Kanadā.

TLB sestdienas skola savu 6. darbības gadu atklās 10. septembrī, plkst. 10.30, sv. Andreja baznīcas telpās. Skolas vadība šogad atradīsies jaunās pārzines A. Martinsones rokās, bet skolotāju saimei talkā nāks A. Pūliņš, Toronto karaliskās konservātorijas absolvents, kas mācīs skolēniem dziedāšanu un vadīs koŗi.

Visiem, kam bijuši vasaras darbi un pēceksāmeni, jāierodas skolā jau plkst. 9. Pirmsskolas klasē līdz pieteikt tikai pilnu 5 gadu vecumu sasniegušos bērnus. Skola darbu sāks ar īsu aktu un svētbrīdi, sekos mācības, kas nosēgsies ar tautas dejām un rotaļām.

Pagājušā mācības gadā skolā zināšanas savā tēvu valodā guvuši 225 audzēkņi, un skolas vadība cer, ka jauno latviešu audze arī šogad būs skolas apmeklēšanā tikpat čakla.

Kalnraktuvju sabiedrību rekorda skaits Kanadā

Notecējušos 12 mēnešos Kanadā katru nedēļu organizētas piecas jaunas sabiedrības, kas ir rekorda skaitlis.

Akciju īpašnieki cerēja, ka tieši viņu sabiedrība būs laimīgā, kas uzies vērtīgus minerālu depozītus kaut kur Dominijā.

Nekad agrāk visā Kanadas vēsturē nav bijusi tāda interese par kalnrūpniecības attīstību. Tā devusi jaunus rekorda panākumus, sasniedzot lielākus un svarīgākus atradumus, pievienojot jaunus nosaukumus jau tā daudziem minerāliem, ar ko Kanada apgādā pasauli.

The Canadian Mines Handbook 1955. gada izdevums atklāj, ka — Kanadas kalnrūpniecībā aktīvi iesaistītas 985 sabiedrības.

Pēdējos četros gados valsts minerālu ražošanas vērtība pārsniegusi $1.000.000.000 un pagājušā gadā jau tuvojas $1.500.000.000.

Montreālā
LATVIJAS AMERIKĀ
abonēšanas maksu un informāciju pieņem
IND. SKRASTIŅŠ
3360 St. ZOTIQUE E., APT. 6., Rosemount — Montreal, P.Q.

KANADĀ

TORONTO

● Latviešu stends šī gada Kanadas nacionālā izstādē sola izvērsties par teicamu latviešu daiļamatniecības mākslas propagandas līdzekli. Stenda iekārtošanas priekšdarbi ir jau veikti, tāpat tuvojas noslēgumam līdzekļu vākšana no latviešu sabiedriskajām organizācijām, jo, kā zināms, stenda iekārtošanas izdevumu daļa jāsedz pašiem latviešiem, kaut ievērojami to atbalsta arī Kanadas daiļamatnieku gilde. Kā paskaidro kopas pr-dis H. Mercs, no 140 iesūtītajiem darbiem izraudzīti 40, kas savukārt iesniegti ģildes žūriju komisijai. Tā arī šos izraudzītos darbus akceptējusi, un tie izkārtoti 2 vietās. Ar audumiem skatē piedalīsies A. Dzērvīte, L. Lūse, A. Mežule (ar margojumi), E. Sīle, A. Rudlapa, A. Šampiņa, A. Larsone. Ar sudraba izstrādājumiem reprezentēsies A. Gugāns, E. Šēnbergs un A. Ķivlenieks, keramiku — L. Treimane, kokgriezumiem — H. Mercs un V. Reinholds, gleznojumiem kokā — M. Zichmanis. Augstākā kvalitāte šai latviešu daiļamatnieku skatē būs audumiem un kokgriezumiem, kuŗu autori arī ieiekšējās kanadiešu izstādēs jau saņēmuši daudzas godalgas. Latviešu novietne atradīsies tā saucamajā „sieviešu pāviljonā," ezera krastā, ēkas rietumu pusē. Pie latviešu stenda paskaidrojumu sniegs daiļamatnieku kopas dalībnieces tautiskos tērpos, bet no 5. sept. līdz izstādes slēgšanai tās demonstrēs skatītājiem dažāda veida aušanas paņēmienus. Demonstrējumi notiks katru dienu no plkst. 10.30 — 10 vakarā, un tos rādīs E. Saksone, A. Mežule, G. Mateāsa, A. Dzērvīte, L. Lūse, R. Buka un A. Done.

Izstādītos priekšmetus, saziņā ar latviešu daiļamatnieku kopu, izstādes apmeklētāji varēs arī iegādāties, un čaklie daiļamatnieki cer, ka latviešu sabiedrība pratīs arī attiecīgi novērtēt viņu darbu, apmeklējot stendu un iepazīstoties ar darba veikumu.

● Māc. A. Briedis 20. augustā salaulājis: Jāni Dīriņu un Regīnu Bērziņu sv. Trīsvienības baznīcā un Voldemāru Kauķi ar Andru Lejnieci sv. Jāņa baznīcā. 21. augustā mājās salaulājis Vili Bučas ar Ēriku Tuchto. Tanī pašā dienā mājās kristījis Andu Kuksi, Arņa un Ineses meitu.

VANKUVERĀ

● Māc. K. Avotiņš iesvētījis Adolfu Ceroni Straumi no Terases Britu Kolumbijā.

ST. KATARINĒS

● Māc. V. Šēfers 21. augustā kristījis Freimani Larisu, Kristapa un Zinaīdas, dzim. Osis, meitu.

LONDONĀ

● 27. augustā, māc. V. Šēfers kristījis Brikmanis Gunti, Guntara un Martas, dzim. Putniņas, dēlu, Šķētri Ingridu Selgu, Kārļa un Maigas, dzim. Jentes, meitu.

VINIPEGAS LATVIEŠU EV.-LUT. DRAUDZEI PIECI GADI

Draudzi apkalpo māc. F. Ruperts

Trimdā mums ir daudz un dažādas organizācijas, bet visām tām pāri stāv baznīca, sava draudze un savs dievnams, kur tāpat kā dzimtenē pulcējamies priekos un bēdās, lai savā dzimtajā latviešu valodā no Dieva izlūgtos stiprinājumu un svētību.

Vasaras beigās, kad prēriju provincēs sākas ražas novākšanas laiks, Vinipegas latviešu ev.-lut. draudze svin savus piecu gadu pastāvēšanas svētkus. Pieci gadi draudzes dzīvē nav liels laika posms, bet mūsu trimdas 10 gados tās ir pietiekams laika sprīdis, lai to atcerētos.

1948. gadā, kad jaunie latviešu iecelotāji bija nodibinājuši Vinipegas latviešu biedrību, radās arī nepieciešamība pēc savas draudzes, kas apkalpotu latviešu luteriticīgos Vinipegā un visā Manitobas provincē. Sākumā tautiešu mazā skaita dēļ šī doma bija diezgan grūti reālizējama, kādēļ apm. 2 gadi latviešiem vajadzēja iztikt bez savas draudzes, aicinot pa laikam mācītājus no citurienes noturēt dievkalpojumus. Ar pateicību Vinipegas latvieši piemin baptistu mācītāju R. Ekšteinu, kuŗš tai laikā vairākas reizes noturēja dievkalpojumus īsti kristīgā mīlestībā.

Vēlāk apstākļi bija tik tālu pavirzījušies, ka 1950. gada 9. augustā prāv. A. Skrodelis sv. Pētera baznīcā notur latviešiem dievkalpojumu, kuŗā piedalās ap 140 dievlūdzēju. Arī United Luth. Ch. of America bija ieinteresēta latviešu garīgajā apkalpošanā, un tā ar Amerikas misijas pārvaldes atbalstu radās latviešu draudze pie Rietumkanadas sinodes. Šīs jaunās draudzes pirmais mācītājs bija Ed. Pavasars, pēc tam prāv. A. Mitulis un no 1953. g. 1. augusta draudzi apkalpo māc. Fricis Ruperts.

No draudzes dibināšanas dienas līdz šim laikam draudzi materiāli atbalsta ULCA, par ko esam ļoti pateicīgi. Tāpat par mazu atlīdzību visus piecus gadus esam bijuši tikpat kā otrie saimnieki sv. Pētera baznīcā, kur dievvārdus sludina 4 valodās: angļu, vācu, latviešu un somu.

Līdz ar draudzes dibināšanos pie tās sāka organizēties draudzes svētdienas skola, kas darbojas pēc LNAK skolu dalas izstrādātas programmas. Skolu uztur gan latviešu draudze, bet tā domāta visiem latviešu bērniem Vinipegā bez konfesiju izšķirības. Skolotāji nekādu atlīdzību nesaņem. Par to mēs, bērnu vecāki, un visi Vinipegas latvieši esam viņiem pateicības parādā. Tā jau 2 gadi no vietas bērni ir bijuši vasaras nometnē, bet šogad pirmoreiz svētdienas skola rīkoja bērnu svētkus, kas ļoti labi izdevās.

Dažus mēnešus pēc draudzes nodibināšanas pie tās sāka organizēt arī Dāmu komiteju. Neatsveŗams ir tas darbs, ko veikušas draudzes dāmas šinīs 5 gados. Dāmu komitejas ierosmē 1953. gada pavasarī nodibināja grāmatu galdu, kas darbojies ļoti sekmīgi visu šo laiku.

Kopš 1952. gada 25. maija pie draudzes pastāv arī neliels Bēru fonds, kuŗa uzdevums ir palīdzēt tautiešiem viņu ģimenes locekļu nāves gadījumā ar nelielu materiālu pabalstu.

Draudzes dzīvē ir bijuši arī savi krizes posmi, bet ar Dieva žēlastību un draudzes vadības lietprātīgo rīcību tos esam pārvarējuši. Īslaicīgās neveiksmēs mūs ir saliedējušas vēl vairāk un stiprinājušas mīlestībā pret savu draudzi.

1953. gada 6. decembrī draudzes locekļu pilnsapulcē tika pieņemta draudzes satversme. Tas bija solis uz priekšu draudzes izveidošanā. Š. g. jūlijā Rietumkanadas sinodes sanāksmē Saskatūnā Vinipegas latviešu ev.-lut. draudze tika uzņemta par pilntiesīgu locekli minētā sinodē.

Draudzei izveidojušās ļoti sirsnīgas attieksmes ar Dāfinas veclatviešiem. Draudzes mācītājs reizēm notur dievkalpojumus arī dāfiniešiem, kas pievienojušies Vinipegas draudzei kā dievkalpojuma kopa.

Sakarā ar 5 gadu svētkiem mīļi lūgti visi agrākie un tagadējie vinipegieši 28. augustā atcerēties mūsu mazo trimdas draudzi. Novēlēsim tai panākumus un Dieva svētību turpmākajos darba gados.

Edmunds Vulfs, Vinipegas latv. ev.lut. draudzes sekr.

Radioaktīvitāte kviešu audzēšanā

Pārsteidzošas ziņas nāk no Romas, vēstīdamas, ka itaļiešu zinātniekiem, pielietojot atomenerģiju, ar radioaktīvitātes palīdzību 64 dienās izdevies izaudzināt kviešus līdz nogatavošanās periodam, līdz ar to kviešu ienākšanās paātrināta par 5 mēnešiem. — Normālos apstākļos nepieciešami 7 mēneši.

ATSAUCIETIES — JŪS MEKLĒ

Ziņas no piederīgiem var saņemt Vera Kalniņa, dzim. Rozentāle un dēls Arnolds Kalniņš. Tuviniēki vēlas ziņas par Pēteri Pirtnieku no Bārtas pag. „Adieņiem," viņš bijis Libekā. Tāpat meklē Imantu Ķibuŗi no Bārtas pag., kas arī bijis Libekā.

Ziņu nodošanai savas adreses lūgti paziņot Ziedonis Pētera d. Kalniņš un Kārlis Kārļa d. Birzkalns. Abi no Limbažu pag.

Piederīgo vēstules var saņemt Alfons. (Arī Adolfs vai Alfreds) Maziņš no Liepājas, kas 1946 - 49. gadam bijis Hilligsfeld DP nometnē.

Rakstīt: American Latvian Association, Inc., 1727 Kenyon Street, N. W., Washington 10. D. C., U. S. A. (Tel. DUpont -7-7812.)

*

LCK Vācijā. (21a) Augustdorf b. Detmold, Wohnstaette, Germany, lūdz atsaukties Ansi Avotu, Emiliju Gudrupi, dz. Upmani (no Zvārdes pag.), Dr. Melaniju Ķīsi, inž. Akmentiņa piederīgos, Elinu un Juri - Arnoldu Putniņus, Edgaru un Hedvigu Šmeiļus, Idu un Kati Vitkes, B. Ezergaili(kādreiz dzīvojis Memingenā), Jāni Smuģi (jelgavnieks), Jāni Augusta d. Šauriņu, Zelmu un Nikolaju Urbānus, Liliju Kiķenu, Ēriku Ruciņu dz. 1921. g. 18. martā, Imantu Rozīti dz. 1923 g. 25. jūnijā, Oto - Arvīdu Kuratu, dz. 1906. gada 10. oktobrī, Ellu Ūdri, dz. Ranku, Kārli Apsīti, dz. 1900. g., Gustavu Apsīti, dz. 1904. g., Annu Blumbergu, dz. 1898. g., Ninu Kreicbergeru (no Daugavpils), Kiru Sachnovsku, Helmutu Kovtuņenko, dz. 1926. 16. decembrī, Alīsi un Zigfrīdu Neimaņus un Arnoldu Leimani (no Rīgas).

Visiem minētajiem ir ziņas no piederīgiem.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, MONTREAL, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

Apdrošināšana
14 labākajās sabiedrībās
VALD. BEBRIS
Tel. WA 2-5913,
48 Rathnally Ave, Toronto

LASĪTĀJU vēstules

PILSONISKAIS SARAKSTS VĒLĒŠANĀS

Šī gada 16. jūlijā Latvija Amerikā rakstā: „Komūnisma jūgā pirms 15 gadiem", starp citu teikts: „Bez Kirchenšteina boļševikiem toreiz ticēja vēl daudzi citi, pat pieredzes bagāti politiskie un sabiedriskie darbinieki, kas organizēja pilsonisko sarakstu."

Runājot par pilsoniskā saraksta organizētājiem starp citiem minēts arī mans vārds. Jā, biju Demokratiskā bloka saraksta līdzorganizētājs! Bet man noteikti jānoraida autora apgalvojums, it kā pilsoņi un to starpā arī es, kas organizējām nacionāli demokratisko sarakstu, būtu ticējuši boļševikiem! Īstenībā jau pirmajā sapulcē 1940. g. 30. jūnijā zvēr. adv. A. Ķeniņa dzīvoklī, kur notika pilsoniskā saraksta organizēšana, tika izteiktas šaubas un neticība komūnistu solījumiem. Bet dalībnieku vairākuma, to starpā arī es, izteica pārliecību, ka pilsoniskais saraksts ir jāorganizē, lai pildītu pienākumu valsts un tautas labā. Mūsu darbība atrada dzīvu atsaucību un atbalstu visplašākās latviešu aprindās un vistālākās lauku sētās. Pilsoniskā saraksta organizētāju vienprātība, straujais spēka pieaugums un piekrišana, kas nepārprotami draudēja sakaut sarkano sarakstu, izraisīja komūnistu varas pastiprinātus draudus un represijas, kas nobeidzās ar saraksta noliegšanu. Tā spiestuvēm bija dots norādījums, neiespiest pilsoniskos uzsaukumus, un tos nedaudzos, ko izdevās iespiest lauku spiestuvēs, sarkanā vara konfiscēja un vairākos gadījumos uzsaukumu izplatītāji dabūja fiziski ciest. Pilsoniskā saraksta organizētāji tika arī vajāti un daudzi pat apcietināti.

Ievērojot šeit tikai īsumā aprādītos apstākļus, pilsoniskais saraksts vēlēšanās nevarēja piedalīties.

Bet ar to tika pierādīts, un tas tagad visvairāk moder brīvās pasaules pārliecināšanai, ka komūnistu laikā Latvijā nav bijušas brīvas, aizklātas un demokratiskas vēlēšanas, kā to vēl tagad melīgi apgalvo Padomju Savienība. Jāatzīmē, ka Savienoto Valstu Kongresa Kerstena komiteja, dodot savu atzinumu par lieliniešu aranžētām vēlēšanām Latvijā, pamatoja savu spriedumu par Latvijas pretlikumīgo iekļaušanu Padomju Savienībā uz materiāliem un liecībām, kas saistās ar Demokratiskā bloka darbību.

A. Blodnieks, ASV

PĒLĒJI LAI STĀV MALĀ

Izlasot Latvijas A-a 17. aug. n-rā lasītāju vēstulēs „Vai zilās asinis?" ievietoto rakstu, kas attiecas tieši uz DV apvienības Ročestrā, N.Y. rīkoto bērnu vasaras atpūtas nometni, mans pienākums šo rindu rakstītājam paskaidrot, ka nometni nerīkoja kaut kāda gadījuma rakstura grupa, bet gan DV apvienība Ročestrā. Apvienība, kā legāla latviešu aprūpes organizācija, rīkojās pēc valdes un pilnsapulces pieņemtiem lēmumiem. Nometnē uzņēma tikai apvienības piederīgos un to bērnus. Jā rakstītājam kremt, ka visi Ročestrā dzīvojošie latviešu bērni netika uzaicināti nometnē, lai tie nežēlo dolarus un iestājas Daugavas Vanagos, tad arī viņu bērni baudīs tās pašas tiesības.

Tiešām nožēlojami, ka rakstītājam nepatīk mūsu mazās apvienības nenogurstošā centība un sasniegumi, pat aizejot tik tālu savās iedomās, ka tās vadība saviem bērniem nometnes atklāšanā nebūtu tiesīga izteikt latviskus sauklus. Kam nepatīk mūsu apvienības darbs un aprūpes mērķi, stāviet ārpusē, neaizkariet mūs un neķengājieties, mēs neaizkaram neviena, strādājam un strādāsim arī nākotnē. Jo vecs sakāmvārds-jau pasaka, ka „darba darītājus var nopelt katrs muļķis."

DV apv. pr-ks K. Serdāns

Sarīkojumu kalendārs Toronto

3. septembrī DV Toronto nodaļas 5 gadu jubilejas svinīgs akts un koncerts. Pēc tam balle Kolumbus zālē.
1. oktobrī Amerikas latviešu teātŗa Bostonas ansambļa viesizrāde — J. Raiņa Krauklītis Ītona auditorijā.

ZIEDOSIM STUNDAS ALGU TRŪKUMCIETĒJIEM

Ziedojumi iemaksājami:

ASV:

DV ASV kasierim vai vietējās DV apvienībās

KANADĀ:

DV KV kasierim: Mr. V. Curiškis, 46 Aberdeen Ave, Toronto, Ont. vai vietējās DV nodaļās

Ziedojumus lūdzam regulāri iemaksāt.

DV ASV valde, DV KV valde

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Nelizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai inicīāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

STRĀDNIEKU LIKUMU LABIRINTĀ

Mag. iur. J. Jakāna raksts par strādnieku stāvokli Kanadā

III

ALGAS PRASĪJUMU NODROŠINĀJUMI

Tie ietverti The Mechanics' Lien Act, The Warehousemen's Lien Act un The Woodmen's Lien for Wages Act. Šī tiesība ir kaut kas līdzīgs Latvijas civīllikumā pazīstamai aizturējuma tiesībai, tikai daudz plašāka par to. Tā galvenokārt aptver 3 strādnieku grupas: 1) būvstrādnieki un visāda veida amatnieki, kas uz pasūtinājumu izgatavo kādas lietas, 2) noliktavu strādnieki un 3) meža strādnieki.

1) Šis nodrošinājuma veids (lien) galvenokārt izveidojies, lai aizsargātu strādnieku algu pieprasījumus pret maziem un negodīgiem būvuzņēmējiem, kuri praksē dažreiz pēc būves nobeigšanas un maksas saņemšanas no īpašnieka, neizmaksājot strādnieku darba algas, vai nu vienkārši pazūd, vai nobankrotē. Šie noteikumi attiecas uz strādniekiem, amatniekiem un visāda veida mēchaniķiem, kuri piedalās pie būvēm, pārbūvēm un remontiem. Tam nav paklauti darba vadītāji priekšstrādnieki, uzraugi un strādnieki ar dienas izpeļņu virs 15 dol. dienā.

Ar šo likumu katra strādnieka alga ir nodrošināta ar izstrādājamo priekšmetu. Ja uzņēmuma vadītājs pēc darba beigšanas neizmaksā strādniekam viņa darba algu, tad viņš var vērst algas prasību tieši pret mājas īpašnieku. Īpašnieks neatbild vairāk par līgumā nolīgto summu. Šī prasība pieskaņa īpašniekam 37 d. laikā pēc darba beigšanas un 90 d. laikā prasība jāiesniedz tiesā. Ja to nedara, prasība noilgst. Šo prasību var reģistrēt nekustamu īpašumu reģistrī, tad tā noilgst 2 g. laikā. Piem., ja būvstrādnieks pēc pabeigtas būves nesaņem savu darba algu no būvuzņēmēja, tad viņš 37 d. laikā to var prasīt tieši no būves īpašnieka. Īpašnieks nevar aizbildināties ar to, ka viņš ir samaksājis būvuzņēmējam visu līgumā paredzēto summu. Viņam jāsamaksā strādnieku darba algas. Īpašniekam šādā gadījumā paliek prasījuma tiesības pret būvuzņēmēju, bet tas jau ir pavisam cits jautājums, kas neietelp mūsu apskatā. Šinī prasībā var ietvert arī prasību par piegādāto un iebūvēto materiālu.

2) Noliktavu strādniekiem ir darba algas prasījuma tiesība uz visām noliktavā esošām mantām, kuru novietošanā vai pārvietošanā viņš piedalījies neatkarīgi no to īpašnieka.

3) Meža strādnieku darba algu nodrošinājumu prasījumi ir novecojušies un neatbilst vairs šīsdienas prasībām. Šim likumam paklauti visāda veida meža strādnieki Haliburton un Victoria apgabalā (County) Tie neattiecas uz priekšstrādniekiem, darba vadītājiem un strādniekiem ar dienas izpeļņu virs 3 dol. (?). Prasījuma tiesība ir uz visu izstrādāto kokmateriālu visā tā apmērā. Prasība sešo materiālam un nav atkarīga no īpašnieku maiņas. Prasību var iesniegt vai nu kokmateriālu ciršanas vietā vai to nopludināšanas gala punktā. Ja tiesa kaut kādu iemeslu dēļ nevar no īpašnieka piedzīt piespriesto strādnieku darba algu, tad tā aiztur vajadzīgo daudzumu kokmateriālu un 20 d. pēc nolīktā samaksas termiņa to izūtrupē, apmierinot strādnieka prasību un tiesas izdevumus.

Algas prasības par darbu, kas ildzis no 1. okt. līdz 1. aprīlim, tiesā iesniedzamas līdz 30. aprīlim, par darbu no pirmā aprīļa līdz 1. okt. — 30 dienu laikā pēc pabeigtā darba. Šīm prasībām ir priekšrocība pret visām citām prasībām, izņemot valsts prasības. Ja strādniekam nav nekādu citu pierādījumu, tad pietiek ar zvērestu.

NELAIMES GADĪJUMĀ CIETUŠO KOMPENSĀCIJA

Federālais The Workmen's Compensation Act aptver visu Kanadu ar mazām īpatnībām katrā provincē. Visi nelaimes gadījumi, kas notiek tieši darbā, paklauti šim likumam. Nelaimes gadījuma pabalstus izmaksā sākot ar 1. darba nespējas dienu, ja nespēja ilgst vairāk par nedēļu. Kompensācijas iestāde sedz visus ārstu, ārstniecības līdzekļu, slimnīcu un sanatoriju izdevumus tāpat nelaimes gadījumā cietušo apgādā ar visām nepieciešamām protēzēm u. c. Katrs nelaimes gadījums darbā nekavējoties jāpieteic. Atlīdzības prasību var celt 6 mēn. laikā no nelaimes gadījuma vai cietušā nāves. Tā kā šeit ir loti svarīgs moments pierādīt, ka nelaimes gadījums noticis darbā, tad katram strādniekam ieteicams mazākā nelaimes gadījumā darbā nekavējoties griezties savā darba vietas pirmās palīdzības punktā, vai ja tāda nav, pieteikt negadījumu savam darba vadītājam. Gadās, ka no kāda tīri nieciga ieskrambājuma, kam strādnieks sākumā nepiešķir nekādas vērības, rodas komplikācijas un asins saindēšana, kas var prasīt ilgu un dārgu ārstēšanu, locekļu zaudēšanu, vai atnest pat nāvi. Ja pats sākums nebūs pateikts, tad vēlāk var rasties lielas grūtības pierādot, ka nelaimes gadījums noticis darbā, līdz ar to var zaudēt visas likumā paredzētās tiesības.

Nelaimes gadījumos izmaksā šādas kompensācijas:

1) kur nelaimes gadījums beidzas ar nāvi:

a) apbedīšanas izdevumus līdz 125 dol. un līka pārvešanas izdevumus līdz 125 dol.,

b) atraitnei vai invalidam atraitnim 75 dol. mēnesī līdz to nāvei,

c) bērniem līdz 16 g., ja viņiem paliek viens no vecākiem — 25 dol. mēn., ja otra vecākā nav, vai tas mirst vēlāk, tad 35 dol. mēn. Ja izrādās, ka bērniem ir nepieciešama audzinātāja un uzraudze, tad viņai var izmaksāt mātes daļu, t. i. 75 dol. mēnesī.

d) pārējiem piederīgiem, kuŗus mirušais apgādājis, līdz 150 dōl. mēn. kopsummā. Pie pārējiem piederīgiem pieskaita: vecākus, vecvecākus, mazbērnus, patēvu un pamāti, pabērnus, brāļus, māsas, pusbrāļus, pusmāsas un ārlaulības bērnus.

Turp.: Bezdarba pabalsts

JAUNATNES SŪTĪBA

Pārdomas pirms 4. ALJAs gadskārtējā kongresa sanākšanas

Žigliem soļiem aizsteidzas vasara. Tuvojas septembra dienas, un Amerikas latviešu jaunatnes apvienības 4. gadskārtējais kongress Klīvlendā.

Šogad ceļu uz kongresu no tuvienes un tālienes mēros daudzi jaunieši un jaunavas. Kā lasāms avīzēs, jaunatnes pulciņos radusies liela interese par gadskārtējo Jaunatnes apvienības delegātu sabraukumu. Kongresā ieradīsies arī tādi, kuŗiem nebūs delegāta mandāta.

Kas liek jaunatnei mērot plašos attālumus? Vai tā ir apziņa, ka esam atbildīgi savas verdzinātās tautas priekšā? Vai tas, ka zinām, ka Māte Latvija vēlas redzēt mūs, uzaugam latviskā garā, nemaz nerunājot par tautiskuma saglabāšanu — kas ir mūsu pašu un arī mūsu vecāku pienākums. Vai tā ir vēlēšanās dalīties jaunos atzinumos, uzklausīt citu domas — priekšlikumus un gūt ciešākus sakarus ar sev līdzīgi domājošiem?

Mēs visi esam latvieši. Mums katram ir daudz dažādu interešu, bet viskarstākā mums visiem ir viena vēlēšanās: mācīties, augt garīgi un paturēt savu latvietību. Nav noliedzams — ir arī izņēmumi. Dažs labs no trimdas jaunatnes saimes nav varējis pretoties asimilācijas paisumam. Kas te vainojams? Mēs — jaunatne! Mums ir trūcis mīlestības uz savu tuvāko cilvēku — māsu, brāli... Mazliet uzupurēšanās no mūsu puses — kāds ziedots brīdis brīvā laika, kāds sirsnīgāks vārds, smaids un — rezultātā: zemāks procents „nokaltušo zaru" — asimilēto.

Latvijā mēs mīlējām savrupību, bet tagad šī īpašība ir jāpārvar — biežāk jāsatiekas, jāuzklausa kaimiņa problēmas un jācenšas izlīdzēt. Mēs esam apdraudēti. Latviešu jaunatnei ir jāturas kopā, jo katrs jaunatnei ir jāturas kopā, jo katrs svešumā pavadītais gads tiecas mūsu sirdīs notrulināt latviskumu. Mēs nedrīkstam atbildēt: „Kas man daļas gar manu latviešu kaimiņu?" vai arī: „Lai viņš pats tiek galā ar savām likstām! Lai viņš meklē biedrus jaunatnes organizācijās!" Protams, trimdā pastāv jaunatnes apvienības, bet tās atkarīgas no individuālo biedru darbības, rosīguma...

Sniegsim roku jaunatnes pulciņu ražīgajiem, mūsu uzticību ieguvušajiem darbiniekiem. Sūtīsim viņus ar mūsu problēmām uz ALJAs gadskārtējo kongresu Klīvlendā. Aizmirsīsim sīkās ikdienas kļūdas un nepatikšanas, raudzīsimies uz gaišāku nākotni. Mums visiem ir jāsadarbojas vai arī atsevišķi eksistējot jāzūd Latvijai! Tāpēc:

„Kā ērglim klinšu augstumos
Būs pacelties mums visam pāri;
Sēt brīvību's sēklu austrumos
Un saslieties pret nalda kāri..."

Hugo Atoms

Padomju Savienība atbrīvos trīs amerikāņus

Vašingtonā. — Trīs amerikāņi, to starpā divi karavīri, kas Pad. Savienības cietumos pavadījuši septiņus gadus, tiks atbrīvoti vistuvākā laikā — Sav. Valstu sūtniecībai Maskavā paskaidrojusi Padomju Savienības valdība. Abu karavīru atbrīvošanu Sav. Valstis pieprasījaja 16. jūlijā, pēc tam, kad no atbrīvotiem vācu cietumniekiem bija izdevies noskaidrot, ka līdz šim par bez vēsts pazudušiem uzskatītie karavīri īstenībā atrodas apcietinājumā Padomju Savienībā.

ČIKĀGAS LATVIEŠI CER TIKT PIE SAVA NAMA

Intervija ar ČLB pr-ku Viktoru Vīksniņu

Vispirms mēs pametam skatu uz visu Čikāgas latviešu sabiedrisko dzīvi un konstatējam, ka organizāciju skaits šeit ir gan liels, bet sarīkojumu noorganizēšanā redzamu vietu ieņem tikai DV apvienība un Čikāgas latviešu biedrība. Čikāgas latviešu org. apvienība ik gadus rīko divus nacionālos piemiņu aktus — koncertus — 18. novembrī un 14. jūnijā. Bet Čikāgā ļoti aktīvi darbojas O. Krolla mākslas aģentūra, privāts uzņēmums. Visas teātŗa izrādes, piem., ir sarīkojis tikai Krolls, jo viņam šai ziņā ir lielas priekšrocības, viņa rīcībā ir lielais Hull House namu bloks ar kādām 8 zālēm un vēl citām telpām. Šai iestādei Čikāgā ir apm. tāds pats raksturs kā citās vietās internacionāliem institūtiem, kur notiek sarīkojumi visām nāciju grupām. Hull House namā nekad nav liegtas telpas arī latviešu organizācijām: sēdēm, konferencēm, kursiem, veco strēlnieku, skautu, gaidu un jaunatnes pulciņu Ziemassvētku eglītēm. Un tā tas varētu turpināties, nebūtu nekādu iebildumu, ja Čikāgas latviešos jau 20 gadu nebūtu briedusi ideja — pašiem savu namu! Tas arī ir iemesls manam apciemojumam pie ČLB pr-ka. Tikai — papriekšu jāpārrunā daži citi jautājumi.

— 20 gadu šī latviešu organizācija bija darbojusies kā klubs, tagad esam to pārdēvējuši par biedrību, tās oficiālais nosaukums ir Chicago Latvian Association, Inc. — pastāsta biedrības priekšnieks. — Mums pašreiz ir 367 biedri, mūsu darbība izpaužas kultūrāli, sabiedriskos pasākumos, mēs rīkojam augstvērtīgus koncertus, kaut arī mums jāpiemaksā, kā piem., tas bija ar Baltijas stīgu kvartetu un Latvian Trio. Jāīrē dārgas telpas, jo laudis koncertus grib klausīties labā rajonā un labās telpās.

Tālāk uzzinu, ka ČLB interesējas par sociālo apdrošināšanu, ka pie biedrības pastāvot gan jau bēru fonds, bet dalībnieku skaits — 100 — esot par mazu, kādēļ esot doma vai nu pievienoties Filadelfijas latviešu soc. apdr. sabiedrībai, nodibināt Čikāgā bēru fondu uz plašākas bazes vai arī pieslēgties kādai vietējai sabiedrībai. Katrā ziņā biedrība cenšoties pēc tā, lai tās biedri saņemtu arī ko pretī, un tā panākta vienošanās ar Čikāgas latviešu ārstiem — tie ČLB biedriem pazeminājuši maksu par vizītēm.

— Lielu vērību pievēršam jaunatnei — turpina biedrības priekšnieks — ar naudas līdzekļiem atbalstām Čikāgas latviešu skolu, dodam godalgas bērnu svētkiem, rīkojam bērnu rītus ,atlikums aiziet bērnu vasaras nometnei... Augustdorfas ģimnazijas aidzēkne Baiba Liepiņa ir mūsu biedrības valdes krustmeita... Pie biedrības valdes jas sporta sekcija, tur gan lielākā daļa ir tikai jauniešu. Šogad nodibinājām futbola vienību, ASV vidējo valstu meistarsacīkstēm biedrība deva godalgas. Mums ir akadēmiskā kopā, pie tās pastāv stipendiju fonds. Mēs izdodam Informācijas biļetenu, to saņem par brīvu 1200 ģimeņu, apm. 3600 personu, kas varētu būt puse no Čikāgas latviešiem. Biedrība katru gadu rīko Jāņus un Jaungada sagaidīšanu. Šogad Jaungadu sagaidīja ap 700, bet Šillera parkā līgoja ap 1500 tautiešu.

— Ļoti skaisti, Vīksniņa kungs, paldies, bet... kā ar to namu?

— Varam runāt arī par namu... š. g. jūnija otrā pusē bija ČLOA sēde, kuŗā pieņēma Darbības instrukciju Čikāgas latviešu nama padomei, bet nupat 11. augustā bija aicinātas visas organizācijas sūtīt savus delegātus padomes ievēlēšanai. Delegātus bija sūtījušas šādas organizācijas: ČLB, Čikāgas korporāciju kopa, Čikāgas jauniešu pulciņš, Latviešu deju kopa, skauti un gaidas, Latviešu YWCAs pulciņš, sv. Pāvila draudze un Studeņu korporāciju kopa — pavisam 9. Par nama padomes pr-di ievēlēja V. Vīksniņu, par viņa vietnieki A. Zivtiņu un A. Osi. Mūsu uzskats ir, ka nama īpašnieks var būt tikai viena organizācija, bet tā kā mazas organizācijas nevar uzņemties nekādas saistības, tad pareizākais ceļš būtu, ja par nama juridisko īpašnieku kļūtu ČLB, kā arī ČLOA sēdē tika izlemts. Biedrības nama fondā pašreiz ir $12.000, bet tas ir maz, jādabū vēl 10.000, lai būtu ko iemaksāt, un tādēļ šoruden visas organizācijas, kas latviešu nama iegādi atbalsta, vāks ziedojumus. Mēs gribam panākt to, lai visa Čikāgas latviešu sabiedrība namu uzskatītu par savu, durvis būs valā visiem. Ziedojumu vākšanas akcijai jānoslēdzas ar š. g. 31. decembri, bet nams jānopērk gada laikā, t. i., līdz 1956. gada 31. dec. Kamēr mums nav sava nama, mēs aizpludinām daudz naudas par telpu īrēm. Mans uzskats ir tāds: latviešu nams ir mūsu priekšpostenis, vienotājs.

— Cik dārgu objektu esat nodomājuši iegādāties?

— Gribam pirkt tādu par apm. 80.000 dolariem, tad iemaksai pietiks ar 20.000, pārējo aizdos banka.

— Vai esat arī domājuši par to, kādām telpām tur vajadzētu būt?

— Jā, padomā mums ir nams ar 2 zālēm, viena mazākiem sarīkojumiem, (150-200 pers.) otra lielākiem (300-400 pers.). Bet 18. novembri gan vajadzēs tāpat rīkot citur. Tad ir domāts par telpām sportistiem, Čikāgas latviešu skolai, latviešu grāmatnīcai, apakšstāvā 2-3 veikalu telpas izīrēšanai, būtu vēlama arī kafejnīca, kur var dejot, ko varētu arī izīrēt kāzu vai jauniešu iesvētību gadījumos. Vajadzētu arī bibliotēku, lasītavu... Bet tādu namu būs grūti atrast, tāds dārgi maksās, dažos rajonos gan mums piedāvā lēti, bet tur nāk virsū... melnie. Esam uzstādījuši arī nama apsaimniekošanas budžetu, no sākuma nebūs nekādas peļņas, bet vēlāk pelnīsim un centīsimies pēc iespējas ātrāk atdot naudu, ko no tautiešiem esam aizņēmušies. Izīrēsim arī sarīkojumu

(Nobeigums 4. lpp.)

KOMŪNISMA JŪGĀ PIRMS 15 GADIEM

LAI ATCERAMIES, BALTO TRIMDAS MAIZI ĒDOT

1940. . 7. augustā: Šodien Latvijas tautai, kuŗas patieso gribu Maskavas Kremlī bija viltojuši mūsu pašu tautības iztapoļas (glumo un izveicīgo jau nekad mums nav trūcis: tie paši vīri, kas komūnistu režīmā paturēja savas vietas kā „eksperti" un braukāja uz Maskavu, Hitlera laikā atkal bija „lietpratēji un, ar UK kartēm bruņoti, apceļoja Vāciju) ,bija jādodas ielās „pateicības manifestācijās" par to, ka PSRS Augstākā padome ievērojusi Latvijas „tautas delegātu" lūgumu un nolikvidējusi Latvijas Republiku, latviešu zemi un tautu iekļaujot Padomijā. Latvieši pazemīgi gāja savu Golgātas ceļu līdz galam.

Šovakar radio izkliedza arī ziņu no Maskavas, ka PSRS Augstākā padome pieņēmusi dekrētu, ka Latvijas pilsoņi kļuvuši par PSRS pavalstniekiem. Tas nozīmēja, ka drīzumā latvieši stāvēs rindā pēc jaunās pavalstniecības — padomju pilsoņa pases!

Lepnā latviešu tauta bija kļuvusi akli paklausīgs elements padomju milzīgajā vergu valstī, kur dzīve bija noplicināta, gaŗīgi un fiziski nabaga, kur politiskie uzraugi vienmēr iepriekš pateica, kad jākliedz Urrā!, kad jāsauc: Nost! kad jāapgalvo, ka padomju zeme ir visbrīvākā un visdemokratiskākā pasaulē. Baltijas valstu 5,9 milj. brīvo pilsoņu bez pretošanās un bez SOS sauciena Brīvai pasaulei bija „labprātīgi" uzņēmušies boļševiku jūgu.

Vēl šodien brīnāmies, cik viegli pirms 15 gadiem komūnistiem izdevās viņu pirmais eksperiments anektēt neatkarīgas valstis un brīvas nācijas. Drusku jāsola, drusku jāpamulķo, jālieto liela mute un, ja vajadzīgs, maigāka apiešanās bez cimdiem no čekas puses — un tā lieta iet! Tikpat neticami, ka, piemēram, somu nācija tomēr spēja lekt Kremlim acīs, ka padomju terrorā turētajā Austrumberlīnē vāci vēl pirms 2 gadiem apmētāja sarkanos tankus akmeņiem, vai ka Austrumvācijas universitātēs studenti rīkoja nemierus.

(Nobeigums sekos)

Parādības Skotijas krastā

Pirms neilga laika Latvija Amerikā sniedza rakstu par nogrimušo pie Tabermorijas kuģi, kas nogrimis pirms apm. 400 gadiem, vezdams karaļa kroni un citas dārglietas, vērtībā par 30 miljoniem dolaru. Jau sākušies kuģa izcelšanas darbi, kuŗus vada Argiles hercogs. Neilgi pēc šo darbu sākšanās ,aleniekus satraukusi kāda parādība: milzīgs gulbis ik vakarus pārpeld vietu, kur dienā norit kuģa izcelšanas darbi. Neviens nezina, no kurienes tas nāk un kurp aizpeld. Taču salinieki apgalvo, ka nenormāli lielais gulbis esot kādas princeses gars, kas sargā sava mīļākā atdusas vietu un raud pēc viņa. Uz nogrimušā kuģa Duque di Florencia atradies kāds jauns angļu muižnieks, kuŗš bijis spāņu princeses saderinātais, kas toreiz nogrimis. Uz kuģa atradies Spānijas Filipa II karaļa kronis kuŗu viņš bijis nodomājis Vestminsterā likt sev galvā, pēc tam kad būs iekaŗojis Angliju.

Argiles hercogs, kuŗš apgādājis savus vīrus ar modernām ierīcēm un salīdzis trenētus ūdenslīdējus, cer izcelt no jūras nogrimušās bagātības. Līdz šim gan vairāk par dažiem koka gabaliem, kas liecina, ka pareizā vieta ir atrasta, nav izcelts.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu skola rīko 28. augustā Liberty Grove parkā savus gadskārtējos bērnu svētkus. Sākums plkst. 11 ar bērnu un jauniešu gājienu, piedaloties skautiem un gaidām ar karogiem; sekos svētku atklāšanas akts ar svētbrīdi un uzrunu, sveiciena nodošana bērniem un jaunatnei Latvijā, nodarbības — dažādas rotaļas, spēles un sacensības. Būs dzimtenes stends, kur — pārbaudīs zināšanas Latvijas vēsturā un ģeografijā, sporta stends, dažāda vecuma bērniem — volejbols, mērķī šaušana ar mazkalibra šautenēm (DV), citi sporta veidi (Čikāgas latv. b-ba). Katrs bērns saņems kuponu, pret ko varēs dabūt atspirdzinājumus. Darbosies arī gaidu un skautu novietnes. Pieaugušiem būs ēdienu stends, ko vadīs Jāņa draudzes dāmu komiteja, un dzērienu stends — korporāciju kopa.

Dzelmju pāris vadīs tautas dejas un rotaļas. Pirmo palīdzību sniegs ārsti — Dr. Dravniece un Dr. A. Kalniņš.

LNC Čikāgas nodaļas biedru un to piederīgo pirmais kopīgais vasaras izbraukums notika uz Indiānas Dūnām, apm. 70 jūdžu no Čikāgas. Mīčiģēnas ezera krasts ar savām kāpām, baltajām smiltīm un lieliskajām peldēšanās iespējām šajā vietā pa daļai atgādina mūsu Rīgas jūrmalu. Pastāvot karstam laikam izbraucēji dienas lielāko daļu pavadīja ezerā un tikai vēlu vakarā atgriezās Čikāgā. Izbraukums notika ar vieglajām mašīnām.

ROČESTRA (N.Y.)

Latviešu Krusta draudzes dāmu komiteja rīko tradicionālos bērnu svētkus svētdien, 28. augustā, plkst. 11 Genesee parkā. Programmā rotaļas un citas nodarbības. Bez tam bērniem skolas vecumā būs izdevība parādīt savas zināšanas jautājumos par Latviju, Lietainā laikā sarīkojums notiks 14. septembrī.

2. oktobrī pēc Pļaujas svētku dievkalpojuma sv. Pāvila baznīcas apakšējā zālē dāmu komiteja izlozēs vērtīgas mantas. Atlikums par labu palīdzības darbam. Pēc izlozes kafijas galds.

Uz dzīvi Ročestrā no Bostonas pārcēlusies M. Smēliņu ģimene.

10. septembrī pēc dievkalpojuma notiks draudzes padomes, bērnu vecāku un skolotāju sanāksme, lai pārrunātu sestdienas skolas darba atsākšanu. Izkārtojami telpu jautājums, skolotāju kadrs un pārvēlama vecāku padome. As.

SIETLA

Sietlas sabiedriskajā dzīvē vasarā iestājies liels klusums un atpūta. Šo rudeni sietlieši cer pabeigt latviešu namu, kam līdzekļus rada visai īpatā veidā: ap 100 galvotāju par 50 - 100 dol. katrs — apņemas šo summu samaksāt 50 mēnešos, t. i 1 dol. mēnesī, ta sasīnot nama nobeigšanai 5000 - 6000,- dol. Pret siem 100 galvotāju parakstiem draudze un biedrība minēto summu aizņēmusies no bankas un to nomaksās 50 mēnešos. Tā ar nejūtamu pašaplikšanos būs veikts liels darbs — nobeigtas nama un sabiedriskās telpas un izbūvēta bazņica pēc prof. arch. P. Kundziņa meta — arch. R. Zundes vadībā.

Vasarā sietlieši daudz laika pavada skaistās rietumu dabas apskatei un atpūtai. Netrūkst te kalnu, mežu, jūras līču, ezeru upju. Makšķernieki ķer lašus okeanā, jūras līčos un upēs. Miermīlīgie forelu makšķernieki savus lomus velk ezeros un upēs. Seklajos okeana ūdeņos lielu ķeseli kātā, „dzīvo vilni" ar bagātu smelšu lomu gaida mazo sidraba zivtiņu cienītāji. Vēžotāji staigā gar upju un ezeru krastiem vai sēž laivās un mērc krītiņus ūdenī, parasti velkot arī bagātīgus vēžu lomus. Dabas varenības cienītāji brauc sniegotos kalnos, kur apakšā visu vasaru ir pavasaris un augstāk ziema, kādu te ziemas periodā reti redz. Klusās dabas mīļotāji apbrauc Olimpijas pusalai, pārnakšņo vareno dzīvības koku (20 pēd. diam.) un dugles eglu (17 pēdu d.) pajumtē ar sūnu spilvenu pagalvī. Ho upes ielejā ir mitrākais klimats. Pirmatnējos augošos un krītošos kokus sedz bārkstaini sūnu pārkari. Šis pussalas apskati (ap 300 jūdžu 7 dienās) veikusi grupa Sietlas latviešu jauniešu ar divriteņiem. Kam zaļums un vēsais klimats Vašingtonas valstī apnicis, tie izjust saules tveici un skatīt izdegušos kalnus brauc uz Kaliforniju.

— Vai zini, māmiņ, es gan nekad neprecēšu vīru, kurš krāc.

— Tā ir prātīga doma, mans bērns, tikai esi uzmanīga, kamēr tu šo jautājumu noskaidro.

Arī kopīgie latviešu sabiedriskie pasākumi vasarā notiek pie dabas mātes krūts. Tā biedrības rīkotais 110 personu izbraukums jūrā ar kuģi apskatīt Puget Sound'a salas, slūžas u. c. ūdens skatus deva skaistu svētdiena atpūtu. Netālu no Sietlas un Takomā pie Šadovezera notika Vašingtonas latviešu gadskārtējais salidojums. Latviešu bērniem Vašingtonas valstī vasaras nometne sarīkota kokiem apaugušā krastā. Vēl vasaras nogalē b-bas dāmu komiteja rīko kopīgu izbraukumu kalnos.

Visām šīm izdarībām skaistu pārmaiņu deva Milvoku dziesmu svētku programmas skaņu lentas atskaņojums latviešu namā. Neliels klausītāju skaits ar dzīvu interesi sekoja atskaņojumiem. Dziesmas visumā pazīstamas un tās atskaņojumu padara it kā īstāku, tuvāku, dod dziļāku iejūtu dziesmu svētku garā un pārdzīvojumā. Žēl, ka šajā skaistajā latviešu sarīkojumā nebija ieradusies jaunatne. Visai maz bija arī Sietlas latviešu koŗa dalībnieku. Liekas, ka laikmetīgajām ievadrunām atskaņojumā šogad vēl ir nozīme, bet vēlāk tās vairs nebūs. Šim vērtīgajam priekšnesumam jūtams paskaidrojumu trūkums: kad, kur, kādos apstākļos dziesmu svētki notiek. Vēl derētu informācija, kādi koŗi piedalās, kādi diriģenti, kādas dziesmas tie diriģē. Tāpat maza informācija par koŗiem — kā tie uziet tribīnē, kādos tērpos, kāds iespaids u. t. t. Vietā būtu arī ziņa par svētku viesiem. Pavisam nepiedodami ir neminēt, kas dzied solo partiju kantātē Tēvijai. Novēršot kaut daļēji pieminētos trūkumus, padziļinātu klausītāju iejušanos dziesmu svētku noskaņā.

Otru dziļu pārdzīvojuma brīdi sagādāja inž. A. Jekste, rādot filmu par Latviju. Filmas saturs jau atstāstīts LA slejās. Lai paldies A. Jekstem par pūlēm šīs filmas radīšanā un rādīšanā. Tās saturs dziļš, redzētais izraisa smagu pārdzīvojumu.

Rietumu krasta latviešu kolonijas uzmanību saista Jaunatnes dienas, kas notiks Sietlā 3., 4. un 5. sept. Šim sarīkojumam sekos komp. V. Dārziņa koncerts Sietlā un sopranes M. Grimmas - Strauses un komponista H. strausa koncerti Longvijū un Takomā. Ar to arī būs ievadīta sab. dzīve rudens sezonā.

J. V.

ČELA VĀRDI

Daudzus vīrieša noslēpumus sieviete atmin ar instinktu, bet pārējos, kas vēl atliek, tā izvilina vīrietim viņa vājajās stundās, kādas pārdzīvo tikai vīrieši, bet kas ir katras sievietes uzvaras stundas.

Oskars Vailds

*

Nekas tevi nevar kāvēt, dzīvot saskaņā ar savu dabu; tāpat nekas tevi nevar piespiest dzīvojot pārkāpt dabiskos likumus, kādi mums visiem ir kopīgi.

Marks Aurēlijs

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

SMIEJIES, PAJACO!

Nav tā, ka par Ženēvas četru lielo konferenci mums būtu tikai jānoskumst. Ir dažas lietas, par ko mēs varam arī sirsnīgi pasmieties.

Kad prezidents Eizenhauers Ženēvas konferences atklāšanas dienā sirsnīgi apsveicinājās ar savu „veco kaŗa draugu" maršalu Žukovu, tad viņu sarunu pārtrauca Nikita Chruščevs ar šādu draudzības apliecinājumu Eizenhaueram: „Šajās dienās Maršala Žukova meitai Maskavā ir kāzas, un maršalam tur arī vajadzēja būt klāt, bet tomēr viņš brauca uz Ženēvu, lai satiktu jūs, prezidenta kungs." Prezidents Eizenhauers domāja, ka viņam darīšana šoreiz ar patiesiem cilvēkiem, un viņš gratulēja maršalu Žukovu un nopirka dāvanu Žukova meitai.

Tagad amerikāņu presē lasāma ziņa no Maskavas, ka ASV vēstniecībai nav izdevies noskaidrot, vai maršalam Žukovam ir meita un ka būtu notikušas kādas kāzas. Izrādās, ka Chruščevs samelojies arī šoreiz, un Eizenhauers par veltī pircis kāzu dāvanu.

Cilvēki brīnījās, kad redzēja Kremļa varenos braucot pa Ženēvas ielām atklātos automobiļos un smaidot, smaidot uz visām pusēm. Eizenhauers, turpretī brauca bruņotā un slēgtā mašīnā. Šī Kremļa varmāku drosme un smaidi bija mākslīgi, un tas prasīja čekistu nervus — to izturēt un nospēlēt. To pierāda Londonas radiofona sniegtās ziņas, kas noticis aiz šīs „drosmes un smaidu" butaforijas.

Kāds šveicietis vēlējies apmeklēt viesnīcā savu draugu — Padomju Savienības delegācijas locekli, bet, saprotamā kārtā, nav varējis pateikt drauga istabas numuru. Viņam atbildēts: „Ar vārda zināšanu vien nepietiek. Ja viņš ir jūsu draugs, tad jāzina arī istabas numurs." Šveicietis nav ielaists viesnīcā.

Viesnīcas apkopējām, kas klāja gultas Bulgāņinam, Chruščevam, Žukovam un citiem „miermīļigiem" Kremļa delegātiem, stāvēja klāt čekisti ar pistolēm. Arī parasti viesiem pieejamais viesnīcas bārs, kur bija apmetušies zemākie Padomju Savienības delegācijas locekļi, bija atvērts un pieejams tikai tagadējiem viesnīcas iemītniekiem.

Lielās bailes aizsedza ar bravūru un smaidiem. Smejies, Pajaco!

Saturns.

Latviešu daiļamatnieku darbu skate

DARBU DEMONSTRĒJUMI NO 5. — 10. SEPTEMBRIM, WOMEN'S BUILDING, WEST.

KANADAS NACIONĀLĀ IZSTĀDĒ

no 26. augusta līdz 10. septembrim

5. EIROPAS TAUTU FOKLORAS NEDĒĻA NEUŠTADTE PIE BALTIJAS JŪRAS NO 6.-13. AUG. 1955. G.

Augšā: Latviešu grupa svētku laukumā. 1. r. svētku ierosinātājs un tehniskias vad. Beiers. 2. r. 1. no kr. Hamburgas Latv. komitejas priekšsēdis P. Začs, 4. no kr. koŗa diriģents A. Cipulis. Apakšā: Latviešu grupa gājienā.

Neuštadtes pilsētiņā Rietumvācijā no 6.-13. aug. notika 5. Eiropas tautu folkloras nedēļa, piedaloties 12 nāciju koŗiem un tautas deju grupām, to starpā arī Hamburgas latviešu grupai. Jau pirmajā dienā latviešu tautas tērpi izpelnījās visu pārēju ievērību. Sevišķu publikas sajūsmu izraisīja latviešu attēlotais Līgo vakars. Ļoti labas atsauksmes vācu laikrakstos bija lasāmas arī par latviešu koŗa uzstāšanos diriģ. A. Cipuļa vadībā. Jāatzīmē, ka latvieši kopā ar citām nācijām apmeklēja vietējo slimnīcu, kuŗā veselojas arī daži latvieši, sniedzot viņiem priekšnesumus. Pēc 12 nāciju koŗiem un tautas deju grupām, to starpā arī Hamburgas latviešu grupai. Jau pirmajā dienā latviešu tautas tērpi izpelnījās visu pārēju ievērību. Sevišķu publikas sajūsmu izraisīja latviešu attēlotais Līgo vakars. Ļoti labas atsauksmes vācu laikrakstos bija lasāmas arī par latviešu koŗa uzstāšanos diriģ. A. Cipuļa vadībā. Jāatzīmē, ka latvieši kopā ar citām tautas tērpi bija arī latviešu grupas sniegumi. Tie ierindojās starp labākajiem.

LATVIEŠI MINCHENĒ

Latviešu JKS nodaļas Jauniešu tautas deju kopa un organizāciju vadītāji

KOPĒJAM DARBAM...

(Pārnesums no 1. lpp.)

MAGNĒTS - JAUNATNES DIENAS

Problēmu pētīšanas birojs turpina savu darbību, tikai citādā veidā. Agrāk birojs rūpējās lokālas sanāksmes, bet tagad jauniešu problēmas tiek noskaidrotas aptauju veidā, kas dažos jautājumos ir atvieglinājusi valdes darbību. Šogad pie valdes tika arī nodibinātas atsevišķas komisijas — finanču un statūtu. Valde īpaši rūpējusies par mūsu topošajiem mākslinieciem, izveidojot referātu centrāli un veicinot darba skates un jauno rakstnieku sarīkojumu organizēšanu.

Vēl arvien jauniešu lielākais pulcināšanas magnēts ir jaunatnes dienas, kuŗas jau 4 gadus ir devušas labus rezultātus. Tomēr šovasar manāms, ka dalībnieku skaits sāk lēnām dilt, un bieži vairākos salidojumos redzamas vienas un tās pašas sejas. Ir saprotams, ka dalībnieku skaits dilst no jaunatnes „vecākā zara," bet, diemžēl, trūkst pieaugums no „jaunā zara." Tas liecina, ka visjaunākajai paaudzei latviskais un jaunatnes dienas ir svešākas.

Ja šogad visas darbības nozares ir strādājušas pozitīvā virzienā un vainagojušās sekmēm, tad tas diemžēl, nav sakāms par apgāda nozari. Fakts ir, ka jaunatnes žurnāls ir apstājies, un arī solītie rakstu krājumi nav parādījušies dienas gaismā. Nevienam līdz šim nav izdevies atrisināt šo sāpīgo problēmu. Vainojams, varbūt, ir materiālo līdzekļu trūkums. Cerams, ka kongress atradīs atbildi jaunatnes periodikas lietā.

Arī pastāvošā vecāku padome nav attaisnojusi uz sevi liktās cerības. Viens no vecāku padomes locekļiem deklarējis, ka jaunatne nav izpildījusi viņa padomu — proti vajas brīžos mācīt bērniem latviskumu. Šis padoms ir ļoti svarīgs un atbildīgs, bet jaunatnei grūti veicams, jo jaunieši ir ļoti aizņemti skolā un darbā. Bez tam daudziem jauniešiem nav zināšanu un dotumu paidagoģijā, un ja arī viņi gribētu mācīt bērnus, viņi to vienkārši nespētu. Tāpat šis pats padomes locekļis nosaucis ALJU tikai par jaunatnes „satikšanās organizāciju," tā apvainodams jaunatnes apvienību.

ALJA NAV CENTRĀLA ORGANIZĀCIJA

Sabiedrībā dažreiz ir radies nepareizs uzskats par ALJAu. Daudzi domā, ka ALJA ir centrālā organizācija jaunatnei. Tā tas nav. ALJA ir tāda pati jaunatnes organizācija kā pārējās, no tām atšķiroties tikai ar savu darbību. Teorētiski visas jaunatnes un divas studentu organizācijas ASV ir apvienotas pie viena kopējā centra — ALAs Kultūras biroja jaunatnes sekcijas. Bet šim centram ir tikai vārda nozīme, jo caurmērā organizāciju pārstāvji sanāk reizi gadā, un līdz šim skaistie nodomi (Kopējā jaunatnes gada grāmata u. c.) nav reālizējušies. Ar maziem izņēmumiem, visas jaunatnes organizācijas ASV darbojas neatkarīgi un nekāda liela sadarbība viņu starpā nav izveidojusies.

KĀDĒĻ ATSTUMT SKAUTUS?

Tāpat dažreiz ALJAi tiek pārmests, ka tās vadībā darbojas skautu organizācijas vadītāji un locekļi. Nenoliedzami, darbs skautu organizācijā prasa ļoti daudz laika, tādēļ daudzi skautu organizācijas locekļi studiju un darba dēļ aktīvi nevar piedalīties skautu darbā un savu brīvo laiku ziedo sabiedriskajām organizācijām, kuŗas prasa mazāk laika. Tāpēc tie skautu organizācijas locekļi, kas darbojas ALJAa izveidošanā, ir pildījuši otro skautu likumu — „Skauts ir uzticīgs tēvijai." Neaizmirsīsim, ka arī dzimtenē tikai ar skautu vadītāju līdzdalību un pieredzi izveidojās un nostabilizējās vairākas jaunatnes organizācijas.

JĀPIESAISTA JAUNĀKIE LATVIEŠI

ALJA ir trimdas jaunatnes organizācija un, trimdai ieilgstot, rodas jauns un varbūt vissvarīgākais apvienības uzdevums: piesaistīt darbā tos jauniešus, kuŗi savu pirmo izglītību guva Vācijas nometnēs, tagad mācās amerikāņu vidusskolās, un kuŗiem par Latviju nav nekādu atmiņu. Tāpēc tagad ir pēdējais laiks šos jauniešus piesaistīt un ievadīt latviešu jaunatnes organizācijās.

Ceturtais kongress ir klāt. Delegātiem būs jāpārspriež un jāatrisina daudz problēmu, lai nākošā gada darbība varētu turpināties bez pārtraukuma. Valdes locekļu darbība tiks novērtēta, pozitīvais darbs neapšaubāmi turpināsies, bet kļūdas tiks novērstas. Tāpēc katrs jaunietis, kuŗu interesē Amerikas latviešu jaunatnes apvienības darbība, ir aicināts uz Klīvlendas kongresu. Nestāvēsim malā un nekritizēsim! Mūsu vidū ir daudz jauniešu, kuŗus interesē sadarbība. Tāpēc izmantosim izdevību, lai piedalītos kongresā, jo katram tur būs tiesības nākt ar saviem ierosinājumiem, kas neapšaubāmi cels apvienības darbību.

Visvaldis Šmits

ČIKĀGAS LATVIEŠI...

(Pārnesums no 3. lpp.)

zāles, atlikumu nodosim labdarīgiem mērķiem, varbūt atbalstīsim veco ļaužu mītni, ko projektē pirkt Daugavas Vanagi. Kas šodien aizdod mums 100 dol., tas, varbūt, vecumdienās strādīs pie mums atbalstu.

Kad Viktors Vīksniņš man vēl ir iztēlojis, kādas izskatīsoties organizāciju sēžu istabas — ar latviskiem kroņlukturiem, svečturiem, paklājiem — tad es arī sāku ticēt, ka latviešiem Čikāgā savs nams vajadzīgs, tikai — ar vai bez bufetes?

Jā, tā nu esot gan, daži negribot ar bufeti, latviešu nams, kā tas izskatīsoties, bet vajadzēšot jau, kā tad citādi budžetu sabalansēšot?...

S.

Paredz desmit Kanadas atomenerģijas staciju celšanu

Kanadas tirdzniecības un rūpniecības departamenta ekonomisko pētījumu nozares vicedirektors Dr. Džons Devis nesen izteicies, ka, varbūt, būs nepieciešams celt 10 atomenerģijas stacijas, no kuŗām katra ražotu 100.000 kilovatu elektriskās strāvas, lai apmierinātu Kanadas pieprasījumus ap 1960-to gadu beigām un 1970-to gadu sākumu.

Runājot starptautiskajā atomenerģijas miera laika izmantošanas konferencē, kas nesen notika Ženēvā, Dr. Devis pamatoja savu pieņēmumu ar varbūtību, ka šīs stacijas spēs ražot elektrību, kas izmaksās tikai sešas desmitdaļas centa kilovatstundā. Viņš domā, ka būs iespējams celt arī citas mazākas stacijas ar 3.000 kilovatu jaudu noslēgtos centros. Šīs mazākās stacijas varēs ražot elektrību par diviem centiem kilovatstundā, bet papildus varēs ražot arī siltumu, ko izmantos rūpnīcās.

Tomēr jāšaubās, ka atomenerģija varētu aizstāt tos enerģijas avotus, ko izmanto pašlaik — kā ūdensspēku, ogles un gāzi — bet gan varēs tos tikai papildināt. Aplēsts, ka 20.000 kilovatu rūpnīca, ko pie Otavas upes tagad uzcēluši valdības atomenerģijas lietpratēji kopā ar Ontario provinces hidroelektriskā spēka komisiju, izmaksās starp 13.000.000 un 15.00.000,- dolaru.

Vispasaules skautu Džamboreja Niagarā, Kanadā

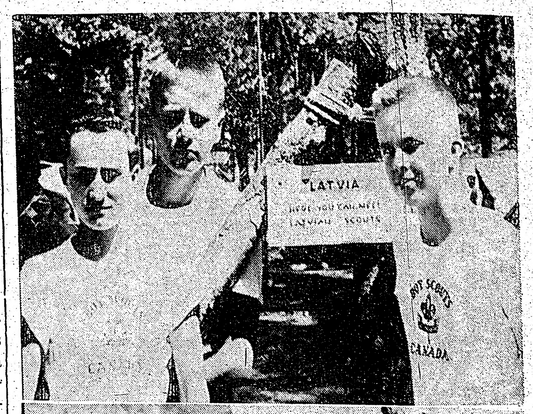

Attēlos redzami cittautu un latviešu skauti un gaidas Džamborejā

1. attēlā (no augšas): Trīs Hamiltonas latviešu skauti: A. Smiltnieks, J. Gerdels un V. Rudzītis. 2. attēlā: J. Dālbergs (Hamiltona) ar indiešu skautu Kailasa Bagaria apmainījušies piemiņas lietiņām. 3. attēlā: Indijas skautu novietnē — no kr.: M. Voitkus, Bhim Aadk, J. Švāns un Anar Nath. 4. attēlā: Franču Afrikas koloniju skauti rāda „celtniecību" savā pusē. Pie viņiem viesojas latvieši — 1. r. divi Hamiltonas un divi Toronto gaidas un 2. rindā trīs skauti no Grand Rapidiem. Apakšā: A. Smiltnieks (Hamiltona) ar jāpāņu skautu Yuziru Kumai. Foto: J. Ligers

Jānis Sārma

Negantnieks

ROMĀNS

9. turpinājums

— Jā, redzēs, redzēs, ja Dievs liks dzīvot, kā tas viss nogrozīsies. Tā jau nu ilgi nepaliks kā tagad. Tā runā visās malās, un, ko jau runā, to arī beigās pierunā, — kāds piebilda izlīdzinātāja balsī. Bet daži tēvi gludi skūtām sejām un matiem, pāršķirtiem ar taisnu celiņu galvvidū, bija pavisam neapmierināti. Viņi nebija no tālienes braukuši, bet atnākuši tepat no kaimiņiem paskatīties, kādi grēka darbi ar paša mācītāja ziņu te notiks. Apstaigādami mežmalu pārmetumu un nožēlas pilnām sejām, viņi nejauši uzdūrās Sīpolu ļaudīm, kas, apsēdušies pie sava pajūga, ietu-rēja vakariņu reizi. Apstājušies par gabaliņu, skūtie tēvi neapmierināti šūpoja galvas, kas zem plato rateņu malām izskatījās pavisam mazas.

— Rau, rau, — Andža tēvs paskaļā balsī ierunājās, — tas tēvainis atvedis līdz arī savu zeņķi, lai jau pie laika vēro pulgotāju darbus un mācās pasaules negantību. Vai tu vis, puis, nezini, ka saiešanas namā sestdienu vakaros zēnu pulkam jāmācās svētas dziesmas, nevis jāblandās apkārt pa krūmiem un jāskatās pasaules bērnu ēverģēlībās? —

Mikus, pārsteigts par negaidīto rājienu, nezināja, ko atbildēt. Tēvs nāca viņam palīgā:

— Ko nu, šotēv, kaunini zēnu. Kas tur ļauns, ja atbraucis mums līdz paklausīties dziesmās, ko rītu te dziedās? —

— Ak tad tā tu domā ,sābri!? — tēvi pienāca tuvāk. — Vai gan teiksi, ka tās goda dziesmas, ko rītu dziedās mācītāja aplokā? Vai teiksi, ka tās stāv pat rakstītas Pēterburgas grāmatiņā? —

— Tur tās vis nestāv, — Mārtiņš iejaucās sarunā, — bet vai tad tikai Dieva dziesmas vien cilvēkiem atļauts dziedāt? —

Tēvi pietuvojās Mārtiņam, un Andža tēvs biedēdams pacēla pret viņu rādītāja pirkstu:

— Tā saka tas kungu Kungs: Jūs smirdošus sevi darījuši uz tiem ceļiem to savu tēvu un tai slazdā valgā tā elles ķēniņa... — Svinīgā tēva runa izdzisa smieklu un čalu vilnī, jo no meža izspurdza meitu bars un līdzīgi krāsainam ziedu klājam ietvēra pelēkos tēvus, ko laikam tumsā noturēja par puišiem. Ūkšodamas un smiedamās viņas raustīja tēvus aiz svārku plandām, līdz, apķērušas savu pārskatīšanos, aizdrāzās tālāk. Tēvi īgni un drūmi aizvilkās uz mājām. Bet Krogzemis ar Mārtiņu, pasmējušies par viņiem, rīkoja guļu vietu. Mārtiņš paklīdināja zem ratiem salmus un pārklāja tos ar ratu segu. Tēvs nometa to biezo vamzi apsegām.

— Lien tik nu, Miku, zem tā, — viņš skubināja, — gan jau būsi no gaŗā ceļa diezgan pieguris. Un rītu jāceļas jau pirms brokastīm: Cimža skolas koris būšot modināt ciemiņus, kas pārnakšņo mācītāja mājā, ar rīta dziesmu. Tu jau arī gribēsi dzirdēt, kā tā skan, jo, rasi, jau pats reiz tāpat mācīsies dziedāt. Un, tiklīdz kungi būs paēduši, tā uz baznīcu dosies, kur visi koŗi kopīgi dziedās. Tur tāpēc arī mums jau laikus jābūt, jo daudzo klausītāju dēļ vēlāk būs aiz durvīm jāpaliek. —

— Vai dziedātāju būs daudz? — Mikus interesējās. —

Runā, ka pāri par simts cilvēku, bet varbūt, ka būs arī vairāk — neviens skaidri nezināja pateikt, — tēvs minēja.

— Būs tikai sešdesmit cilvēku un visi tikai vīri, to dzirdēju no paša Šmita, — Mārtiņš paskaidroja.

— Būs arī tad ko dzirdēt! — tēvs teica.

Mikus palīda zem ratiem un nenoģērbdamies izstiepās čaukstošajā guļu vietā, bet tēvs ar Mārtiņu aizgāja apskatīties pēc kādiem paziņām, ar kuŗiem gribēja paciemoties.

Bija patīkami tā izstiepties visā gaŗumā un sajust, ka esi noguris, bet nu varēsi atpūsties. Miegs vēl nenāca, jo bija jādomā par to, kas redzēts un dzirdēts gaŗajā braucienā un kas vēl gaidīja rītu. Un ne jau tikai rītu! Drīz taču bija paredzams vēl gaŗāks ceļojums. Un kas gan tur tad būs redzams un ar kādiem cilvēkiem būs jāsatiekas! Pie tam viņš tad būs viens pats, jo nebūs ne Mārtiņa, ne tēva, kas varētu teikt, kas jādara, vai kurp jāiet. No vienas puses, bija mazliet it kā bail, bet no otras, radās arī lepnuma un apmierinājuma sajūta, ka būs pats par sevi noteicējs un tātad līdzīgs tēvam un Mārtiņam.

Kaut kur netāli dzirdēja sarunas un smieklus, bet nogurums un miegs neļāva klausīties, un viņš pamazām iegrima saldā un dziļā miegā, tā ka nedzirdēja, kad atgriezās tēvs ar Mārtiņu un, pametuši sienu Ansim, izstiepās viņam blakām.

VII

Cik mūsu sirdis savdabīgas!

A. S. Puškins

Pirmie mēneši un pat viss pirmais gads seminārā Krogzemim bija īsti smagi. Dienas sadalījums noteiktās darba stundās un stingrās disciplīnas prasības nogurdināja, bet pastāvīgā biedru klātiene tieši mocīja. Viņiem visiem allaž bija kādas kopējas rūpes, par kuŗām tie uztraucās un pat sanāca skaļos vārdu kaŗos. Bet pēc neilga laika visi atkal nomierinājās un iegrima pilnīgi nevērtīgās sarunās un jokos vai īsti draudzīgā tērzēšanā. Krogzemi tā nesaistīja un jo īpaši tāpēc ne, ka bija jādzird pajēlas asprātības, kas lauku zēniem nebija nekas svešs. Viņam tās bija pretīgas. Tāpat viņam nepatika, ja biedri bez kādas cienības un godbijības runāja par lietām, kuŗas viņš uzskatīja ar bijību. Viņš visu to saprata kā zaimus, ko izteica netīras mutes. Vispār viņa rakstura bija kaut kas, kas nevienoja, bet attālināja un šķīra. Viņš bija jutīgs, bet tai pašā laikā viņa asinīs iemita kāds neizprotams smagums. Ja viņa jūtīgums to ierosināja kādai rīcībai, tad asiņu smagums tai neļāva izraisīties, lai gan viņš tīri instinktīvi nojauta, ka tā ir pareiza. Viņš baidījās paklausīt individuālām tieksmēm un labprāt pakārtoja savu gribu autoritātēm, pret kuŗām juta godbijību, kaislīgi un ar īgnumu noraidīdams pretējās domas. Viņš nespēja dalīties un tāpēc varēja mīlēt tikai nedaudzus un arī tos tikai diezgan paviršī. Tāpēc viņa biedru starpā nebija neviena, kas viņu īsti pazītu un zinātu, ko viņš domā par vienu vai otru pat tīri ikdienišķu lietu.

Viņš domāja ātri un asi, nekavējās pie sīkumiem un apvienoja visu kopainā, arvienu paturēdams vērā mērķi. Viņa rakstura nepatīkamākā puse bija tā, ka spontānos gribas izpauduma brīžos viņš pārsteidzās, un viņa rīcība bija nepārdomāta. Dusmās vai aizvainotā pašmīlībā viņš satraucās tik stipri, ka daudzām lietām piešķīra nozīmi, kādas tām pavisam nebija, vai arī izdarīja to, ko mierīgā gara stāvoklī nebūtu sev atļāvis. Šie garīgā satraukuma mirkļi nereti ievilkās gaŗumā un radīja grūti atrisināmus sarežģījumus. Citi tos uzlūkoja par ļaunas gribas izpaudumu, kas, protams ,bija maldīšanās, bet tomēr bija iemesls tam, ka viņš allaž un visur palika viens. Varbūt tas pa daļai bija iemesls, ka viņš kaislīgi mīlēja neatkarību, tā ka šī viņa kaislība kļuva par viņa būtības dziļāko un lielāko spēku, kas, kaut arī viņam bija jādarbojas citu starpā, nekad neļāva zaudēt savas personības apziņu un lika pretoties ikvienam ārējam spaidam, ikvienai garīgai vai fiziskai uzkundzībai.

Semināra bibliotēka bija ļoti maza, un lielais vairums semināristu to pašu izmantoja diezgan paviršī. Bija jau maz laika, jo to aizņēma lekciju pārrakstīšana un mācīšanās, vingrinājumi ērģeļu spēlē, sagatavošanās paraugstundām un citiem tiešajiem skolas darbiem. Krogzemis nepiederēja pie paraugskolnieku izlases, lai gan viņu nevarēja apzīmēt par nolaidīgu nevienā no mācību priekšmetiem. Toties viņš bija kaislīgs lasītājs, un jau pirmajā gadā bija pieveicis visu, kas bibliotēkā bija atrodams. Latviešu grāmatu tur tikpat kā nebija, bet no vācu literātūras lielāko vietu ieņēma bīskapa Ferdinanda Valtera dāvinātais Frīdriha fon Šillera pilnīgais kopotu rakstu izdevums mazos kvarta sējumos ar stingriem vākiem un dzeltenām ādas mugurām. Krogzemim mazie sējumi atvēra brīnišķīgu, nekad neredzētu pasauli, pilnīgi jaunu dzīvi ar jaunām patiesībām, sapņiem un fantastisku krāšņumu. Viņš pilnīgi apreiba, un šis dzejnieks kļuva viņam par paraugu un vadoni, kuŗam viņš sekoja, gan atdarinādams tā pantus, gan mēģinādams pēc to parauga veidot pats savas pirmās, kautrīgās vārsmas.

Kad viņš pēc tam lasīja Langes un Jura Alunāna rakstus par latviešu senatni, viņš to redzēja skatītu dzejiskā spožumā. Tā zaudēja viņa apziņā savas sīkdaļas un it kā sašaurināja un ierobežoja sevi, bet toties kļuva jo dziļāka un skaidrāka savā būtībā.

(Turpinājums sekos)

A. Spoģis

APZINĀTAIS UN NEAPZINĀTAIS DVĒSELĒ

Dvēseles dziļākās substances atklājēja K. D. Junga 80 dzīves gadu atcerei

Neizdibināma ir cilvēka dvēsele un tās dziļākais saturs. No pirmās radīšanas dienas, kopš cilvēks kā saprātīga būte jūt, domā un rīkojas, viņš nes sevī un sajūt savas dvēseles bagāto saturu un tā līdzdalību gara dzīves problēmās. Un tomēr tā ir tikai kā neskaidra jausma, kas cilvēkam ļauj atskarst savas esmes dziļāko jēgu, jo tā ir cilvēka mūžīgā daļa, ko nesaēd laicīgā rūsa. Ja senais grieķu filozofs Heraklits mēģināja noskaidrot dvēseles spēku un saturu, un viņš atzina, ka „dvēseles robežas tu neizdibināsi, un kaut tu arī nostagātu visus iespējamos ceļus." Tas liecina, ka cilvēks ir daudzpusīga būte un tā dvēsele tumšs un šaušalīgs labirints, kas var pazudināt cilvēku, ja viņš nespēj vai negrib ieskatīt savas dvēseles dziļākās substances esmi un tās neizdibināmo raksturu. Tas nozīmē, ka dvēseles norises paliek cilvēkam neizpētāmas, tās uztveram galvenokārt ar dziņu un to komplikāciju starpniecību. Tātad — prāts nespēj iespiesties dvēseles sfairā un to pilnīgi izdibināt; tāpēc prātam un visam empīriskajam ir tikai sekundāra nozīme dvēseles norišu pētīšanā. Dvēseles norisēm un to būtībai var tuvoties vienīgi introvertīvā skatīšanā, bet tas prasa jau zināmu māku un redzes asumu, jo ārējās izpausmes jāsaprot no iekšējām dziņām

DVĒSELISKAIS IZPROTAMS VIENĪGI TOTALĀ SKATĪJUMĀ

Dvēseles funkciju zinātniskā mācība — psiholoģija ir Aristoteļa izveidota, kas ar dažiem grozījumiem pastāvēja visus Viduslaikus. Ar dabas zinātņu attīstību izvirzās arī jaunas psiholoģijas metodes, kas dvēseles funkcijas mēchanizē vai nemaz neatzīst. Dekarts aizcirta psiholoģijas dzīvības zaru, jo viņam dvēsele vairs nav dzīvības funkcija, bet vienīgi apziņas devēja un apziņas dzīves veidotāja. Loks gāja vēl tālāk un izveidoja zināmu psiholoģijas metodi, ar tās palīdzību viņš sāka empīriski pētīt un reģistrēt Dekarta „atklātās" apziņas funkcijas. Līdzīgi anatomam Loks pētīja dvēseli kā cilvēka iekšējo dabu pēc materiālās dabas analoģijas. Ar to Loks nodibināja, runājot Kanta vārdiem, „cilvēka prāta psiholoģiju", ko tālāk izveidoja un sāka izlietot dzīvē kā „asociāciju psiholoģiju."

Asociāciju psiholoģijas galvenā doma ir: pirmkārt, ka psiholoģija ir vienīgi apziņas mācība un otrkārt — apziņa ir cilvēka ieksējā daba, ko iespējams pētīt ar dabas zinātņu metodēm. Tā asociāciju psiholoģiju var apzīmēt kā dvēseles atomizētāju un mēchanizētāju mācību. Tas nzīmē, ka apziņa pēc atomizētājas metodes sastādās no psīchisku elementu jeb atomu summas, kas izteicas kā sajūtas un priekšstati. Pats apziņas subjekts garīgā persona jeb „es" kļūst par apziņas kompleksu, vai citādi sakot — vienkārši par zināmo elementu sainīti, pie kam šie elementi asociējas mēchaniski, t. i. viens pārdzīvojums mēchaniski izraisa kādu citu priekšstatu. Tātad — psiholoģija kļūst par empīrisku zinātni jeb psiholoģiju bez dvēseles, kas tālākā attīstībā kļūst par natūrālistisku bezgara materijas psiholoģiju. Un tas nozīmē — dvēselei tiek atņemta garīgā ievirze un personiskums.

Tikai ap gadsimtu miju psiholoģija sāka atgūt savu cieņu un īsto zinātnisko ievirzi. Pirmais bija Vundts (Wundt), kas dvēseles dzīvē saskatīja zināmu aktīvitāti, saskatīja atsevišķās dvēseles funkcijās un dvēseles būtībā zināmus veidolus un nodibināja t. s. veidolu psiholoģiju, kur dažādo īpašību veidoli izteic cilvēka raksturu.

Francis Brentano atjauno Aristoteļa un scholastiskās psiholoģijas mācību par dvēseles fainomenu klasifikāciju, nostādot spriedumus blakus sajūtām un priekšstatiem. Uz Brentano liktā pamata nodibinās t. s. aktu psiholoģija, kas dvēseles izpausmi tver kā pārdzīvojumus jeb aktus. Interesanti mūsdienās psiholoģijas novirzieni ir arī dzīves psiholoģija (Bergsons un Džeimss), eidētika (Jenš), gara zinātniskā psiholoģija (Diltejs un Šprangers) u. c. virzieni. Visievērojamākā tomēr ir Zigmunda Freuda nodibinātā psīchoanalize, ko viņa skolnieki Alfreds Ādlers un Kārlis Gustavs Jungs izveidoja kā dziļumpsīcholoģiju. Freuda garīgā personība deva jaunus impulsus un uzskatus visās zinātņu nozarēs. Un kaut arī Freuds vēl nespēja pilnīgi atbrīvoties no materiālisma tendencēm, viņš tomēr deva nāvīgo triecienu 19. g. s. materiālistiskajai antropoloģijai. Freuda nopelns ir, ka viņš atklāja dvēseles spēku iedirbi uz ķermeni un visu totālo personību. Līdz ar to cilvēks vairs netika uzskatīts kā dabas un apkārtnes produkts, bet gan kā persona, kas sevi izteic gara rosmē un nezūdīgā esmē. Ādlers pamazām attālinājās no Freuda mācības un nodibināja individuālpsiholoģijas virzienu, kas no psīchoanalizes atšķiras galvenokārt ar to, ka dvēseles dzīves galvenā struktūra nav vis dzimumdziņa, bet gan dziņa pēc pārākuma.

Jungs cilvēku ieved vērtību skālā ar sava veida polarītāti un tā psīchisko individuālitāti apzīmē par personu. Tikai izejot no vispārējā, katrā atsevišķā individā, atklājas tā dvēseles dziļākā struktūra, kas savukārt stāv kaut kādā sakarā ar pagājušo laiku un kultūru kolektīvsimboliem. Ar to Jungs nodibināja spirituālisku psīchoanalitisku virzienu, kas viņu izvirza kā ievērojamāko mūsdienu psīchologu.

Nobeigumā: Mistiskais sapņu analizētājs

VAN GOGA GLEZNA PAR 5 DOL.

Kāds tirgotājs no Stavangeras nesen viesojies Kopenhagenā, apskatot arī kvartālu, kurā sastopami antikvariāti un vecu lietu veikali. Vienā no šiem veikaliem viņš atradis kādu gleznu, kas stipri atgādinājusi Van Goga darbus. Tirgotājam šī glezna iepatikusies, un „nokaulējis" cenu no 40 uz 25 dāņu kronām (apm. 5 dolari), viņš to nopircis.

Viesnīcā uzmanīgi nomazgājot gleznas apputējušo virsmu, viņš atklājis tās stūrī parakstu „Vincents". Kļuvis ziņkārīgs, viņš licis gleznu pārbaudīt speciālistiem Kopenhagenā un vēlāk Stavangerā, kas atzinuši, ka glezna un tās ieloga ir ap 50-70 gadus veca. Ieloga otrā pusē bijis redzams ieraksts „600 franki". Gadsimtu mijā šī summa atbildusi apmēram 440 kronām, kas bijusi parastā cena Van Goga darbiem.

Tomēr interesantākais atklājums nācis vēlāk — Van Goga eksperts J. B. de la Taillers savā grāmatā par Van Gogu min, ka tirgū ir kāds Van Goga viltojums ar tādu pašu motīvu, kā antikvariātā uzietai gleznai, bet līdz šim nekur nav bijis atrodams tās oriģināls. Tirgotājs tagad cer, ka viņa par 5 dolariem nopirktā glezna izrādīsies par šo pazudušo oriģinālu.

Eksperti vēl tomēr nav īstā skaidrībā par šo teoriju, jo Van Goga darbiem ir daudz viltojumu.

Andrejs Pablo Mierkalns

APNIKUMS

Katru gadu man liekas —
Bijis
Es nebijis esmu,
Domājos skrējis un gājis,
Ieraugu —
Aizskrējis gads.
Turpat es esmu,
Kur
Bijis.

DRĪZUMĀ IZNĀKŠ SKALBES RAKSTU PĒDĒJAIS (6.) SĒJUMS

RAKSTU PĒDĒJAIS (6.) SĒJUMS SATURĀ APCERES PAR SKALBI, SKALBES VĒSTULES UN RUNAS

Daugavas apgāda izdoto Skalbes kopoto rakstu pēdējā (6.) sējumā uzņemta virkne latviešu rakstnieku, kritiķu, laika biedru, kā arī piederīgo agrāk nepublicētas, speciāli šim sējumam rakstītas apceres un atmiņas par mūsu lielā dzejnieka mūžu un darbu, kā arī tie Skalbes darbi, kas bija palikuši ārpus iepriekšējiem sējumiem.

Plašais sējums iedalīts trīs daļās: I daļā atmiņas par Skalbi snieguši Jānis Jaunsudrabiņš, Jānis Kārkliņš, Jānis Grīns, Angelika Gailīte, dzejnieka tuvinieki Lizete Skalbe un Roberts Legzdiņš, bet Pēteris Ērmanis — īsu biogrāfiju. II daļā ir apceres par Skalbes darbiem, ko devuši Arveds Švābe, Pēteris Ērmanis, Aleksandrs Plēsners, Felikss Cielēns, Andrejs Johansons, Dagnija Šleiere, Veronika Strēlerte, Niklāvs Strunke. III daļā Skalbes darbi, raksti par Andreju Pumpuru un Jāni Lapiņu, dzejoļi, poēma bērniem Mazā Māra, plašā Skalbes korespondence, runas Tautas padomē un Satversmes sapulcē. Līdz ar to savākts viss, ko Skalbe rakstījis daiļliterātūrā, kā arī līdz šim kopotos rakstos nepublicētās Skalbes runas, kas ir ne tikai svarīga viņa darba sastāvdaļa, bet arī apgaismo Latvijas valsts tapšanas laikmeta centienus un problēmas.

Viss šis 500 lappušu biezais sējums atspoguļo ne tikvien dzejnieka dzīvi un mākslu, bet tā atspulgā ieraugām veselu mūsu tautas liktenīgaitu posmu — revolūciju un tās atplūdus, pasaules kaŗu, strēlnieku un brīvības cīņas, jaunās, neatkarīgās valsts tapšanu un izveidošanos — posmu, kurā dzīvoja Kārlis Skalbe, savu darbu, savu mūžu nesaraujami saistīdams ar latviešu tautu, Latvijas valsti.

Sējumu rediģē Andrejs Johansons, un tas iznāks oktobŗa mēnesī.

MIRIS JULIJS MADERNIEKS

Rīgā 19. jūlijā miris gleznotājs Jūlijs Madernieks, kam šī gada sākumā piepildījās 85 gadi. Viņš dzimis Vecgulbenes Vecmaderniekos 1870. gada 27. jūlijā. Maderniekam ir lieli nopelni seno latvisko rakstu izmantošanā modernajā mākslā.

Dr. H. Biezais

MUIŽA UN ZEMNIEKS 17. G. S. LATVIJĀ

A. Soom, Der Herrenhof in Estland im 17. Jahrhundert. Lund 1954.

Latvijas vēstures pētniecībā joprojām noris asas diskusijas par zviedru laika nozīmi un zemnieku tiesībām un materiālo stāvokli. Tagad bijušais Igaunijas valsts archīva direktors Soms, kas visu emigrācijas laiku strādā Zviedrijas valsts archīvā, publicējis darbu, kam katrā ziņā ir paliekama nozīme zviedru saimnieciskās dzīves pētījumu laukā. Kaut gan autors grāmatas titulā liek saprast, ka viņš runā par Igaunijas muižām, taču grāmatas saturs rāda, ka viņš tikpat labi būtu varējis likt plašāku, arī Latviju aptverošu virsrakstu. Ir gan tiesa, ka tieši saimnieciskie dati ir sniegti par Igaunijas un tikai pa daļai par Ziemeļvidzemes muižām, bet citādi darbs savā principiālajā daļā ir pamatots uz avotiem, kas attiecas kā uz Igauniju, tā Latviju. Pat vēl vairāk — autors izmanto vairākus zviedru valdības rīkojumus un likumus, kas oficiāli attiecas tikai uz Vidzemi. Tāpat viņš savā darbā iestrādājis daļu savā laikā publicēto rakstu, ko sarakstījuši Vidzemes un Rīgas autori, piemēram Suntažu mācītāja Salamona Gubertusa plaši pazīstamo Lauksaimniecības rokasgrāmatu. Tas nekādā ziņā nav uzskatāms par grāmatas trūkumu vai avotu nekritisku izmantošanu.

Katrā ziņā autora nostāja ir pareiza, jo tiesiskie un saimnieciskie apstākļi bija tik līdzīgi, ka tāda avotu izmantošana ir attaisnojama.

Plašais 412 lpp. darbs aptver 11 nodaļas. Pirmās divas nodaļas īstenībā ir principiāls un vēsturisks ievadījums problēmās. Tās var interesēt arī plašākas lasītāju aprindas. Pārējās 9 iztirzā speciālus jautājumus, piem.: laukkopību, lopkopību, blakus nozares muižas saimniecībā, zemnieku nodevas muižai, darba spēka problēmu, klaušas, u. t. t. Darba izmantošanu atvieglina tam pievienotais sīkais personu un vietu rādītājs.

Kopš cīņas ar baltvācu vēsturnieku tendenciozo Latvijas vēstures iztirzāšanu, lielajā vairumā ir radies uzskats par „labajiem zviedru laikiem", kas atvieglojuši latviešu zemnieku grūto stāvokli. Iepazīšanās ar zviedru vēsturnieku viedokli Kārļa XI un Kārļa XII politikas vērtējumā katrā ziņā ir mums zināms pārsteigums. Zviedri šo laiku uzskata par vienu no tumšākajiem savā Jauno laiku vēsturē, kad tauta noslīdējusi nabadzībā un gandrīz pilnīgi pazaudējusi savu brīvību sakarā ar ķēniņu absolūtisma tieksmēm. Kā tas nu saskan ar mūsu uzskatu par „labajiem" zviedru laikiem Vidzemē? Teorētiski ir tikai divas iespējas: vai nu latviešu zemnieka stāvoklis ir bijis vēl sliktāks par viszemāk noslīdušo Zviedrijas zemnieka stāvokli, vai arī Kārlis XI ir pret Vidzemes zemniekiem ieņēmis citādu stāvokli? Pēdējais minējums atkrīt pats no sevis, jo ir pazīstami dokumenti, kas liecina, ka zviedru valdība gribēja pielīdzināt Vidzemes zemnieku tieši zviedru zemniekam pienākumos un tiesībās, bet nekādā gadījumā to apveltīt ar kādām priekšrocībām. Tādēļ atliek pirmā varbūtība par latviešu zemnieka ievērojami sliktāko stāvokli.

Un tas ir Soma darba nenoliedzams nopelns, ka viņš ļauj ieskatīties rūpīgi vāktos un sijātos archīvu oriģinālmateriālos. Viņa darba pirmā nodaļa par muižu, kā publisku tiesību institūtu, parāda, kā „16. g. s. beigās un 17. g. s. sākumā nostiprinājās uzskats, ka zemniekiem ne tikai nav tiesību uz kustības brīvību, ka tie arī personiski ir nebrīvi laudis, par kuriem viņu kungiem ir neierobežotas rīcības tiesības" (5.) Kaut arī poļu valdība oficiāli neapstiprināja D. Hilchena 1599. g. Vidzemes zemes tiesības, ka zemnieks līdz ar bērniem un visu kustamo mantu ir kunga īpašums, tad tomēr muižnieki arī zviedru laikos par šīm tiesībām formāli cīnījās un praksē tās faktiski lietoja. Soms rāda, ka formāli tieši zviedru laikā generālgubernātors K. Tots 1668. g publicēja un valdība 1671. g. apstiprināja „Zemes policija kārtību", kas faktiski muižniekiem deva neierobežotas tiesības.

Tālāk Soms iztirzā Kārļa XI pazīstamo mēģinājumu Vidzemes zemniekus atbrīvot no verdzības (skat. manu šī dokumenta publicējumu Ceļa zīmēs 10 nr.), kur viņš min arī motīvus, kādēļ ķēniņš ir nācis ar tādu priekšlikumu muižniekiem. Turpat viņš arī parāda, kādēļ muižnieki to noraidīja un kādus līdzekļus un ceļus izmantoja, lai varētu izvairīties no šī ķēniņa priekšlikuma (236.). Te Soms secina, ka ķēniņu verdzības atcelšanas jautājumā vadījuši kristīgi, sava laika ortodoksijai atbilstoši uzskati. Ja tas nav noticis, tad tādēļ, ka muižnieki veikli rīkojušies, izmantojot zviedru vietējo pārvaldi (arī tā pa daļai bija Vidzemes muižnieku rokā) un centušies pierādīt, ka zemnieku brīvība tikai kaitētu pašā ķēniņa muižām, jo brīvie zemnieki tad masveidīgi bēgtu uz nereducētajām zemnieku muižām, un tās paliktu bez darba spēka u. t. t. Soms piezīmē, ka stāvoklis īstenībā būtu bijis pretējs un zemnieki būtu bēguši uz kroņa muižām.

Daži latviešu vēsturnieki grib joprojām apstrīdēt, ka latviešu zemnieks šai laikā ir noslīdējis verdzībā. Pirmkārt te norāda, ka ar vārdu verdzība zviedru ķēniņa oficiālajos dokumentos nav damāta verdzība, bet grūtais stāvoklis vispār. Bet jāpiebilst, ka iekats tā laika zviedru ķēniņa kancelejā rāda, ka tur sēdēja sava laika labi mācīti juristi, kas rakstus formulēja, un nav nekāda iemesla šaubīties, ka tie zināja, ko raksta, it sevišķi pēc 1668. g. Tota policijas kārtības. Otrkārt Vidzemes muižnieki, kas citādi bija loti aktīvi apstrīdēt katru Kārļa XI rīkojuma un priekšlikuma vārdu, kurš neatbilda patiesībai, šai gadījumā klusē. Tie neapstrīd pašu verdzības faktu, bet rāda, cik tā nepieciešama saimniecisku motīvu un zemnieku mežonīgās dabas dēļ!

Tālāk pret verdzību izvirza tādus apstākļus, ka zemnieki ir varējuši sūdzēties par netaisnībām un pat sasnieguši saimniecisku labklājību. Ka šos motīvus izvirza par nozīmīgiem, lielā mērā izskaidrojams ar situācijas nepārredzēšanu visā visumā. Soms rāda arī, cik illuzoriskas bija zemnieku sūdzēšanās tiesības un tik populārā taisnības meklēšana pie ķēniņa. Viņš publicējis kādu tiesas aktu. Naukšēnu zemnieks Jānis Leišēns ir aizbraucis pie ķēniņa sūdzēties par pārestībām, ko viņam nodarījis muižnieks. Bet kāds ir rezultāts? Muižnieks to uzskata par patvarīgu aizbēgšanu. Viņa sieva nopērta ar 3 pāriem rīkšu, turēta muižas cietumā no februāra līdz oktobrim, kur tai piedzimst bērns un nomirst. Muižai kavētā darba dēļ vispirms muižnieks atņem vienu vērsi un govi. Pērienu dabū arī tai pašā mājā dzīvojošais sievas tēvs, viņa dēli un meitas, kas arī visi ilgāku vai īsāku laiku tiek turēti muižas cietumā (sauktā kastē). Beidzot visi tiek no mājas padzīti. Jānis Leišēns pēc sūdzības pie ķēniņa nekad vairs mājās neatgriežas, bēgļu un uzturas mežā, bet „viņu tikoja nokert ar iskaptīm, cirvjiem un pusmēnesi", kā tas rakstīts tiesas aktī. Tiesāšana beidzās bez muižnieka sodīšanas, jo visas šīs viņa patvarības tiek atzītas par piederīgām pie mājas pārmācības, uz ko viņam ir tiesība. Tādēļ formālās zemnieku tiesības bija illuzoriskas faktisko apstākļu priekšā. Katrā ziņā Leišēns bija sava laika varonis, kas par to samaksāja ar zināmu martiriju. Arī toreiz vajātajiem netrūka mežu, kur meklēt patvērumu. Leišēna gadījums ir viens starp daudziem. Tikai visu šādu gadījumu izpētīšana archīvu avotos mūs atbrīvotu no teorētizēšanas un romantizēšanas par „labajiem" zviedru laikiem. Tas pats ir jāsaka par zemnieku saimniecisko stāvokli. Tas, ka atsevišķos gadījumos tie bija, pamatojoties uz vaku grāmatu kārtību, sasnieguši zināmu labklājību, neizslēdz to, ka viņi zviedru laikos uz kakla dabūja divus kungus: ķēniņu, kas centās pēc lielākiem ieņēmumuiem no savām muižām, un vietējos muižniekus, kas bija kļuvuši par ķēniņa muižu nomniekiem, bet arī gribēja no tām dzīvot. Soma darbs ar skaidriem datiem rāda, cik grūts bija zemnieku stāvoklis.

MARGARITA KOVAĻEVSKA

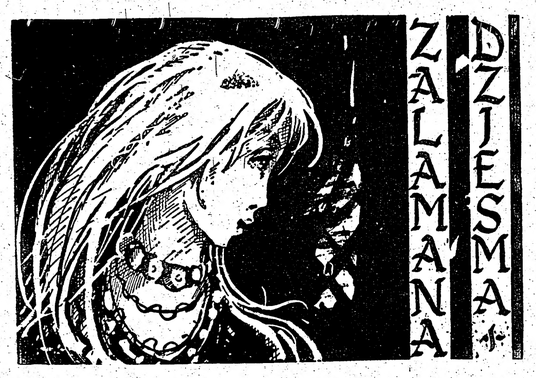

ROMĀNA POSTA PUĶES II DAĻA

5. NODAĻA

37. turpinājums

Visa mana pacietība velti ieguldīta viņas plaukstās. Ik rievā bija jāmirdz zvīņai, dienišķās maizes rūpei, ik pirkstam, kaut raupam, ar magumu jāglauž bērns. Bet, es skatos, rokas patapinātas no miesnieka, zilas un biezas, patapinātas no smēdes kalēja — lielas un smagas! Un nepil mākonis, jūra neelpo plašumu. Viss samākslots. Nedzīvs. Ciets un kaļķains. Pārāk esmu šķaidījis cinka balto."

Viņš bija aiztrencis plikni. Uzvilcies savā debesmājā, nokritis uz kažoka, aizmidzis, pamodies, gulējis un gulējis. Pa starpām skraidījis vekseļu lietās, mierinājis tēvu, sēdējis pie viņa slimības gultas. Kādu vakaru klaiņājis Pārdaugavas dārzus, Dzegužu kalnā aprunājies ar kazu, suni un sevi pašu. Ilgi runājis ar sevi pašu. Tai naktī mierīgs un kluss atgriezies Akadēmijas savrupībā, spuldzes zilajā gaismā piesēdis trešam audeklam. Platam un samēros ērtam — kā laukam.

„Man jau no sākta gala vajadzēja zināt, ka tikai ārīgi skatu un tomēr neizjūtu svešo zemju eksotisko spilgtumu. Bet nē — gribēju sevi pārspēt, būt kā raķete, aizraut skatītājiem elpu. Ne velti Amadeuss kratīja galvu: „Kas tev liek tik spalgi kliegt? Neuzbāzies — esi, kas esi." Un profesors Agnuss teica: „Jūs pārprotat, šī vasara nav jaunām atklāsmēm, jums jānoslēdz kāds darba posms."

„Es neesmu vāks! Esmu atklāts mutuļu trauks!" Atkliedzu. Aizslēdzu durvis. Un, spītēdams viņiem, gribēju nu sevī rādīt zvīļaini pelēku, tādu, kāds nekad neesmu bijis ne audeklā, ne dzīvē. Aplamis! Es nekad neesmu kavējies arī jūras krasta ikdienas būdā. Nekad neesmu kaltējis saulē buti, ēdis ar zveju tīklu pelnītu maizi. Es nekad neesmu ar bijību krāvis rateļos viļņu izskalotus jūras mēslus, nosprāgušas zivis, iemīlējis liesas kāpas un smiltis. Esmu bijis tikai vienas dienas peldkostīmā izģērbies skatītājs. Pilsētas spruksts — kā to nicīgi saka zvejnieki. Taisnība. Es nepiederu ūdenim, asakai un sālij. Es esmu un nāku no zemes vidienes. Esmu kā Gauru lauki. Pazīstu tikai kviešu un rudzu viļņošanu, pērkona dārdus, vējus, kas loka ķokus — ne cilvēku prātus, un soļu drošo dimdoņu, dubļus, ne ūdens slakataino ,nedrošību. Ik rudeni esmu braucis Rīgā ar Gauru maizes klaipu, Zemgales bišu medus lomu. To nevajadzēja skurbuļi aizmirst. Esmu gabals no tēva mājām, akmens drumstala no Rīgas nama kāpnēm."

Tā sevi kaunināmdams, viņš bija mērcis otu eļļā, uzpūtis paletei siltu elpu un audeklā kā dārzā iedēstījis ābeles, apelsīnus pārvērtis māla sārtos ābolos, kā viņpasaules svētītos, caurgaismotos vasaras dzidros. Viņš bija izklaiņājis tirgus sakņu būdas, banānu vietā — ar acīm, ne rokām — pārnesis darbnīcā kāļus, sīpolu virknes un burkānu saišķus. Pēc atmiņas gleznojis samta melnos ziemas rutkus, kāpostu galvas. Ļāvis pārplīst milzenim ķirbim. Ilgi staigājis darbnīcā šurpu un turpu, zem plakstiem auklējis Apburto princesi, dzirdējis pat viņas balsi: „Nedusmojiet, Dieva galdā nav kairas vakariņu tiesas acīm, tur nevar pacelt arī vīna glāzes līdz griestiem. Dievam citāds spožums un rotas — es to redzēju Lielās Piektdienas logā."

„Jā —", gaisusi balss.

Viņš bija noliecis galvu, brīdi aizklājis seju, un svešzemju daiļavu un plato jūrmalas sievu sakausējis vienkāršā lauku meitenes tēlā, kam nav tieša sejas atveida, nav drēbju žilbīgā spožuma, ne arī atsegta pleca, bet kas savā atturībā tik labi saderas ar mierīgo aizmugures līdzenumu, šķūni pie apvāršņa un debess jumu.

Viņš nogriezās pa kreisi. Dārza dziļumā pogāja lakstīgala, čirkstināja zemes vēzis.

„Es patiesi esmu izlādējies. Plakstus grauž dienas putekļi, nedēļām neizgulētais miegs, bet sajūtu dīvainas ilgas, un nezinu, cik tālu tās mani vadās. Ha! Bet ja šos vārdus dzirdētu dzejnieks Laurs, viņš mani izsmietu: „Kas tas ir — ilgas, zvaigznes, ērkšķi un rozes? Ģimnazista nopūtas! Atrodi citu apzīmējumu." Esmu atradis, bīstos teikt, arī to var smiet."

Dārza malā nonācis, viņš apstājās. Mēnesnīcas gaismotā ceļā, zaru rokām apskāvušās, gulēja ābeļu ēnas. Taču ķimeņu vainagi, zāle un smilgas, viss, kam saudzība skārās acīs, šķita pārausts ar tīkliem, lapas apkaltas sudraba plāksnēm, ne pakustiena pat koku zaros, un puķu kausos laikam tvanoja. inde, pie kājām nodevīgi spīguļoja pudeļu stikli.

Viņš atslējās pret ābeli. Pavīpsnāja.

„Kur mans vēja sulainis?"

Iztēle apgāja stiklus, lapu plāksnes un piestāja žogam.

„Sulaini, šurpu — ar magoņlapas paplāti. Tev šonakt nesams tikai zieda puteklis un daži vārdi: „Atnācis kāds vīrs aŗ meža balodi uz krūtīm." Viņa zinās."

Nē, tā nē.

„Dzegužu laiks — vai gaidīji?"

Nē, arī tā nē. Vienkārši: „Labvakar, kā klājas?"

Nakts un mēness vērtās meitenē, kas aizturētu elpu pastiepusi skūpstam mutes apli: „Nebrauciet uz Rīgu."

„Rīgu? Jā, starpā skursteņi un nami, audekli un otas. Bet pirms tam viņas vārdi: „Jūsu pulksteni glabāšu uz krūtīm, zem saktām. Zem spilvena."

Tuvi. Silti. Tik tuvi kā vakar, kā nupat no mutes uz muti teikti. Ik dienu, ielā, kafejnīcā, darbnīcā un vēlā stundā mājup ejot — tverts pie rokas: „Kur pulkstenis?" Un pasmaidīts: „Viņai zem saktas. Zem spilvena."

Jukāns iznāca gaismā un iesvilpās. Varbūt tā arī nazis durtu cauri klusumu. Skaudri iekaukdamies sāka riet Putnu suņi, atrējās Gauru Reksis, no žoga kā pārsteigums atlēca kāds stāvs.

„Es zināju. Jaudu!" — viņš priekā izpleta rokas. „Mēness blakus zvaigznei!"

Bet tas bija vīrietis. Un ja skats nevīla — Antons. Sejā iesitās karstums: „Piķis!"

Puisis, vairīdamies gaismas, paskrēja garām, klupdams lēca pāri grāvim un nozuda laukos.

„Piķis un zēvele!" Viņš tūlīt uz pēdām gribēja sekot, tvert bēdzēju, ar vienu grābienu sagriezt pret sevi: „Ko tu šeit meklē!"

Taču Gauru pašlepnums to neatļāva. Viņš tikai ar kājas spērienu pāršķēla dadžu lapu, apcirtās pret dārzu un šķietamā vienaldzībā lūkumoja takas uz mājas pusi.

„Putnu kūtis, vāgūži, meitu valīgās migas, viss jaunā ceļa pusē. Ko viņš te —. Bet ja viņi — Antons ar Mariju? Sasodīts, kas lika man izstiept vientiesa roku!"

(Turpinājums sekos)

DAINAS KORIS

atjaunos mēģinājumus, sākot ar 1. septembri. Tie notiks pirmdienās DV namā, 123 Huron St., ceturtdienās — sv. Trīsvienības baznīcā, Sherbourne — Bloor ielu stūrī, plkst. 8 vakarā.

Rudens sezonā Dainas koris turpinās gatavošanos savam gadskārtējam koncertam, kas notiks š. g. beigās.

Koris aicina pieteikties jaunus dziedātājus visās balsu grupās.

Pieteikšanās izdarāma augšminētajās vietās mēģinājumu laikā.

DAINAS KORA VALDE

KULTŪRAS APSKATS

Jānis Jaunsudrabiņš pašreiz sakārto grāmatu, kurā būtu sakopotas visas viņam pēdējos 10 gados rakstītās vēstules. Pagaidām J. Jaunsudrabiņš izvēlējies 122 autoru 480 vēstules, ievērojot stingru laika secību. Manuskripts aptver ap 400 lapas pušu.

J. Jaunsudrabiņš uzaicināts arī par pastāvīgu līdzstrādnieku mēnešrakta Westfahlenspiegel, kā arī viņam paredzēta uzstāšanās Ķelnes radiofonā.

Baireitā no 21. jūlija sākās Vāgnera svētku spēles, kas turpināsies līdz 21. augustam, izrādot Skrejošo holandieti, Tanheizeru, Parsifālu un visas Nibelunga gredzena operas. Operas diriģē Jozefs Kellberts, Ēlzens Jochums, Hanss Knappertbušs, tās inscenējuši Vīlands un Volfgangs Vāgnerk. Solistu vidū dzirdami pasaules skatuvju ievērojamākie spēki no Nujorkas, Vīnes Štutgartes, Berlīnes u. c. operām. Uzvedumā dzied arī mūsu ievērojamā soliste P. Brīvkalne.

Dzejniece Karola Dāle šai rudenī sāk studijas Kolumbijas universitātē, bibliotekaru nozarē. Viņa ir jau nodarbināta šīs universitātes bibliotēkas sietuvē, kas arī atvieglojis ceļu iekļūšanai fakultātē.

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED
1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO
1955. g. Meteor, Mercury un Lincoln
vieglās automašīnas neierobežotā izvēlē.
Visu firmu lietotās vieglās un smagās mašīnas
Pārstāvis P. BERNĀTS
Tel.: darbā OL 7531, mājā HU 8-1488

Iris PUĶU VEIKALS
588 BLOOR ST. W. TORONTO, tel. ME 5365
Pēc darba, RI 5213
Gaumīgi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem
Griezti ziedi, podu puķes, palmas, sajumu stādi.
Līdzpašniece latviete — sējēja ar ilggadīgu praksi. Organizācijām rabats

RADIO UN TELEVĪZIJAS TECHN. A. EGLĪTIS
62 LANGLEY AVE, Toronto Tel. RI 6477

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

LATVIEŠU UZŅĒMUMS
MODERN DELICATESSEN
281 Danforth Ave, Toronto, tel. GE 3331, mājās tel. RI 4650
Piedāvāju lielā izvēlē: dažādu šķiršu gaļas izstrādājumus no Kristapsona, European Meat Market, Central Meat Market, Šneidera u. c. uzņēmumiem. Visādu šķiršu maizi, latviešu gaumē ābolkūkas un dažādu citu šķiršu kūkas pēc izvēles, pagatavotas no latviešu amata meistara. Lielā izvēlē: delikateses, importēti zivju konservi, Šveices un Dānijas sieri, kā ar žāvēti zuši un laši. Piena produkti — Kanadā pazīstamie Silverwood ražojumi.
Dabūjams viss, kas vajadzīgs aukstam galdam
ZELMA BELTE

S & G TIRES
459 Roncesvalles Ave, Toronto, tel. OL 6602

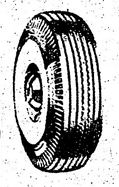

- 20% atlaide jaunām riepām
- Augstākās kvalitātes Firestone, Dunlop un Goodrich jaunas un lietotas riepas
- Vulkanizēšana un atjaunošana
- Bezkameru riepu piegāde
- Riteņu balansēšana

ZEMAS CENAS, GARANTĒTS DARBS
Runājam igauniski, zviedriski, krieviski.
Atvērts ik dienas līdz plkst. 8 vakarā

ARNOLDS BĒRZIŅŠ REAL ESTATE
● Piedāvā mājas, veikalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario. ● Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. ● Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas; slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.
227 Lauder Ave. (pie St. Clair Ave.), OL 8447
Pārstāvis: JĀNIS VEISS, EM 8-7385

LEASIDE ESSO GARAGE
928 Millwood Rd. Leaside, tel. HU 8-5152
(pie Laird Dr.)
IMPERIAL ESSO PRODUKTI. ● LATVIEŠIEM ATLAIDE
Pilnīgi vieglo un smago auto remonti ● Smērēšana un eļļas maiņa ● Pirmklasīgs un garantēts darbs ● Ļoti mērenas cenas
Atvērts no pl. 7 rītā līdz plkst. 7 vakarā
Laimons MAROVSKIS Laimons ALDERS

NOSŪTA PACIŅAS AIZ DZELZS AIZKARA tieši no Kanadas vai arī no Anglijas. Garantēta piegāde. Jaunas un lietotas mantas, kā arī medikamentus, apavus, pārtikas preces un drēbes.
Lūdz apmeklēt un pieprasīt pēc cenraža.
100% apmierinājums.
Kvītējumi no sūtījumu saņēmēja.
YANA FABRICS
698 QUEEN ST., W., TORONTO, ONT.
Tel. EM 8-9527
Plaša izvēle. Vienīgā firma, kas sūta tieši no Kanadas

Dr. JĀNIS REĶAI ķirurgs un dzemdību palīdzība
Dr. PAULS REĶAI iekšķigās slimībās un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave, W. Toronto, Ont. WA 3-2395
Iepr. telef. pieteikšanās

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc pusdienas pp. un vakaros katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

O. E. CARSON
Ltd., Realtor
A. KAMPE, 490 College St., WA 4-7121
AIZDEVUMU SAGĀDE PAR 3% GADĀ
DANFORTH — BROADVIEW. Iemaksa $2.000 6 istabu dubultķieģeļu mājai. 2 virtuves, eļļas apkure, garāža un iekopts dārzs. Pilna cena $13.500.
ST. CLAIR — OAKWOOD. Iemaksa $5.000 — 8 istabu atsevišķai dubultķieģeļu mājai. 2 virtuves, ūdens-eļļas apkure, 2 vannas istabas un dubultgarāža.

HERMAŅA KLIGERA
FOTO STUDIJA
1 First Ave, Toronto, Ont.
RI 5697 — HA. 9908
(Gerrard — Broadview)
Portretē, kāzu, dokumentu un krāsu uzņēmumi. Attīstu un kopēju arī amatieru darbus

KELLY & KRAAG REALTOR
1540 Eglinton Ave., West, Toronto
LAWRENCE — YONGE rajonā. Moderna 6 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, 2 modernas vannas istabas, iebraucamais ceļš un garāža. Prasītā cena $17.800.
Sniedz informāciju māju pirkšanas un pārdošanas gadījumos katrā laikā. Labs obligāciju (mortgages) izkārtojums.
Aizdevumu sagāde par 3% gadā.
Zvanīt ALDONAI SPROĢIS
Darbā RU 1-1464, mājās HU 9-4325, Toronto

VENUS
LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
231 Roncesvalles Ave.
(pie High Park Blvd.)
OL 4645, Toronto
Ziedu sakārtojumi kāzām un citiem gadījumiem, kā arī: griezti ziedi, podu puķes, greznuma stādi. Dabūjami: Latviskie izstrādājumi, keramika, latviešu laikraksti. ● Latviešiem atlaide

A SILAVS
● DRĒBNIECĪBA,
● TĪRĪŠANA,
● IZLABOŠANA
Šis uzņēmums jums pakalpos vislabāk. Mērenas cenas.
415 DUNDAS ST. E.
Toronto (pie Parliament)
EM 4-0089

JAMES J. HALL
ADVOKĀTS UN NOTĀRS
229 YONGE ST.,
ROOM 203, EM 4-3141
Mr. A. KERSON
Igauņu jurists
Runā vāciski un krieviski
Tel. mājās MA 0141,
TORONTO.

LEE & MURPHY
Advokāts — notārs
85 Richmond St., West,
birojs 322, prasīt pēc
J. HELLAT
Runā vāciski, krieviski un zviedriski.
Birojā EM 3-2062,
mājā HU 1-0080.
mājās MA 0141, Toronto

R. BLAUMAŅA
KOPOTI RAKSTI
8., 9., 10. sējumi,
ies. $11.60
Dabūjami
DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO

Dr. med.
K. ZYMANTIENE
Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1393 Dundas St. W., Toronto (darbā Rusholme - Gladstone).
Pieņem katru dienu no 1-3 un 6-8, sestdienās no 11-2 un pēc vienošanās. Tel. OL 6851.
Runā latviski un vāciski

✝
Mūsu mīļais tēvs un vectēvs
TENIS ULMANIS
dzimis 1869 .gada 13. aprīlī, miris 1955. gada 17. jūnijā.
Pārpelnots un apglabāts 17. augustā, Mount Pleasant kapos Edmontonā, Albertā.
PIEDERĪGIE

IECELOŠANAS, IZCELOŠANAS vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanu legālizācijas un citas lietas administratīvās iestādēs kārto
ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
(pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

MODISTE
Z. BRIGADERE
Pieņem darbus
Zvanīt vakaros no plkst. 6 — 9.
Tel. LL 0979,
Toronto

PĀRDODAMA
MODERNA VASARNĪCA
pie Black Lake.
2½ stundu braucienā no Toronto, 3 istabas, veranda, elektrība. Labi zvejošanas un medību apstākļi.
Zvanīt GE 0649, Toronto
pēc plkst. 9 vakarā
(628)

MODEL DĀMU FRIZIERSALONS
VIJA GRIMBA
109 Moberly Ave Toronto, tel. OX 4-0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

Ziedi katram gadījumam
LOTUS puķu veikalā
302 BATHURST St. pie Bloor, KE 3884, Toronto
Kanadas latviešu daiļamatnieku salons
LOTUS

UZ PASUTINAJUMU PAGATAVOJU KUNGU UN DĀMU APĢERBUS
V. KUČĀNS
387 Millverton Blvd., tel. GE 6813, Toronto
UZMANIBU UZMANIBU
Šis ir klusākais laiks drēbniecībā, tāpēc paslaik pasūtinātie uzvalki, kostīmi un mēteļi rudenim un ziemai tiks pagatavoti ar lielāko rūpību un nesteidzoties
Jūsu izvēlei 1050 jaunākās un labākās angļu drānas. ZEMAS CENAS
Katru dienu no pl. 9-21, sestd. no pl. 9-16

DAUGAVAS VANAGU DIENAS KANADĀ

2. SEPTEMBRĪ, PLKST. 7 VAK. **DIEVKALPOJUMS** Sv. Jāņa draudzes baznīcā, 274 Concord Ave, Toronto. Māc. A. Lūsis
Piedalās: Vīru koris Viesturs, Toronto vienība

3. SEPTEMBRĪ, PLKST. 4 PP. **SVĒTKU AKTS UN KONCERTS** COLUMBUS HALL, 582 SHERBOURNE ST., TORONTO
Piedalās: Tenors Voldemārs Salna, baritons Pēteris Geistauts un komponists Tālivaldis Ķeniņš

3. SEPTEMBRĪ, PLKST. 8 VAK. **B A L L E** COLUMBUS HALL, 582 SHERBOURNE ST., TORONTO
DEJA DIVĀS ZĀLĒS. SPĒLĒS 2 ORĶESTRI. Galdiņi. Atspirdzinājumi

4. SEPTEMBRĪ, PLKST. 2 PP. **TEĀTRA IZRĀDE** 62 Claremont St. Toronto
M. Zīverta — Cilvēks grib dzīvot

4. SEPTEMBRĪ, PLKST. 5 PP. **SPORTA SACĪKSTES** 297 COLLEGE ST., TORONTO

5. SEPTEMBRĪ **ZALUMU SVĒTKI** SIDRABENĒ Sākums pl. 5 pp.

Apmeklētāji lūgti laikus pasūtināt ieejas biļetes ballei un teātŗa izrādei.
Pieteikumi rakstveidā adresējami DV Toronto nodaļas kasierim, 123 HURON ST., TORONTO, ONTARIO, CANADA
Svētku aktā un koncertā ieeja brīva

CILVĒKS CRIB DZĪVOT M. ZĪVERTA LUGA

DV teātŗa Kanadā uzvedumā DV dienās

4. SEPTEMBRĪ, PLKST. 2.00 PP., 62 CLAREMONT ST., TORONTO

Ieejas maksa: $1.00, $1.25 un $1.50; bērniem, skolēniem un jaunatnei līdz 17 g. puscena. Tautieši lūgti biļetes iegādāties iepriekš: A. Kristapsona veikalā, 1095 Queen St. E.; Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst St.; Venus puķu veikalā, 231 Roncesvalles Ave. ● Lūgums nenokavēt izrādi.

SEZONAS SLĒGŠANAS BALLE SAULAINĒ

SESTDIEN, 27. AUGUSTĀ, PL. 8 VAKARĀ.

Spēlēs UNGĀRU D E JU kapella

Sarīkojuma vieta skaitās visa Saulaines territorija.

Ieejas maksa pieaugušiem $1.00 no personas.

VAJADZĪGI DARBINIEKI

Latviešu uzņēmuma, kas gatavo aluminija logus un durvis, jaunatvērtam departamentam NORTHFLEX Co., steidzami vajadzīgi jauni pārstāvji pilnam un pus darba laikam, ar pieredzi un bez pieredzes — Toronto, Hamilton, St. Catharines, Kichener, London. Lietošanā jābūt vieglai automašīnai. Mūsu pašreizējie firmas pārstāvji izpelna no $100 līdz $200 nedēļā.

Pietelkšanās no plkst. 9-10 rītā pie R. Kadiķa — telefoniski PL 7-1140 vai personiski: 110 Manville Rd., Scarboro. (Ieeja no Allflex Co. Ltd. birojā)

MEKLĒ SIEVIETI

pie 1½ gada veca bērna lauku farmā.

Alga pēc vienošanās. Zvanīt tel. — LL 0822, Toronto

MEKLĒJU VECĀKU SIEVIETI

pie bērniem. Lūdz zvanīt RO 6-2936, Toronto

Rita Tetour

meklē Arni Miķelsonu,

Adrese: 760 Jepson St., Niagara Falls, Ont., Canada (607)

MONTREALA

FOTO STUDIJA

OSKARS ASMENIS

1248 Mackay St., Apt. 1

Montreal, P. Q. Pilsētas centrā

Tel. WE 5543

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un informāciju pieņem

Čikāgā

LA pārstāvis

K. KALNGARS

Chicago 41, Ill.

4936 W. Henderson St.,

Tel. AVenue 3-3529

THEATRE 344 COLLEGE ST., TORONTO Tel. WA 2-6319

Sākot ar ceturtdienu, 25. augustu, līdz trešdienai, 31. augustam, ieskaitot. Tikai vienu nedēļu.

CLIVIA (angļu teksts)

Šī filma — operete ir uzņemta pēc pasaules slavenā NICO DOSTAL darba. Burvīgas melodijas, humors, temperaments utt.

Galvenās lomās: CLAUDE FARELL, HERTA STAAL, PETER PASETTI, HANS RICHTER

Blakus programmā jaunākais Nedēļas apskats no Vāclijas Blick in die Welt. Sāk. darba dienās 6.05 un 8.30, sestdien 2.05, 4.45, 7.00 un 9.15 vakarā Katru ceturtdienu jauna programma.

VISI LAIPNI IELŪGTI

FUTBOLA SACĪKSTE

SVĒTDIEN, 28. AUGUSTĀ, PLKST. 3.45 PP.

GREENWOOD LAUKUMĀ

LATVIEŠI - PETERBORO

līgas spēlē.

VISI LAIPNI IELŪGTI

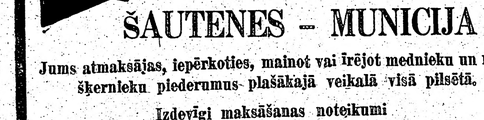

ŠAUTENES — MUNICIJA

Jums atmaksājas, iepērkoties, mainot vai īrējot mednieku un makšķernieku piederumus plašākajā veikalā visā pilsētā.

Izdevīgi maksāšanas noteikumi

Hallam Sporting Goods Ltd.

621 YONGE ST. (3 bloki dienvidos no Bloor)

WA 3-2769, Toronto

Mēs runājam vāciski un italiski. Apskatiet mūsu krājumus

Apavu VEIKALS - darbnīca

CARMEN CUSTOM SHOES

2526 Eglinton Ave, W. (pie Keele ielas) Toronto, tel. RO 2-2526

Vakaros zvanīt RO 7-1048. Apavus pagatavo un izlabo. Krājumā ādas un gumijas apavi. Latviešiem 10 proc. atlaide

Licencēta auto skola BALTIC

Visiem kursantiem garantēju atļaujas

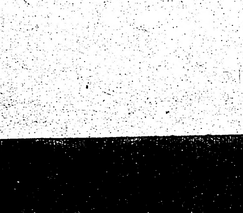

A. MASINGS

100 High Park Ave

Tel. RO 7-7944, Toronto

ARTURS BĒRZIŅŠ

ADOLFS ALUNĀNS

IES., CENA $3.50

THE NORSEMAN OIL BURNER

NATURAL GAS

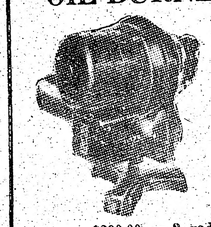

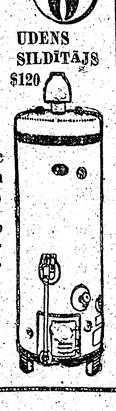

UDENS SILDĪTĀJS $120

RED D

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas un gāzes apkures (burner) sākot ar $290.00 uz 3 gadu nomaksu par 5%. Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu, dodu gratisiekāciju $5. Iekārtoju un laboju ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs. Par krāsns un eļļas apkures tīrīšanu $6.00.

A. LAGUNS,

204 Oakwood Ave, Toronto, tel. ME 6583

UZMANĪBU! UZMANĪBU!

Ar šo paziņojam, ka šī gada 27. augustā atvērām

NEKUSTAMU ĪPAŠUMU PIRKŠANAS UN PĀRDOŠANAS BIROJU

PURINS-GALVAN REAL ESTATE

OL 7561 928 BLOOR ST. W., TORONTO OL 7561

Tautieši tiek laipni lūgti apmeklēt biroja telpas augšminētā dienā no pl. 1 - 4 pēc pusdienā.

Par laipnu sagaidīšanu un atspirdzinājumiem gādās B. RURIŅŠ un P. GALVAN

Saimniece ar ilggadīgu praksi uzņemas sarīkot viesību galdus

ZENTA TREILONS,

RO 6-1314, Toronto

HIGH PARK rajonā izīrējamas 3. stāvā divas istabas un vannas istaba un 2. stāvā divas istabas ar virtuvi un vannas istabu. Telpas piemērotas mazām ģimenēm, vieniniekiem vai vieniniecēm. Zvanīt, tel. LA 6721, Toronto. (580)

IZĪRĒJAMS mājas stāvs, 3 vai 4 istabas. Zvanīt LO 3495, Toronto. (595)

Ar 1. SEPTEMBRI izīrējams otrs stāvs (virs veikala) — 3 istabas un virtuve. Zvanīt WA 3-1772, sestdienā KE 5851, Toronto. (593)

IZĪRĒJAMAS 2 istabas ar virtuves lietošanu. Garāža. Danforth — Logan rajonā. Zvanīt līdz plkst. 3 vai pēc 6 vakarā. HA 4102, Toronto. (615)

IZĪRĒJAMS 2 istabu dzīvoklis ar virtuvi otrā stāvā; izīrējama arī garāža. Gerrard — Greenwood rajonā. Tel. RI 4293, Toronto. (613)

IZĪRĒ mēbelētas un nemēbelētas istabas ar virtuves lietošanu, tel. WA 2-6354, Toronto. (598)

IZĪRĒJAMA istaba, virtuve un apsildāma veranda, 8 Oakmount Rd. High Park rajonā. Apskatīt katrā laikā. Parkošanas iespējas. Zvanīt RO 9-8701, Toronto. (596)

DANFORTH — LOGAN rajonā izīrējama liela mēbelēta istaba 3. stāvā ar virtuvi pagrabā. Garāža. — Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā, tel. — GE 6713, Toronto. (621)

IZĪRĒJAMA glīta, mēbelēta istaba apakšstāvā Mt. Pleasant — Eglinton rajonā. Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā. HU 8-3330, Toronto. (608)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ar pilnu pansiju OL 7066, Toronto. (589)

HIGH PARK rajonā izīrējama liela istaba ielas pusē ar pilnīgi atsevišķu ieeju. Virtuves lietošana pagrabā. Garāža. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā, LL 7907, Toronto. (604)

QUEEN — KINGSTON RD., rajonā izīrējama istaba pirmā stāvā ar vai bez mēbelēm. Garāža. Zvanīt vakaros pēc plkst. 6, OX 1-7965, Toronto. (609)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ielas pusē ar virtuves lietošanu Bathurst — Bloor rajonā. Zvanīt WA 2-0876, Toronto. (614)

MĒBELĒTA istaba izīrējama ar vai bez pansijas — Danforth — Broadview rajonā. Zvanīt GE 4594, Toronto. (619)

IZĪRĒJAMA glīti mēbelēta istaba ar atsevišķu virtuvi Carlton — Parliament rajonā. Laba satiksme un iepirkšanās vieta. WA 3-4842, Toronto. (622)

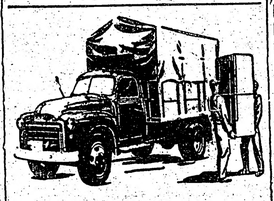

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

(BALTIC MOVERS)

Izdara pakaļpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury

Lūdz zvanīt OL 1403

30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

LATVIEŠU PUĶU SALONS

CALLA

727 Danforth Ave, pie Pape,

tel. HA 9911, Toronto

● Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem. ● Bagātīgā izvēlē griezti ziedi. ● Podu puķes ● Zaļumi un tropiskie stādi ● Tautiski izstrādājumi ● Keramika

Pasūtiniet nekavējoties, ● mēs piegādājam mājās

DIVAS MĀJAS MIDLAND AVE.

Viens 4 istabu bungalovs un otra 1½ stāva 5 istabu māja, iesākta, bet vēl nav pabeigta.

Ļoti piemērots pirkums būvamatniekam, kas pa savu brīvo laiku būvi varētu pabeigt. Mājas atrodas uz ļoti lielīem apbūves gabaliem (176 pēdas). Abas mājas un zeme tiek pārdotas par tikai $12.500 ar ļoti mazu iemaksu.

Zvanīt J. VEISAM, OL 8447

BĒRZIŅŠ REAL ESTATE

REKLĀMU PLAKĀTUS

tirgotājiem, uzņēmējiem, firmām un privātām vajadzībām dažādos stilos un technikās, psiholoģiski iedarbīgus, zīmē

Kanadas dekorātīvās mākslas skolas absolv. Inta Purva, MO 1640

GREGORY CHARLAP

B.A.M.Sc., M.C.L.

ADVOCATE, BARRISTER and SOLICITOR

Biedrs pie augstākās tiesas, runā vācu un slavu valodas

Birojā UN 6-8791 MONTREAL, P.Q. Mājās AT 1858

University Tower Bldg., 660 St. Catharine St. W., Room 604

A. FLAUMS

pulkstenu, zelta un sudrablietu veikals — darbnīca

88 RICHMOND ST. WEST

TORONTO EM 8-5790

MĀJU PĒRKOT mūsu pārstāvis P. AVOTIŅŠ sniegs jums laipnu un izsmeļošu informāciju visos attiecīgos jautājumos. Palīdzam sagādāt naudu iztrūkstošai lemaksai.

MĀJU PĀRDODOT,

bez atlīdzības novērtējam jūsu īpašuma tirgus vērtību un dodam padomus obligāciju pagarināšanas jautājumos.

AL. GARBENS, Realtor

Member of Toronto and Ontario Real Estate Board

1611 Bloor St. W. Toronto, LO 2738 vai LA 8772

BAZNĪCAS ZIŅAS

NJUJORKĀ

Nujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N.Y.

Svētdien, 28. augustā, plkst. 11.15 Betlemes baznīcā, dievkalpojumu vadīs māc. R. Zariņš.

Pēdējā priekšpusdiena Beltemes baznīcā šogad mūsu draudzei būs 4. septembŗa dievkalpojums plkst. 11.15. Pēc tam būs atkal regulārie pēcpusdienas dievkalpojumi plkst. 3 pp.

Sv. Toma baznīcā, Bronksā vasaras dievkalpojumi būs tikai katrā mēneša otrā svētdienā, plkst. 9 rītā.

ČIKAGA

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp., bet augusta un septembŗa mēnešos — ik pārnedēļas.

Māc. A. Sudārs, 1030 - 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā, lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons Meivūdā, Ill.

sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 S. 11-th Ave.

Čikāgas latv. ev.-lut. Ciānas dr. 5015 W. Ferdinand St., svētdien, 28. aug., plkst. 11, Jaunatnes dievkalpojums ar dievgaldu, — prof. Ed. Šmits, prāv. A. Birznieks, māc. P. Nesaule, J. Strautnieks un A. Rautenšilds.

Aurorā (Ill.) svētdien, 28. aug., plkst. 3 pp. Mūsu Pestītāja baznīcā, 420 Dawners Pl. Aurorā, dievkalpojums — prof. Edmunds Šmits un māc. A. Rautenšilds. Svētdienas skola tai pašā laikā.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel 4-0302).

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Londonā, 28. augustā, plkst. 9 rītā Trīsvienības bazn. dievkalpojums

Niagarā, 3. sept., plkst. 6 vakarā svētvakara dievkalpojums Jāņa b., 580 Portage Rd, N.

Londonā, 11. sept., plkst. 9 no rīta Trīsvienības baznīcā dievkalpojums.

Vellandē, 18. septembrī, plkst. 1 dienā. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

St. Katarīnēs, 18. septembrī, pl. 3 pp. Kristus baznīcā dievkalpojums.

Londonā, 25. septembrī, plkst. 9 no rīta Trīsvienības baznīcā, dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, latviešu draudzē sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave, So.)

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259 Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Augustā dievkalpojums notiks 28. dienā, plkst. 9.45 rītā Jāņa (agr. Pāvila) ev.-lut. baznīcā.

11. septembrī dievkalpojums, pl. 9.45 rītā.

Kičenerā dievkalpojums 11. septembrī, plkst. 4 pp. Māteja ev.-lut. baznīcā.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto Sv. Andreja bazn., Carlton 28. augustā, plkst. 11 rītā dievkalpojums sv. Andreja baznīcā.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa Latviešu ev.-lut. draudzē Toronto

28. augustā, pl. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Briedis.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave, Red Deer, Alberta, tel. 2918.

Māc. Elmārs Cauņe (11320-102 Ave, Edmonton, Alta) dievkalpojumi Kalgarijas latv. sv. Pāvila draudzē.

Kalgarijā: 28. augustā, plkst. 3 pp., Pirmā luterāņu baznīcā.

18. septembrī, plkst. 3 pp. Pirmā luterāņu baznīcā.

Kristīta: Maruta Aija Straubergs, Ādolfa un Martas meita.

Edmontonā: Dievkalpojums 11. septembrī, plkst. 12.30 dienā, sv. Jāņa baznīcā.

Dievkalpojums 25. septembrī, pl. 12.30 dienā, sv. Jāņa baznīcā.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3. Ottawa. Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

Māc. R. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

28. augustā, plkst. 3 pp.

4., 11., 18 un 25. septembrī, plkst. 3 pp. dievkalpojums.

Māc. H. Kušiļs (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q., tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

27. augustā, plkst. 7.30 vak. svētvakara dievkalpojums.

St. Sauveur, Anglikāņu baznīcā vasaras nometnes bērniem un jauniešiem — 28. aug., pl. 2 pp. nometnes slēgšanas dievkalpojums.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Norshejā, svētdien, 28. augustā, pl. 17 lut. baznīcā, dievkalpojums.

Sadberijā, svētdien, 4. septembrī, plkst. 13 sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.), dievkalpojums.

Māc. F. Ruperts, 159 Maryland St. Winnipeg 10, Man. SU 3-5463.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vinipegas draudzē notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu krustojumā.

Vinipegas latviešu ev.-lut. draudzes 5 gadu pastāvēšanas atcere svētdien, 28. aug., pl. 2 p. p. Dz lap. Svinīgā dievkalpojumā piedalīsies māc. Ed. Pavasars no Hamiltonas, Ont., dziedās Vinipegas vīru koris.

Pēc dievkalpojuma draudzes vakars baznīcas zālē ar atspirdzinājumiem un priekšnesumiem. Grāmatu galds.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12. dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Church, 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1-4213.

MĀJU PĒRKOT mūsu pārstāvis P. AVOTIŅŠ sniegs jums laipnu un izsmeļošu informāciju visos attiecīgos jautājumos. Palīdzam sagādāt naudu iztrūkstošai lemaksai.

MĀJU PĀRDODOT,

bez atlīdzības novērtējam jūsu īpašuma tirgus vērtību un dodam padomus obligāciju pagarināšanas jautājumos.

AL. GARBENS, Realtor

Member of Toronto and Ontario Real Estate Board

1611 Bloor St. W. Toronto, LO 2738 vai LA 8772

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONEŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LAČS, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-5960

KIDNEPERS

KIDNEPERI GŪSTĪT PALĪDZĒJIS AUGUSTS NOPŪTA, LIETIŠĶOS PIERĀDĪJUMUS SKICĒJUSI ZETE PALETE

Lampatānam sieviešu aprindās kaut kā nelaimējās. Ar vīriešiem viņš iztiek loti labi, bet sievietes, īpaši precētās, no viņa vairījās ne tikai pašas, bet centās atturēt arī vīrus, lai tie pārāk bieži nenokļūtu viņa ietekmē.

Par viņu bija izgājusi nepatikama, kaut arī pamatota slava, ka viņš mīlot iedzert. Pie tam ne tikai pats vien, par ko nevienam nebūtu nekāda bēda, bet ka pie dzeršanas viņš cenšoties piesaistīt arī tādus rakstura vārgākus savu sievu ložojumus kā Taisnību, Žēlastību, Pusmucu un pēdējā laikā arī Bumerangu.

„Viens neciešams un uzbāzīgs charakters," Taisnībene kādā skaistā augusta vakarā skaidroja draudzenēm. Viņai bija izdevies pielauzt vīru piedalīties mākslas un gara dailes templa apmeklēšanā, kur viņi sastapa arī Žēlastības un Pusmucas kundzes. No mūvijiem mājās nākot, viņa lietas un ērtības labā norīkoja vīru divi soļi pa priekšu, paķēra draudzenes katru zem savas rokas, un lēni zēģelēja mājas virzienā.

„Viens briesmīgs charakters", viņa neatlaidās, kad jau nu reiz runa par Lampatānu bija sākusies, „paskatieties, kā viņš manu veco dabūjis valgā — iet galvu nodūris kā jērs pie kaušanas. Plušķīt! Ko tu ej kā mēms? Par ko tu domā? Nāc, parunājies ar dāmām!"

„E-es? Ko-o?!"

„Te jūs redzat — domās atkal bijis pie tā plēgura!" Taisnībene, pret dāmā pagriezdamās, konstatēja rokām taustāmus faktus, tad citā, laipni labvēlīgā balsī pievērsās vīram:

„Ej vien, Plušķīt, ej. Netraucē mūs sarunās. Mājās izstāstīsi, ko gribēji teikt."

Taisnība paraustīja plecus un sāka spert dūšīgākus soļus, lai izkļūtu no sievas balss ķerlauka.

Bet tā balsi bija nolaidusi pavisam zemu.

„Csss... csss... jūs redzat? Nākošais stūris... tā ir tā vieta..."

„Kāda vieta?" Pusmucas kundze nesaprata.

„Tur viņš dzīvo... tas pavēdējs ... tas-tas..."

„Lampatāns?" Žēlastībene nāca lietai uz pēdām.

„Jā tak!" Taisnībene kļuva gandrīz vai errīga, „Jūs redzat kas te tagad notiek? Jūs redzat, kā viņš tagad kāto? Nu viņam uz reizi ir enerģija, nu uz reizi ir spēks — nu nemaz vairs nav karsti! Bet nekā nebūs! Plušķīt! Jūlius!!"

Kamēr Taisnība, strauji piebremzējis gaidīja, lai sievieši viņu panāk, tikmēr Taisnībene izstāstīja draudzenēm kara plānu: visām trim Plušķītis jāiesaista tik interesantā sarunā, lai viņš nemaz nemanītu, ka aiziet Lampatāna mājai garām.

„E?" sieviešus sagaidījis, Taisnība laipni apvaicājās par saukšanas iemeslu.

„Plušķīt, dāmas tev ko gribēja teikt... Runājiet nu!" Taisnībene grūda Žēlastībenei paslepus dūri sānos.

Tā ātrumā neko lāga nevarēja sagudrot, tāpēc kratījās no atbildības vaļā.

„Es? Es gan neko... Pusmucas kundze — tā laikam gribēja..."

„Ko? es?!" tā arī turējās pretī, „kas tad man ko runāt? Nē, nē. mīļā! Runājiet vien pati! Pašas vīrs — pašas runāšama!"

Redzēdama, ka citur palīdzības nesagaidīs, Taisnībene raudzīja pati glābt situāciju.

„Plušķīt — e — dāmas vēlējās zināt...pastāsti, kā tu to lielo zuti izvilki?"

„Vai to, ko mēs ar Lampatānu kopā nokērām?" Taisnība pricājās, ka sieva dzīvo līdzi viņa interesēm.

„Ach — Lampatāns! Kāpēc Lampatāns? Kas mums daļas gar Lampatānu? Nē — to nē! Pastāsti dāmām — viņas grib zināt — kad Pē Bē Bē rīkos rudens sezonas atklāšanas balli?"

„Mēs ar Lampatānu vakar runājām, ka..."

Taisnība nedabūja nobeigt, jo sieva metās starpā:

„Atkal Lampatāns! Vai tad jūs citi paši neko? Tad stāsti par... par... par... kā tev patika filma?" viņa strauji izšāva, neko labāku neiedomājusi.

„Mēs ar Lampatānu viņu jau pērn redzējām„ Taisnība mierīgi stāstīja, „Lampatāns saka, ka sievieši neesot meko smuki. Bet nav tik traki — tā viena bija pēc tevis..."

Šai brīdī viņi gāja Lampatāna mājai garām. Kā norunājuši, visi reizē paskatījās uz otrā stāva logu, aiz kura, kā visiem zināms, norisinājās šausmu lietas.

„Hm... kas tur pie viņa var būt?" Taisnība pārtrauca pats savu stāstīšanu „gaišs... un tādas kā balsis..."

„Sieviešu balsis", Pusmucene konstatēja.

„Nē, bērnu balsis!" Žēlastībene izlaboja.

„Ach šausmas! Kas tas gan par charakteri!" Taisnībene pacēla rokas pret debesīm, „un būs sācis bērnus pavest! Pieaugušu vīriešu vairs nepietiek!"

„Pagaidi, putniņ..."

Aiz apgaismotā loga parādījās Lampatāna siluets. Varēja redzēt, ka ar kreiso roku viņš turēja kaut ko apkamptu, kas loti ķepurojās un centās no viņa skāviena izrauties, bet ar labo cēla sev pie mutes pudeli.

„Jūs redzat! Jūs redzat!" Taisnībene uzvaras priekā iegavilējās, „atkal orģijas! Atkal uzdzīve! Vai Lampatāns kādreiz bez pudeles!"

Šai brīdī augšā atskanāja paskaļš brēciens, un upuris, ko Lampatāns bija sagrābis, izrāvās no viņa rokām. Pēc tam bija dzirdama mēbeļu gāšanās, un noškinda kāda stikla glāze.

„Varmāka! te jāsauc policija! Vai tad valdīšanas varas te vairs nav nekādas?!" Žēlastībene, jauzdama traģēdiju vaimanāja.

„Ak tu velns tāds!" istabā tagad nodimda Lampatāna spēcīgais baritons, „pagaidi, putniņ! Kad es tevi dabūšu rokā — ziepēs izvārīšu!"

„Būs man jāiet apskatīties, kas tur notiek," Taisnība ierunājās, pa daļai kā atvēli prasīdams, pa daļai savu varoņa dabu rādīdams.

„Nekur tu neiesi! Vēl kas nebūs!" Taisnībene vīra vieglprātību laboja jau pašā sākumā, „Nelaimē gribi ieskriet!"

„Vai! Ach!" abas pārējās, nevērodamas laulātā pāra domstarpības, kā vienā balsī iesaucās, jo bērns, no Lampatāna izbēdzis, tagad mēģināja rāpties pa logu laukā. Lampatāns vēl pēdējā brīdī paguva viņu aiz sprandas ieraut istabā.

„Tas cilvēks ir kidnepers! Viņš nolaupījis bērnu, un tagad to spīdzina!" Žēlastībene skaidri pārredzēja situāciju.

„Ko jūs stāvat! Ko jūs gaidāt! Kas jūs par vīrieti? Tak ejiet un dariet kaut ko!" Pusmucas kundze smādēja Taisnības atturību.

„Nekur viņš neies! Viens pats — nekur! Ja iesim, tad iesim visi!" Taisnībene aizstāvēja vīru.

Kad visi četri bija uzkāpuši pie Lampatāna dzīvokļa un Taisnība klaudzināja pie viņa durvīm, sievām pabailīgi aiz viņa muguras spiežoties, istabā trokšņi un balsis pēkšņi noklusa. Bija tā kā operā, kad cēliena beigās visi dzied un orķestris spēlē ar visām bungām, un tad diriģents norauj gaisā ar zizlīti, un visi reizē pārtrauc. Taisnība satrūkās vien, ka viņa klaudzināšanai tādas sekas.

„Tu redzi — apklusa! Nu viņš mēģinās bērnus noslēpt!" Taisnībene zināja, kā kidneperi tādās reizēs rīkojas.

Aiz durvīm atskanēja Lampatāna balss — mīļiga un maiga kā ziedoņa vēsma:

„Come on my lap"

„Come on my lap! Com on my lap! Come, come dear boy! Velns tāds, vai nāksi! Ilenu tādam dibenā! Take a cake!"

Grūd tās durvis valā!" Taisnībene komandēja, „Negaidi! Citādi tur iekšā notiks kaut kas šausmīgs!"

Taisnība lika plecu pie durvīm, un krampītis izsprāga kā nebijis, Kidnepera gūstītāja acīm atklājās jauna idille: Lampatāns pats sēdēja istabas vidū krēslā, ap viņu uz grīdas bija vairāku glāžu, šķīvju un citādu stikla un porcelāna izstrādājumu lauskas, blakus krēslam atplēsta, bet vēl pilnīgi neizdzerta alus kaste, bet klēpī gadus trīs vecs puika, kas visiem spēkiem centās izrauties no Lampatāna rokām. Uz vāļas istabas otrā kaktā sēdēja divi citi — lielāki, gadu četrus vai piecus veci bērnēni un skatījās televīziju.

„Ak jūs esat... un dāmieši ar'... Paraugi nu pats kādu glāzi..." viņš mudināja Taisnību, lāga meziņādams, ko un kā, „piesēstieties... man jau te gan viss tagad tāds... tāds izvandīts..."

„Kas tie tev ir par bērniem?" Taisnība, pudeli atraudams, interesējās.

„Ak nu... te tu redzi kā ir, kad parāda cilvēkam sirdi..." Lampatāns žēlojās, „saimnieces bērni... šī pati uz mūvijiem... es tāds labs cilvēks esot — kur nu atkal rāpsies? Vai māks zemē?! — labs cilvēks esot — vai nevarot šās bērnus pa to laiku... bērni labus cilvēkus mīlot — es tevi, velnu, tā noslānītu, ka tu vēl zaldātos iedams dibenu braucītu! — ar tiem divi lielākiem nekas — iedevu katram glāzi alus, palika gluži slābani un skatās bildes, bet šim te jau alu nevar, vēl par mazu... un kad tu grābstījies gar durvīm — es jau cerēju, ka saimniece atpakaļ... bet nu jau labi — nu jau dāmieši varēs tos bērnus, un mēs abi pa to laiku atpūzdamies kaut ko lietas labā pret slāpēm..."

SVARĪGS ZIŅOJUMS VISIEM

KĀRĻA SKALBES RAKSTU ABONENTIEM UN PIRCĒJIEM

Iznāk Skalbes rakstu pēdējais (6.) sējums, ar daudzām mūsu pazīstamāko rakstnieku, kritiķu Skalbes laika biedru speciāli šim sējumam rakstītām, agrāk nepublicētām apcerēm un atmiņām par Kārli Skalbi. Sējums noslēdzas ar dzejnieka plašo korespondenci un runām, to rediģē Andrejs Johansons

Jūsu vārds būs iespiests Skalbes rakstu 6. sējumā

Skalbes rakstu pēdējā sējumā, kas iznāks jau oktobra sākumā, apgāds iespiedīs visu sešu sējumu abonentu un pircēju vārdus — mazai atmiņai viņiem pašiem, kā arī, lai trimdiniekiem un reiz latviešiem dzimtenē paliktu piemiņa par lielā kultūras darba veicēju saimi.

Jāpasūtina līdz 5. septembrim

Lai jūsu vārdu varētu uzņemt šai sējumā un lai jūs to iegūtu bez tam vēl par lēto subskribcijas cenu $4.00, tad pasūtinājumu līdz ar iemaksu lūdzam adresēt nekavējoties, bet ne vēlāk kā 5. septembrī DGK Amerikas pārstāvim:

Mr. V. V. Kancans, 1900, W. 3rd St., White Bear Lake, Minn., U.S.A., vai tieši apgādam: Daugava, Garvargatan 11, Stockholm, K, Sweden

Vēl dabūjami jau iznākušie pirmie 5 sējumi.

I, III ā $4.50; II, IV, V ā $4.75.

Sējumus var pasūtināt komplektos, vai katru atsevišķi, bet pirmo vienīgi komplektā ar pārējiem.

DAUGAVA

KĀRĻA ZARIŅA

romāns

DĀRZA MĀJA

Latviešu romānu rakstniecības meistardarbs. Autors ar viņam raksturīgo psihologisko smalkumu attēlo vidi Latvijas provincē un Rīgā pēc Pirmā pasaules kara. Daudz dramatisma, daudz dīvainu likteņu režģu.

Skaisti iesietu par brošētas cenu $2.60.

šo grāmatu jūs dabūjat, pasūtinot nekavējoties, bet ne vēlāk kā 5. septembrī DGK Amerikas pārstāvim:

Mr. V. V. Kancans, 1900 W. 3rd St., White Bear Lake, Minn., U.S.A., vai tieši apgādam: Daugava, Garvargatan 11, Stockholm K, Sweden

APKĀRT ZEMES LODEI

Austriešus satraucis kāds šausmīgs briesmu darbs, ko nesen pastrādājuši 8 Padomju Savienības karavīri. Svētdienas rītā viesnīcnieku Johanu Hercogu pamodinājusi suņa riešana. Tūliņ pēc tam viņa guļamistabā iedrāzušies 8 krievu karavīri un viens no tiem ar nazi pāršķēlis Johanna sievas Terezas seju. Otrs karavīrs ar cirvi pārcirtis dēla galvu. Māsa mēģinājusi iebēgt vannas istabā, bet tikusi brutāli sadurta mugurā un krūtīs. Viesnīcnieka ģimenes drausmīgā traģēdija satraukusi visu apkārtni, bet, kā parasts, neviens šai lietā nekā vairs nevar darīt. Plašā un varenā „dzimtene" sargā savus neuzvaramos aizstāvjus...

Napalas miljonārs Sahu Ganesdas atņēmis mantojuma tiesības savam dēlam par to, ka tas pārāk bieži pieņēmis viesus—amerikāņus. Ganesdas ir loti ticīgs, un pēc viņa ieskatiem satikšanās ar svešatiešiem — īpaši ieturot pat kopīgas maltītes, ir jau pārkāpums pret ticību.

Šo ieskatu būs vieglāk saprast, ja atcerēsimies, ka agrāk par aptraipītiem „istie ticīgie" uzskatīja pat visus tos, kas devās uz Eiropu.

Brandonas zooloģiskā dārzā kāds vilks satvēris mazās Judītes roku un iekodies viņai pirkstā, kad viņa bija izbāzusi roku cauri aizžogojumam, lai pasniegtu vilkam barību. Meitenītei steidzies palīgā kāds vīrietis un arī meitenītes māte, pārliecot pāri aizsprostam. Ablem diviem vilks sakodis rokas, un visiem trim bijusi jāmeklē palīdzība slimnīcā.

Durbānā kādam indiešu zemniekam bija nepatikams pārsteigums, kad tas no rīta izejot no mājas, ieraudzīja vīģu kokā pakārušās savas 5 meitenes, vecumā no 1-18 gadiem. Meitenes ķīmīgo soli spērušas tāpēc, ka vecāki aizlieguši tām apmeklēt kādu radinieku, kurš dzīvojis tikai kādu jūdzi no viņu mājām. Ne vecāklem, ne pārējiem bērniem nebijusi ne mazākā nojauta, ka meitenes atstājušas savas guļas vietas un perimājušas nāves domas.

Kaut gan pagājuši jau 10 mēneši, kopš Haiti salas iedzīvotājus piemeklēja briesmīgā visa postītāja viesuļvētra Hāzele, salas iedzīvotāji vēl ilgi cietīs postu, jo vētra ap 40.000 salas iedzīvotāju iedzinusi neaprakstāmā badā.

Haiti salas Sarkanā Krusta direktors Dr. Luijs Rojs izteicies, ka salinieku dzīves apstākļi esot drausmīgi. Vairāk kā 40.000 pieaugušo un bērnu, sakarā ar viesuļvētras nodarītiem postījumiem, ciešot neaprakstāmu badu, neskatot nemaz dažādās slimības, kas sākušas izplatīties pēc briesmīgās vētras. „Nekas vairs neaug" izteicies kāds Dr. Roja līdzstrādnieks. „Laudis mirst badā un sakarā ar pārtikas trūkumu kļuvuši tik apātiski, ka savas būdas malā vienaldzīgi laujas nāvei.

KRUSTVĀRDU MĪKLA 17. N-RS

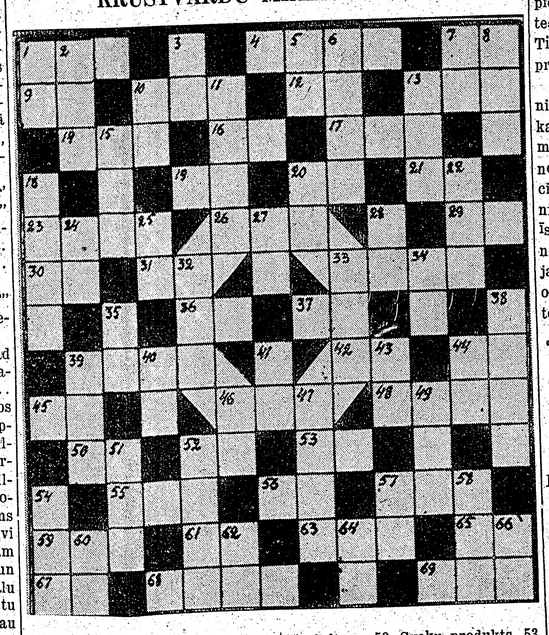

Līmeniski: 1. Bada dzeguze. 4. Sala pie Afrikas. 7. Dzēriens. 9. Gūstīja. 10. Pils. Francijā. 12. Najāda. 13. Tauta (jaukteņi). 14. Sievv. 16. Tītavas. 17. Parādība. 19. Sala Baltijas jūrā. 20. Loceklis. 21. Putns. 23. Tiesas nams senajās Atēnās. 26. Izlauzts celms. 29. Deja. 30. Sala Daugavā. 31 Īre 33. Pils. Portugalē. 36. Pag. Jēkabpils apr. 37. Rati vai ragavas ar drēbes jumtu. 39. Apgabals Āzijā. 42. Siev. v. 44. Parāde. 45. Latv. gleznotājs. 46. Kriminālsnodarījums. 48. Skats. 50. Celtnes. 52. Sveķu produkts. 53. Linu balināšana. 55. Galvas sega. 56. Dabas parādība. 57. Ota. 59. Kūdīt. 61. „Caurums" ādā. 63. Amazones pieteka. 65. Upe Latvijā. 67. Loceklis. 68. Ceļojums ar vairākiem kuģiem, kamieļiem u. c. garā virknē. 69. Teika.

Stateniski: 1. Augs. 2. Kultūraugi. 3. Zupa. 5. Siev. v. 6. Sēne. 7. Sala pie Grieķijas. 8. Sacerējums 10. Iedobums. 11. Pils. Spānijā. 13. Pag. Valmieras apr. 15. Koki. 18. Visdziļākā vieta ellē. 20. Ūdens dzīvn.. 22. Pasaku būtne. 24. Putns. 24. Pils. Nigērijā. 27. Apstrādāt zemi. 28. P. Klāna romāns. 32. Siev. v. 33. Pag. Talsu apr. 34. Peldoša zīme ūdenī. 35. Austrālijas zvērs. 38. Valsts. 39. Štats ASV. 40. Latv. gleznotājs. 41. Labība. 43. Aizbāznis. 44. Ziedkopa. 46. Dzīvnieks. 47. Pils. Javas salā. 49. Klinšaina nogāze. 51. Uzturēt. 52. Pils. Brazilijā. 54. Aizbēga. 57. Cieti mati. 58. Pārmērība, nesāts. 60. Balsts. 62. Purva ūdens. 64. Auga stublājs. 66. Apģērba gabals.

Latvijas Amerikā Hamiltonā

abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem

JĀNIS GAILĪTIS,

79 SMITH AVE,

Hamilton, Ont. Tel. 8-3247

ELZA PĒRKONE

Kopj: seju, galvas ādu, matus; iznīcina: liekos matiņus, sarkanās dzīsliņas, kārpas, uz vislem laikiem.

Sniedz padomus visos kosmētikas jautājumos un piemēro tieši jums domātos preparātus.

Diatermija. — Elektrolize. — Galvanizācija. — Kalnu zāļu Matu, uzacu un skropstu krāsošana. Ilgviļņi.

Pieprasiet mūsu cenrādi

AMARYLLIS COSMETOLOGICAL INSTITUTE

61 Charles St., W., Toronto, tel. WA 1-9011

Komūnisti cenšas paplašināt savu ideoloģisko bāzi

Vai rodas jauns bloks, kas pretosies mūsu atbrīvošanai?

Visai vērtīgus un labi noskaidrojošus atzinumus par šo jautājumu publicējis šveicietis Lorencs Stucki Šveices pazīstamajā laikrakstā Die Weltwoche. Viņa atzinumi mūs var stipri interesēt, kādēļ ar tiem iepazīstinām arī mūsu laikraksta lasītājus.

Mēs jau zinām, ka apspiesto nāciju atbrīvošanas mērķiem faktiski visnelabvēlīgākās ir brīvās pasaules sociālistiskās partijas, kuras, asā pretrunā ar šo nostāju, tomēr vismaz vārdos iestājas par tā saukto „koloniālo tautu patstāvību", turpretī no mūsu patstāvības atjaunošanas izvairoties ar motīvāciju, ka jāpanāk izlīgums un saprašanās ar padomju valsti, kuŗa apspiestās nācijas no saviem nagiem laukā nelaidīs. Bet šai sociālistisko partiju nostājai ir arī daudz tālāki motīvi: sabrūkot komūnistu varai, kā marksisma reālizējuma mēģinājumam, reizē jāsabrūk visam marksismam, kā Maskavas čekas un terrora, tā Rietumu pasaules quasi mērenajam marksismam. Un tā ir tā dažkārt neformulētā saite, kas sien visas pasaules marksistus kādas likteņkopības saitēm. Pašā pēdējā laikā tas ar lielu skaidrību kļūst redzams no Tito izturēšanās, kas kopā ar indieti Nēru (arī viņš nesen publiski apliecināja, ka ir marksists) nopūlas radīt kādu „aktīvās koeksistences" fronti. Tito valsts teorētiskais mēnešraksts Komūnists tikko publicējis kādu jaunu saukli, ka Kominforms jālikvidē un tā vietā jādibina vēl viena, tātad piektā Internacionāle, kuŗā būtu jāapvieno visas sociālistiskās partijas visā pasaulē. Ja zināms, ka Tito-Nēru „aktīvā koeksistence" dibināta uz boļševiku varmācīgo iekaŗojumu atzīšanas, uz tā sauktā status quo pamata, tad sapratīsim, cik lielas briesmas mums draud no šiem Tito un Nēru nolūkiem.

Rakstā „Tautas frontes spokošanās," par šo jautājumu L. Stucki raksta:

„Tito savā Karlovaču runā pilnīgi skaidri pieteica savu pretenziju aktīvi spēlēt līdz Austrumu blokā. Ar lielu atklātību, savienotu ar tikpat lielu pašapziņu, viņš asi uzbruka Ungārijas un Čehoslovakijas tagadējiem vadoņiem, no tiem prasot atzīšanos attiecībā uz prāvām, kādas tika savā laikā izteicētas pret — „titoistiskiem nodevējiem." Citiem vārdiem Tito no šiem ungāru un čehoslovaku šīs dienas vadoņiem prasīja politisku pašnāvību. Jo tie bija viņa agrākie ienaidnieki satelitu zemēs. Bet ja visi šie laudis vēl šodien Ungārijā un Čehoslovakijā ir pie varas, tad tas nozīmē, ka Maskavas varenie viņus ir aizstāvējuši, jo Kremļa padomju vadoņi ikkatru satelitu zemju vadoni var atcelt un gāzt, ja vien to grib. Bet tas tātad nozīmē, ka Tito uzbrukums nebija vērsts pret viņa ienaidniekiem satelitu zemēs vien, bet arī atsevišķām personām vai politiskām grupām pašā Maskavas varas centrā.

Ja Tito to varēja atļauties, tas rāda, cik stipras šobrīd ir viņa pozicijas, kādas viņš iekaŗojis sakarā ar padomju vadoņu apmeklējumu Belgradē un ar to, ka „padomju pāvesti" oficiāli atzinuši „titoismu". Ja ievēro, cik maza apmēru ziņā ir Tito valsts salīdzināmā ar Maskavas valdnieku imperiju, un, ievērojot saimniecisko krizi Tito valstī, šķiet pavisam neticami, ka Tito iespaids varētu būt tik svarīgs, pat tad, ja Staļina epigonu starpā notiek latentas cīņas par varu.

Bet Tito vara kļūst saprotama, ja atceramies, ko viņš tagadējā pasaules politikas situāciļā var pasaules komūnismam faktiski piedāvāt. Un tas ir ne vairāk, ne mazāk kā atslēga jaunas, labākas un lielākas izredzes apsološas „tautas frontes" radīšanai kā uz partijas politikas, tā arī uz valsts politikas pamata. Un ja šobrīd padomju valsts politikas noteicēji komūnisma vadoņi tiešām grib šo spēli spēlēt — un uz to norāda visi pēdējā laika notikumi — tad Tito atrodas pavisam centrālā lomā.

Dienvidslavijas vadošā teorētiskiintellektuālā mēnešraksta Komūnists pēdējā numurā ievietots kāda redzama Tito valsts komūnistu vadoņa raksts, kas nekādā gadījumā nevarētu parādīties bez Tito ziņas un piekrišanas. Rakstā prasīta Kominforma izformēšana, tā vietā radot pavisam jaunu internacionālu organizāciju, kuŗā jābūt apvienotām visām sociālistiskām partijām, kā komūnistiskajām, tā arī nekomūnistiskajām. Tas tad nozīmētu, ka komūnisti meklē savienību ne tikai ar sociāldemokratiem, bet arī ar kreisās pilsonības partijām. Un tā būtu savienība — „cīņai par sociālisma uzvaru." Atsevišķās Eiropas zemēs (jo tikai tur šādas partijas ir) tas beigtos ar tautas frontes radīšanu, bet visas pasaules ļaužu rogā tas nozīmētu Maskavas — Pekingas — Belgrades asi. Pieslēdzoties šai asij Indijai, tālākā attīstībā cenšoties panākt, lai asij pievienojas arī visas Āzijas un Afrikas partijas, kas noliedz Rietumu kapitālismu un kas tādēļ būtu iekļaujamas „sociālistisko tautu savienībā." Un pats par sevi saprotams, ka ne tikai daudzu Rietumu valstu sociālistu acīs, bet vēl lielākā mērā pie neitrālajām valstīm — no Ēģiptes līdz Indijai vai Indonēzijai — Tito šķiet ideālākais vīrs šādas programmas reālizēšanai.

Mums ir zināmas dažādās komūnistu segorganizācijas Rietumos, kas pārstāv pavisam nevainīgu mērķu sekmētājus, un šos mērķus nenoliedz neviens normāli domājošs cilvēks. Bet komūnisti šajās organizācijās tik izveicīgi slēpj savus īstos nolūkus, ka daudzi pavisam noteikti komūnisma pretinieki laujas pierunāties un iestājas šādās organizācijās. Un tad komūnisti tos veikli izmanto kā garšīgu ēsmu citu pievilkšanai, pie kam šie laudis nemaz nemana, kā viņi lēnām un nemanot ieslīd kādā komūnistu vadītas propagandas miglā. Tāpat arī internacionālais komūnisms tērpsies jēra ādā, lai visas pasaules nekomūnistiskos „progresistus" spiestu pie savām krūtīm. Tādēļ komūnismam jāizliekas tolerantam un liberālam. Tam jādeklarē, ka domstarpībām par dažādiem ceļiem, kas ved uz šīszemes paradīzi, nav izšķirīgas nozīmes, salīdzinot ar lielo, visiem kopējo mērķi, un tas ir — „tautu brālības un progresa" mērķis! Komūnismam tātad savs ideoloģiskais aploks iespējami jāpaplašina, lai tur būtu pietiekami daudz telpas visām aitām. Un komūnisma aitu suņus komūnisti pagaidām piesies ķēdē, kamēr pienāks X-diena, kas līdzināsies 1948. gada 26. februārim Čehoslovākijā.

Ir diezgan noteikti zināms, ka komūnistiskās „koeksistences" ofensīva ir režīma iekšējo grūtību un neveiksmju sekas. Bet vēl noteiktāk ir jāsaka, ka vismaz daži atsevišķi komūnistu vadoņi grib no šīs savu grūtību situācijas sev iegūt taustāmu labumu, vispirms panākot demokratisko valstu aizsardzības frontes pairšanu, ko bija radījusi Staļina neslēptās agresīvitātes politika. Komūnisti tagad cenšas tikt ārā no viņu pašu radītā izolācijas stāvokļa, lai atkal kļūtu — salonspējīgi.

Maskavā šis stils vēl ir neierasts un jauns, kā to rādīja Bulgāņina „Garden-Party", kas bija vairāk kā groteska. Bet Tito jau kopš vairākiem gadiem, būdams komūnists, atradis durvis, pa kuŗām ieklūt Rietumu pasaules salonos, pie tam ar teicamiem panākumiem. Viņš ir kā radīts, lai būtu par komūnisma Trojas zirga galvu, un šķiet, ka patlaban viņš tieši pēc šīs lomas prasa, kādēļ cenšas visus „aukstā kara panākumu guvējus", kam viņa spēle nav pa prātam, dabūt no ceļa nost.

Ir tiesa, ka arī komūnistiem jāizdara visai augstas „iemaksas" bankā un tās var arī pazaudēt. Tito godkāre var viņam radīt bīstamus ienaidniekus. Neveiksmes šajā jērādas politikā var šo politiku apdraudēt, un vara tad var nokļūt šādas politikas pretinieku rokās, ja vēl iekšējās varas cīņas sarkanajā imperijā nav konsolidējušās. Kā pieredze rāda, totālitārajiem režīmiem ir daudz grūtāk uzturēt vergu saimniecības kārtību satelitu un visās citās zemēs, ja pastāv ārējo briesmu un kara draudu atmosfaira nekā tā sauktā atslābuma apstākļos. Ārzemju tūrisma gari, ko Maskava tagad izsauc, var kļūt augstā mērā bīstami gari. Staļins, domājams, zināja, kādēļ viņš radīja dzelzs priekškaru un ar auksto karu izolēja savus vergus no pārējās pasaules. Ja viņa epigoni grib novērst Staļina kļūdas, tad tomēr tie viegli var izdarīt citas kļūdas, kuŗas prata novērst Staļins.

Rietumu pasaulei atliek tikai viens: ja tā šo spēli pareizi saskata un tai ar vajadzīgo izveicību spēj pretoties, turot cieti rokās savus izdevīgos trumpjus, kādu tad šobrīd ir daudz, tad šī Tito sāktā spēle var kļūt bīstamāka totālitārajiem režīmiem nekā brīvajai pasaulei."

SPORTS

PRIEKA VĒSTS SPORTA SAIMEI

Sakarā ar jauno sportistu piedzimšanu Toronto DV sporta klubs sveic izlases basketbolistu J. Richteri un kundzi ar dēla piedzimšanu, basketbolistu R. Šilderi un kundzi ar meitas piedzimšanu, futbolistu J. Rullīti un kundzi ar dēla piedzimšanu.

Toronto DV Sporta klubs.

PĀRORGANIZĒS TORONTO FUTBOLA LIGAS

Līdz šim Toronto pastāv trīs futbola līgas, neieskaitot National. Continental, Metro un Senior 1. un 2. ir patstāvīgas un nav saistītas savā starpā ar pāriešanas noteikumiem. Lai likvidētu šo nenormālo stāvokli, pavasarī pirms sezonas sākuma visu līgu komandu pārstāvji sanāca uz apspriedi un nolēma sākot ar 1956. gada sezonu Toronto dibināt 4 līgas pēc Anglijas parauga ar pāriešanas tiesībām. Pirmās divas komandas iet uz augšu uz nākošo līgu, bet beidzamās divas krīt atpakaļ uz zemāko līgu.

I līga komplektēsies no Continental, Metro un Senior I līgas 1.,2. un 3. vietu komandām: II līga no 4., 5. un 6. vietas komandām un III līga no 7., 8. un 9. vietas komandām. Tā kā katrā līgā vajag būt 10 komandām, tad 10. komandu izraudzīs speciāla komisija. IV līgā paliek visas pārējās komandas. Nacionāl līga paliek kā virslīga.

Latviešu komanda, kuŗa spēlē Senior I, ar pagājušās nedēļas iegūto uzvaru pret „East York" un neizšķirtu pret „Peterboro," pašlaik savā līgā ir ar 11 iegūtiem pkt. un otrā vietā ar loti labām izredzēm nākošajā sezonā tikt I līgā. Atliek novēlēt labus panākumus atlikušās 5 spēlēs līgas meistarībā, to latvieši arī tiešām pelnījuši.

Pašreizējais punktu stāvoklis Senior līgā ir šāds:

Danforth 18, Latvieši 11, Lietuvieši 10, East York 10.

MEKLĒ JĀNI ALBERTU BRIEDI, dzim. 1925. g. Valkā, Latvijā.

Pirms 8 mēnešiem iebraucis Toronto no Britu Kolumbijas meža darbiem.

Tuvākas pazīmes 6 pēdas garš, brūni mati un zilas acis.

Lūdz pieteikties: EM 8-0792, Toronto